

Výroční zpráva

**o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy
v Libereckém kraji za školní rok 2017-2018**

**VÝROČNÍ ZPRÁVA
O STAVU A ROZVOJI VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY
V LIBERECKÉM KRAJI
ZA ŠKOLNÍ ROK 2017/2018**

Projednáno: Zastupitelstvem Libereckého kraje
usnesení č. 126/2019/ZK ze dne 26. 3. 2019.
Zpracovatel: odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu
Krajského úřadu Libereckého kraje

Obsah

Obsah	3
Úvod	5
1. Stav a změny ve vzdělávací soustavě Libereckého kraje	6
1.1 Stav rejstříku škol a školských zařízení dle zřizovatelů	6
1.2 Změny v rejstříku škol a školských zařízení	7
2. Stav vzdělávací soustavy v segmentech školství	10
2.1 Předškolní vzdělávání.....	11
2.2 Základní vzdělávání.....	14
2.3 Střední vzdělávání	20
2.3.1 Přijímací řízení ve středních školách.....	22
2.3.2 Maturitní zkoušky.....	25
2.4 Vyšší odborné vzdělávání.....	28
2.5 Poradenské služby	30
2.6 Základní umělecké vzdělávání	35
2.7 Zájmové vzdělávání.....	36
2.8 Školská zařízení.....	38
2.8.1 Školská ubytovací zařízení	38
2.8.2 Zařízení školního stravování	41
2.8.3 Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy.....	42
2.9 Pracovníci ve školství.....	44
2.10 Další vzdělávání	46
3. Další podporované oblasti	48
3.1 Prevence rizikového chování.....	48
3.2 Výchova k udržitelnému rozvoji a environmentální vzdělávání.....	50
3.3 Vzdělávání cizinců a multikulturní výchova	51
3.4 Vzdělávání v cizích jazycích	57
3.5 Informační a komunikační technologie	60
4. Účast škol v rozvojových a mezinárodních programech	64
4.1 Rozvojové a dotační programy ze státního rozpočtu	64
4.2 Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje	67
4.2.1 Oblast podpory školství a mládež.....	67
4.2.2 Oblast podpory sport a tělovýchova	68
4.3 Dotační programy spolufinancované Evropskou unií	69
4.3.1 Podpora přírodovědného a technického vzdělávání v Libereckém kraji.....	69
4.3.2 Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje	69
4.3.3 Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I.....	71

4.3.4 Globální granty Libereckého kraje	71
4.3.5 Centra odborného vzdělávání Libereckého kraje	72
4.4 Mezinárodní programy ve školách zřizovaných Libereckým krajem, uznávání zahraničního vzdělání	75
5. Aktivity Libereckého kraje	77
5.1 Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje	77
5.2 Educa My Job Liberec	78
5.3 Stipendijní program Libereckého kraje	78
5.4 Podpora nadaných a talentovaných žáků, soutěže	81
5.5 Olympiáda dětí a mládeže	82
5.6 Den učitelů.....	82
5.7 Žakovský parlament	83
5.8 Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji.....	84
6. Ekonomická část	85
6.1 Celkové výdaje na školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem	85
6.1.1 Přímé výdaje hrazené prostřednictvím krajských normativů	85
6.1.2 Provozní výdaje	85
6.1.3 Investiční výdaje, výdaje na rekonstrukci a modernizaci škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem	86
6.1.4 Výdaje na rozvojové programy	86
6.2 Neinvestiční výdaje na školy a školská zařízení zřizované obcemi nebo svazky obcí ..	87
6.3 Finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu na činnost škol a školských zařízení, které nezřizuje stát, kraj, obec, svazek obcí nebo registrovaná církev nebo náboženská společnost, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem	88
6.4 Přímé výdaje na vzdělávání.....	89
Seznam použitých zkratek.....	94
Seznam tabulek a grafů v příloze	96

Úvod

Ve smyslu § 10 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání („školský zákon“), v platném znění (dále jen školský zákon) odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje (dále jen OŠMTS KÚ LK) zpracovává Výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Libereckém kraji (dále jen „výroční zpráva“).

Podrobnosti k obsahu, schválení a zveřejnění upravuje vyhláška Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, v platném znění.

Ke zpracování výroční zprávy za školní rok 2017/2018 byly použity především statistické údaje z výkazů škol a školských zařízení za předmětné období, popř. další údaje zjištěné odborem školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje.

Ekonomická část obsahuje rozbor financování škol a školských zařízení vztahující se k období kalendářního, resp. rozpočtového roku 2017.

Pro účely přehledu vývoje v jednotlivých segmentech vzdělávání je sledováno období předchozích tří let, tj. zpravidla od školního roku 2015/2016. Tento vývoj je zhodnocen ve vztahu k Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2016 (dále jen DZ LK).

Výroční zpráva za školní rok 2017/2018 se zveřejňuje prostřednictvím Informačního a vzdělávacího portálu Libereckého kraje www.edulk.cz.

1. Stav a změny ve vzdělávací soustavě Libereckého kraje

Školy a školská zařízení na území Libereckého kraje lze dle zřizovatele rozdělit na:

- školy a školská zařízení zřizovaná obcí,
- školy a školská zařízení zřizovaná krajem,
- školy a školská zařízení, která nejsou zřizována státem, krajem, obcí, dobrovolným svazkem obcí, registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen soukromé školy a školská zařízení),
- školy a školská zařízení zřizovaná registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen církevní školy a školská zařízení),
- školy a školská zařízení zřizovaná ministerstvem školství, mládeže, tělovýchovy a sportu.

1.1 Stav rejstříku škol a školských zařízení dle zřizovatelů

Všechny následující údaje o počtech škol se vztahují k 31. 8. 2018.

Ve školním roce 2017/2018 bylo v Libereckém kraji evidováno celkem 348 příspěvkových organizací zřizovaných obcemi, Liberecký kraj zřizoval 57 příspěvkových organizací. Na území Libereckého kraje působilo celkem 33 soukromých škol a školských zařízení a 3 církevní. MŠMT zřizovalo na území Libereckého kraje 3 školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy.

Přehled škol a školských zařízení všech zřizovatelů nacházejících se na území Libereckého kraje je veden a pravidelně aktualizován na webu www.edulk.cz.

Tabulka 1.1.1 Počet škol a školských zařízení v členění podle zřizovatele v Libereckém kraji

Součást	Obec	Kraj	Soukromé	Církev	celkem
Mateřská škola	216	8	15	1	240
Základní škola	185	10	4	2	201
Střední škola	3	37	10		50
Vyšší odborná škola		6			6
Základní umělecká škola	20				20
Dětský domov		7			7
Domov mládeže a internát		15	1		16
Pedagogicko-psychologická poradna		4			4
Středisko volného času	15	1		1	17
Školní družina	181	8	3	3	195
Školní klub	17			1	18
Školní jídelna	322	33	25	2	382

1.2 Změny v rejstříku škol a školských zařízení

Změny v rejstříku škol a školských zařízení se uskutečnily v souladu s DZ LK na období 2016 – 2020 a Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015 – 2020 (dále jen DZ ČR).

1.2.1 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných obcemi

Ve školním roce 2017/2018 bylo předloženo 108 žádostí o provedení změn zápisu v rejstříku škol a školských zařízení. Z důvodu skončení šestiletého funkčního období ředitelů škol a školských zařízení převažují v tomto školním roce žádosti o změny v údajích ředitelů. Celkem 44 měst a obcí vyhlásilo 104 konkurzních řízení, ze kterých vzešlo 43 nových ředitelů.

Obce již v menší míře podávají žádosti o navyšování kapacit základních škol (7 žádostí), školních družin (11 žádostí) a zařízení školního stravování (12 žádostí). Schválením těchto žádostí došlo ke zvýšení kapacit základních škol o 265 žáků, školních družin o 89 žáků a zařízení školního stravování o 349 stravovaných. Mateřské školy žádaly o navýšení kapacity pouze v pěti případech a všem těmto žádostem bylo vyhověno.

Z důvodu sloučení příspěvkových organizací došlo ve školním roce 2017/2018 k výmazu 1 základní školy a 1 školní družiny z rejstříku škol a školských zařízení. Základní škola a Mateřská škola Velké Hamry II. 212, okres Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace byla rozhodnutím zastupitelstva města Velké Hamry sloučena se Základní školou Velké Hamry, Školní, příspěvková organizace. U nástupnické organizace zároveň došlo ke změně názvu na Základní škola a Mateřská škola Velké Hamry, příspěvková organizace.

Tabulka 1.2.1 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných obcemi

Typ žádosti	Počet podaných žádostí	Počet schválených žádostí	Navýšení kapacity o
Navýšení kapacity MŠ	5	5	60 dětí
Navýšení kapacity ZŠ	7	7	265 žáků
Navýšení kapacity ŠJ	12	12	349 stravovaných
Navýšení kapacity ŠD	11	11	89 žáků
Změny v osobě ředitele	46	46	
Zápis dalšího místa, kde se uskutečňuje vzdělávání nebo školské služby	5	5	
Snížení kapacity součásti	2	2	7 dětí
Výmaz školy/ školského zařízení	1	1	
Změna názvu právnické osoby	2	2	
Celkem podaných žádostí	108	106	Navýšení kapacity ZUŠ ve dvou případech neschváleno

1.2.2 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem

Ve školním roce 2017/2018 bylo předloženo 20 žádostí o provedení změn zápisu v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem. Jednalo se o zápisy oborů vzdělání, změny oborových kapacit, změny ředitelů škol, zápisy odloučených pracovišť ad. Žádosti byly pečlivě posuzovány podle DZ LK a DZ ČR.

Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace, zapsala odloučené pracoviště v České Lípě s obory vzdělání 53-41-H/01 Ošetrovatel a 53-41-M/01 Zdravotnický asistent.

Integrovaná střední škola, Semily, 28. října 607, příspěvková organizace zapsala odloučené pracoviště střední školy v Tanvaldu.

Pro zvýšení dostupnosti poradenských služeb bylo zapsáno odloučené pracoviště Pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogického centra, Semily, příspěvková organizace v České Lípě.

Přehled nově zapsaných oborů vzdělání:

- Integrovaná střední škola, Vysoké nad Jizerou, Dr. Farského 300, příspěvková organizace:
- 66-53-H/01 Operátor skladování
- Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Liberec, Kostelní 9, příspěvková organizace:
- 53-41-M/03 Praktická sestra
- 53-41-N/51 Diplomovaná dětská sestra
- Střední zdravotnická škola, Turnov, 28. října 1390, příspěvková organizace
- 53-41-M/03 Praktická sestra
- 53-41-M/04 Masér ve zdravotnictví
- Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace
- 26-41-N/08 Průmyslová elektrotechnika v kombinované formě studia

1.2.3 Změny v rejstříku škol a školských zařízení soukromých a církevních

Soukromé školy a školská zařízení podaly ve školním roce 2017/2018 celkem 27 žádostí o změny ve školském rejstříku. Jednalo se o žádosti o zápisy škol a školských zařízení do rejstříku, změny názvů škol, změny kapacit škol a školských zařízení a úpravy kapacit oborů vzdělání.

Podještědské gymnázium, s. r. o. změnilo název na Doctrina – Podještědské gymnázium, s. r. o. a k oboru 79-41-K/81 Gymnázium (osmileté) mu byl zapsán obor 79-41-K/41 Gymnázium (čtyřleté), který byl převeden z DOCTRINY – střední školy, základní školy a mateřské školy, s. r. o. Ta v této souvislosti změnila název na Doctrina – základní škola a mateřská škola s. r. o.

Názvy změnil i následující školy:

- Střední škola uměleckořemeslná a oděvní Liberec, s. r. o. na Střední škola oděvního designu Kateřinky - Liberec, s. r. o.,
- Střední škola tvorby a designu nábytku, s. r. o. na Střední škola designu interiéru Kateřinky - Liberec, s. r. o.
- Střední odborné učiliště nábytkářské a Střední odborná škola, s. r. o. na Střední škola Kateřinky – Liberec, s. r. o.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhovělo žádosti o zápis soukromé základní školy, jejíž činnost vykonává Základní škola Na horu se sídlem v Jilemnici. Vyhovělo též žádosti společnosti www.scio.cz, s. r. o. o zápis základní školy v Turnově, jejíž činnost měla vykonávat 1. Severočeská ScioŠkola - základní škola, s. r. o. Ta však svoji činnost nezahájila, jelikož neplnila podmínku správního rozhodnutí a nedoložila chybějící dokumenty.

Jednota bratrská podala žádost o zápis Střední školy sociální a pedagogické Jana Blahoslava v Chrastavě s obory vzdělání Sociální činnost, Předškolní a mimoškolní pedagogika a Pečovatelské služby. Žádost byla Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy zamítnuta s tím, že není v souladu s DZ LK ani s DZ ČR.

1.2.4 Změny v rejstříku škol a školských zařízení zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy

Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Chrastava, Školní 438 navýšil kapacitu dětského domova i základní školy na 16 žáků a lůžek.

2. Stav vzdělávací soustavy v segmentech školství

Velmi významnou změnu, která se dotkla všech stupňů vzdělávání, přinesla od 1. září 2016 změna školského zákona, která nově upravila vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami i dětí žáků a studentů mimořádně nadaných. K této změně byla vydána vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, rovněž s platností od 1. září 2016.

Ustanovení § 16 školského zákona nově vymezilo děti, žáky a studenty se speciálně vzdělávacími potřebami na základě jejich potřeb. Byly stanoveny stupně podpory, kterou potřebují k tomu, aby mohli být vzděláváni na rovnoprávném základě s ostatními. Bylo zavedeno pět stupňů podpůrných opatření, které lze různě kombinovat. Podpůrná opatření odpovídají zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí, nebo jiným životním podmínkám dítěte či žáka.

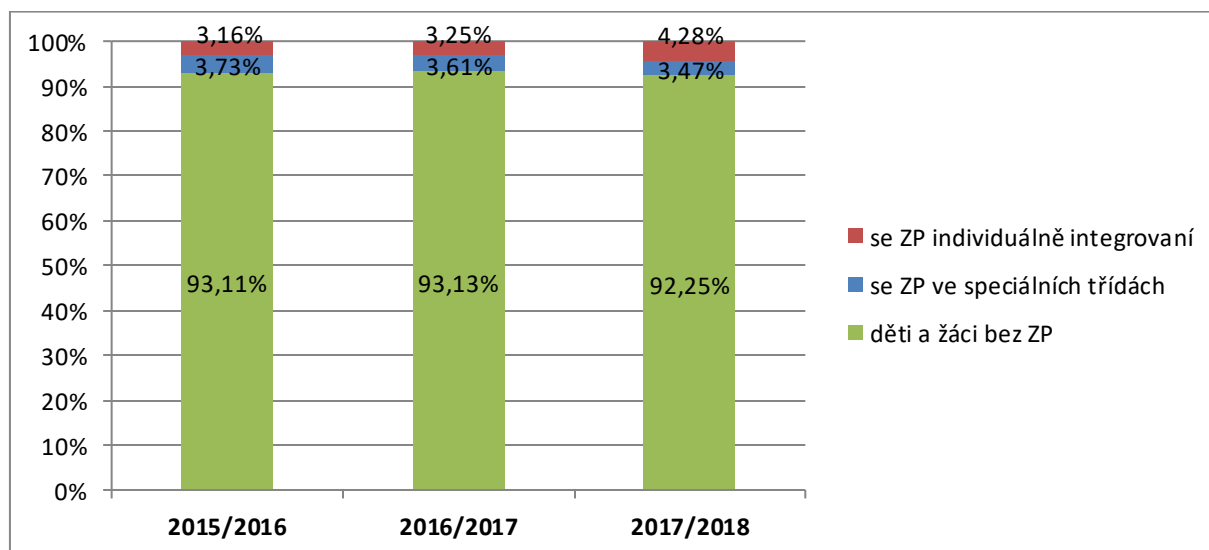
Tabulka 2.1 Počty dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ, ZŠ a SŠ

Školní rok	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Děti a žáků v LK celkem	69 660	70 193	70 677
Děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	jiná metodika	5 156	6 571
z počtu SVP zdravotně postižených (§16 odst. 9)	4 802	4 819	5 477
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	2 600	2 536	2 452
se zdravotním postižením individuálně integrování	2 202	2 283	3 025
děti a žáci bez zdravotního postižení	64 858	65 374	65 200
Děti a žáci bez speciálně vzdělávacích potřeb	jiná metodika	65 037	64 106

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Z výše uvedených dat vyplývá, že pokračuje příznivý demografický vývoj a celkový počet žáků se na školách oproti roku 2015 zvýšil o 1 017 žáků. Pozitivní je stoupající tendence individuální integrace, došlo k poklesu dětí a žáků ve speciálních třídách. Ve všech typech škol se snižuje počet skupinově integrovaných žáků ve prospěch žáků individuálně integrovaných v běžných třídách. Počet žáků se SVP stoupl o 1 415.

Graf 2.2 Děti a žáci se ZP (§16 odst. 9 ŠZ) podle formy integrace

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

2.1 Předškolní vzdělávání

Ve školním roce 2017/2018 poskytovalo předškolní vzdělávání celkem 240 mateřských škol, ve kterých se vzdělávalo celkem 14 992 dětí.

Stejně tak jako v předchozích letech, došlo i v tomto školním roce k poklesu v počtu dětí v běžných i speciálních třídách, ale i v počtu běžných a speciálních tříd.

Oproti tomu věková struktura dětí v předškolním vzdělávání byla poměrně vyvážená a stabilní. Výraznější nárůst v počtu dětí zaznamenala pouze věková kategorie 2letých dětí, a to o 11,96 %, oproti tomu u nejpočetněji zastoupené věkové kategorie dětí 5letých došlo pouze k mírnému nárůstu v počtu dětí, a to o 0,40 %.

Od září 2017 bylo zavedeno povinné předškolní vzdělávání, nicméně lze konstatovat, že tato povinnost neměla zásadní vliv na podíl pětiletých dětí, které se vzdělávají v mateřské škole. Jak uvedla i Česká školní inspekce v Tematické zprávě vztahující se k povinnému předškolnímu vzdělávání, ve školním roce 2017/2018 nedošlo k významnému zvýšení účasti pětiletých dětí na předškolním vzdělávání, a tedy ani nedošlo k naplnění očekávaných předpokladů, ke kterým provedená legislativní úprava směřovala. Hlavním důvodem je vysoká účast pětiletých dětí již v roce předcházejícím, resp. dlouhodobá účast dětí ve věku tří a čtyř let na předškolním vzdělávání.

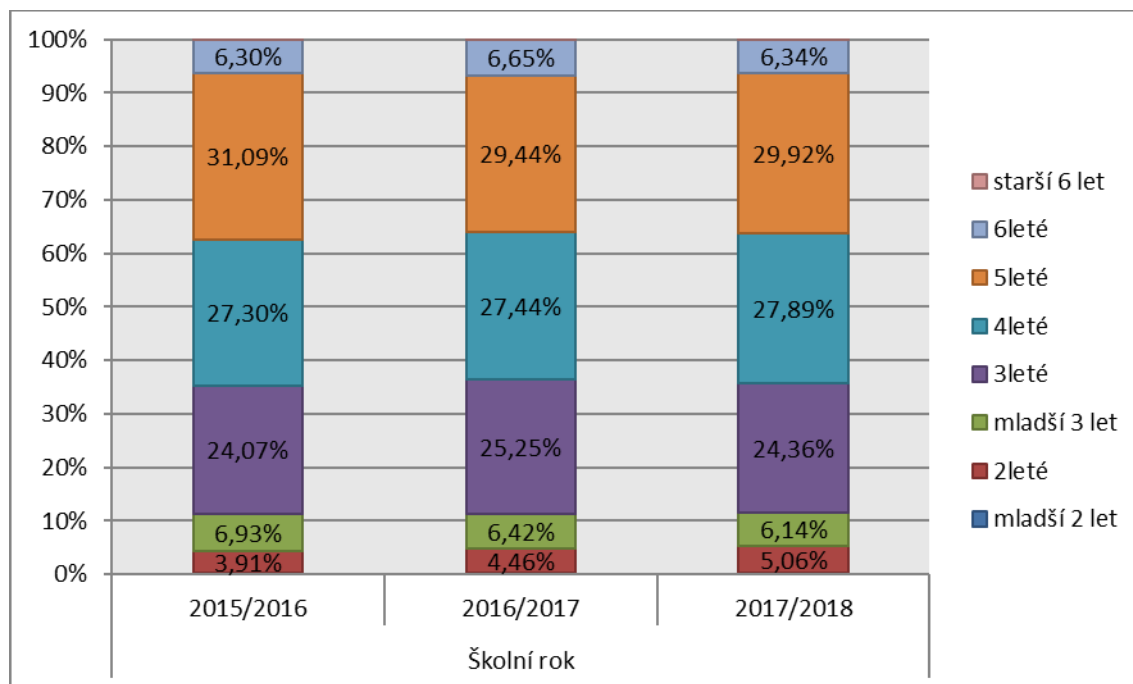
V návaznosti na DZ LK lze konstatovat, že byly dodrženy stanovené zásady a kritéria rozvoje vzdělávací soustavy v uvedeném segmentu. Podrobné údaje dle jednotlivých obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v **tabulce 2.1.2 v příloze**.

Tabulka 2.1.1 Vývoj počtu tříd a dětí v předškolním vzdělávání

	Školní rok		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018
TŘÍDY			
Běžné třídy	642	639	637
Speciální třídy	44	39	37
Třídy celkem	686	678	674
DĚTI			
Děti v běžných třídách	15000	14765	14606
Děti ve speciálních třídách	510	413	386
Děti celkem	15510	15178	14992
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD			
Naplněnost v běžných třídách	23,4	23,1	22,9
Naplněnost ve speciálních třídách	11,6	10,6	10,4
Naplněnost celkem	22,6	22,4	22,2

Pozn.: Do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující předškolní vzdělávání všech zřizovatelů, zdroj rejstřík škol a školských zařízení, MŠMT výkazy k 30. 9. 2017

Graf 2.1.3 Věková struktura dětí v předškolním vzdělávání

Předškolní vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Předškolní vzdělávání pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami je realizováno formou individuální či skupinové integrace v MŠ, případně docházkou do MŠ zřízené pro děti s určitým druhem postižení.

Tabulka 2.1.4 Počty dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ

Školní rok	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Mateřské školy – děti celkem	15 510	15 178	14 992
děti se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	jiná metodika	687	759
z počtu se SVP zdravotně postižených (§ 16 odst. 9)	665	522	506
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	510	413	386
se zdravotním postižením individuálně integrování	155	109	120

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Tabulka 2.1.5 Děti se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských školách podle druhu postižení a způsobu integrace, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	Způsob integrace (speciální třídy, individuální integrace) a školní rok					
	2015/2016		2016/2017		2017/2018	
	Speciální třídy	Individuální integrace	Speciální třídy	Individuální integrace	Speciální třídy	Individuální integrace
Mentálně postižené	10	15	11	12	10	13
Sluchově postižené	12	9	11	6	13	9
Zrakově postižené	23	11	24	8	21	6
S vadami řeči	311	62	238	35	218	35
Tělesně postižené	29	18	32	13	13	13
S více vadami	41	5	29	5	58	10
S vývojovými poruchami	34	19	27	15	17	23
Autisté	34	16	39	15	36	11
Třídy v DD, v DDÚ	13	-	0	-	0	-
Bez rozlišení postižení	3	0	2	0	0	0
Celkem	510	155	413	109	386	120

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Na začátku školního roku 2017/2018 bylo v běžných třídách mateřských škol 230 dětí s přiznaným stupněm podpůrného opatření, ve speciálních třídách pak 289 dětí. Z celkového počtu 14 992 dětí navštěvujících MŠ se jednalo o 3,46 % dětí s přiznaným stupněm PO.

Nejčastěji se jednalo o 1. stupeň podpůrného opatření, v běžných třídách byl přiznán u 123 dětí. Velmi vysoký byl podíl přiznaného 3. stupně podpůrných opatření, a to v běžných třídách MŠ u 67 dětí a ve speciálních třídách MŠ u 236 dětí.

Podpůrné opatření – personální podpora pedagogická – asistent pedagoga bylo předepsáno pro děti v MŠ na začátku školního roku 2017/2018 ve výši 60,9 úvazku. Celkem se jednalo 83 fyzických osob.

Speciální třídy v mateřských školách

V MŠ běžného typu lze zřizovat speciální třídy dětí se zdravotním postižením. Krajský úřad v souladu se školským zákonem vydává souhlas se zřízením speciální třídy a následně poskytuje finanční prostředky na tento typ výuky. Ve školním roce 2017/2018 vydal odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu celkem 25 souhlasných stanovisek se zřízením speciální třídy.

2.2 Základní vzdělávání

Základní vzdělávání se uskutečňuje v základních školách (dále též „ZŠ“), a to jednak v oboru 79-01-C/01 Základní škola, který poskytuje stupeň základní vzdělání, jednak v oboru 79-01-B/01 Základní škola speciální, který poskytuje stupeň základy vzdělání. Základního vzdělání lze dosáhnout též absolvováním nižšího stupně víceletého gymnázia. Pro žáky, kteří v rámci povinné školní docházky nezískali stupeň základního vzdělání, existuje možnost jej získat v kurzu pro získání základního vzdělání.

V základních školách všech zřizovatelů, včetně základních škol speciálních, bez žáků nižšího stupně víceletých gymnázií se vzdělávalo 40 643 žáků (tabulka 2.2.1).

Tabulka 2.2.1 Vývoj počtu tříd a žáků v základním vzdělávání

TŘÍDY/ŽÁCI/NAPLNĚNOST	Školní rok		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018
TŘÍDY			
Běžné třídy	1767	1822	1852
Speciální třídy	204	201	203
Třídy celkem	1971	2023	2055
ŽÁCI			
Žáci v běžných třídách	37048	38120	38944
Žáci ve speciálních třídách	1707	1711	1699
Žáci celkem	38755	39831	40643
PRŮMĚRNÁ NAPLNĚNOST TŘÍD			
Naplněnost běžných tříd	21,0	20,9	21,0
Naplněnost speciálních tříd	8,4	8,5	8,4
Naplněnost celkem	19,7	19,7	19,8

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Příznivý demografický vývoj posledních pěti let se stále promítá do zvyšujícího se počtu žáků v základním vzdělávání. V rámci celého kraje přibylo meziročně v běžných základních školách 32 tříd a 812 žáků, což je již méně než v předcházejícím školním roce. Nejvýrazněji v rámci obcí s rozšířenou působností (dále jen „ORP“) Liberec, kde došlo k navýšení o 19 tříd s 383 žáky. Jak předpokládá demografická projekce pro samotné město Liberec zveřejněná v materiálu Přehled základních škol zřizovaných statutárním městem Liberec a kritéria jejich srovnání (vydáno odborem školství a sociálních věcí Statutárního města Liberec v říjnu 2017), žáků bude v rámci města přibývat a vrcholu bude dosaženo až v letech 2020 – 2021. Méně výrazný meziroční nárůst žáků vstupujících do základních škol zaznamenala města Železný Brod (o 5,9 %) a Jablonec nad Nisou (o 2,9 %). Změny v počtech tříd a žáků neměly výrazný dopad na hodnotu průměrné naplněnosti tříd, ta se dlouhodobě ustálila v rozmezí 20 až 21 žáků na třídu v běžných třídách a 8,4-8,5 ve speciálních třídách.

Počty tříd a žáků ve speciálních třídách zůstávají dlouhodobě víceméně na stejné úrovni, což je patrné z tabulky 2.2.1.

Počty tříd, žáků v členění podle obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v **tabulce 2.2.2 v příloze**.

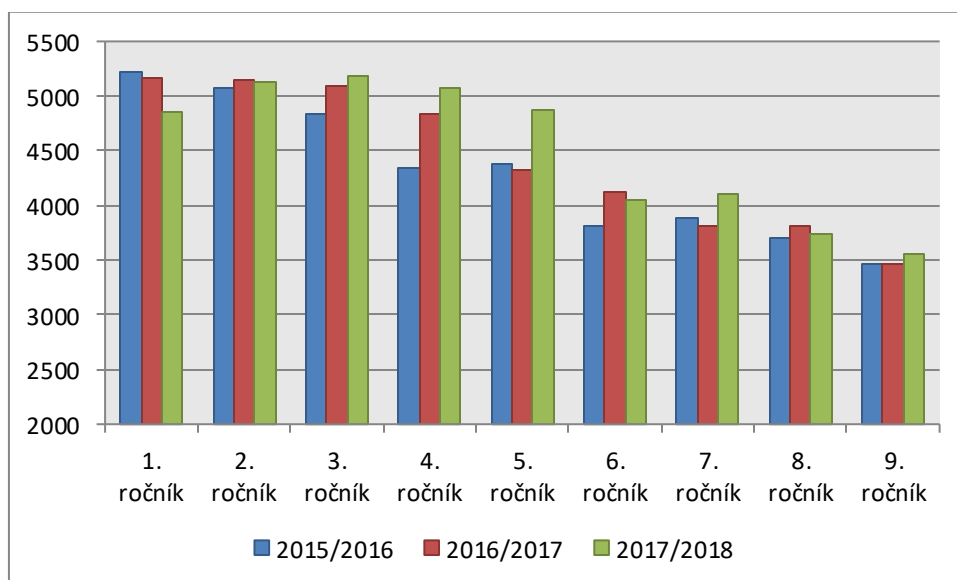
Tabulka 2.2.3 Vývoj počtu žáků v ročnících

Žáci	Školní rok		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018
1. stupeň	23870	24608	25159
2. stupeň	14885	15223	15484
celkem	38755	39831	40643
Žáci	Školní rok		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018
1. ročník	5213	5168	4860
2. ročník	5077	5143	5121
3. ročník	4841	5094	5184
4. ročník	4335	4838	5082
5. ročník	4379	4328	4866
6. ročník	3816	4127	4046
7. ročník	3886	3812	4113
8. ročník	3708	3817	3739
9. ročník	3461	3457	3564
10. ročník	39	47	68

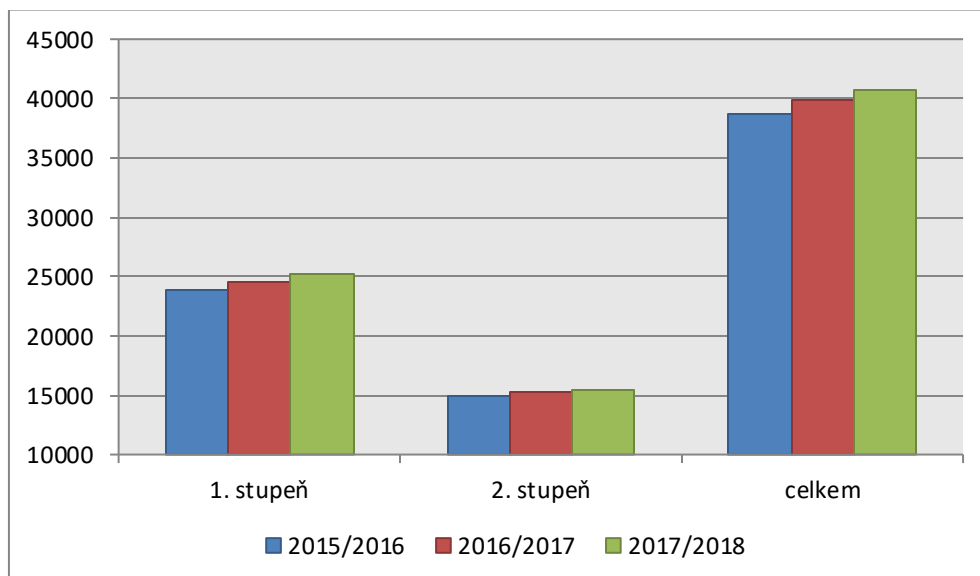
Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Poznámka: Do počtu škol jsou zahrnuty všechny školy poskytující základní vzdělávání všech zřizovatelů, tj. včetně základních škol speciálních a základních škol praktických. Nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií.

Graf 2.2.4a Rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících a stupních

Graf 2.2.4b Rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících a stupních

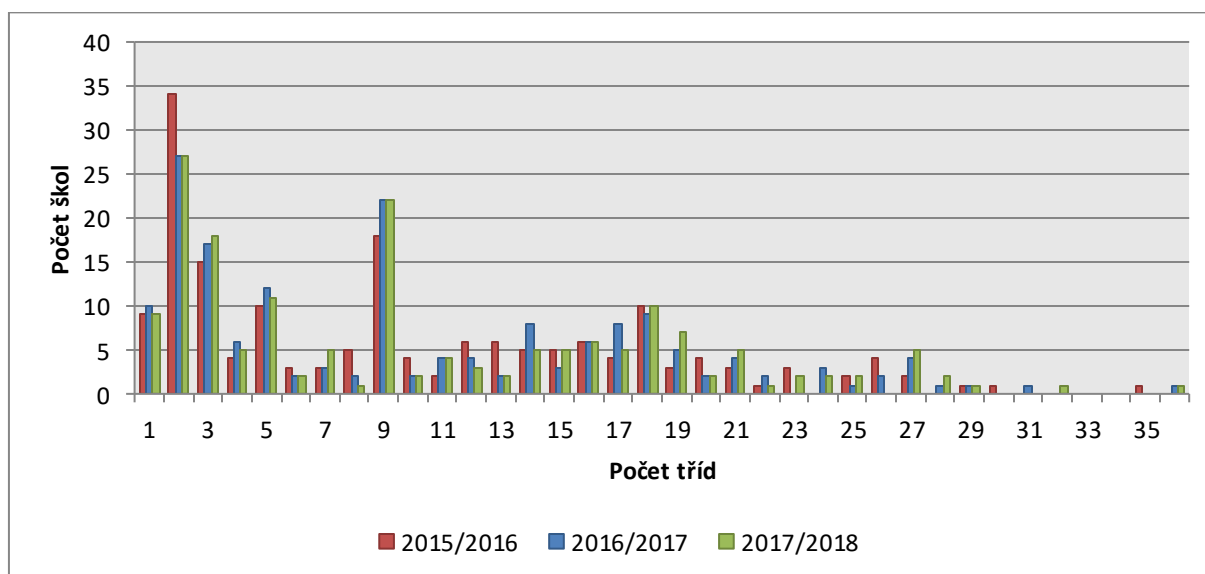

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Nástup silných ročníků do základního vzdělávání se projevuje v rozložení počtu žáků v jednotlivých ročnících. Nejvíce jsou naplněny první čtyři ročníky prvního stupně, nejméně pak osmý a devátý ročník. Na přechodu mezi pátým a šestým ročníkem je patrný úbytek žáků způsobený odchodem žáků do víceletých gymnázií (více níže v textu).

Více podrobností o počtech tříd a žáků v jednotlivých ročnících v členění podle obcí s rozšířenou působností je v **tabulce 2.2.5 v příloze**.

Graf 2.2.6 Četnost škol podle počtů tříd

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Poznámka: Údaje se vztahují pouze k běžným základním školám, které jsou zřizovány obcemi (nejsou zahrnuty základní školy praktické a speciální a školy jiných zřizovatelů).

V grafu 2.2.6 je znázorněna četnost běžných základních škol podle počtu tříd. Ze 173 subjektů, tj. míst, ve kterých je poskytováno vzdělávání, je 78 škol (45 %) pouze s prvním stupněm a z toho 36 (21 %) škol s jednou nebo dvěma třídami. Počet úplných základních škol

s devíti třídami zůstává stejný, těch je v kraji 22 (tj. 12 %). 23 škol má dvě a více tříd v ročníku (13 %). Největší základní škola má 36 tříd (Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant), jde však o jeden právní subjekt s třemi místy, ve kterých je poskytováno vzdělávání (tři školy s jedním ředitelstvím), následuje Základní škola, Česká Lípa, 28. října 2733 s 31 třídami, Základní škola, Liberec, Dobiášova 851/5 s 29 třídami a Základní škola U Lesa Nový Bor s 28 třídami.

Školský zákon umožňuje i jiné způsoby plnění povinné školní docházky, a to docházkou do školy v zahraničí, do české školy zřízené při zastupitelském úřadě, nebo docházkou do zahraniční školy sídlící na území České republiky (§ 38 školského zákona). Základní vzdělání lze také uskutečňovat formou individuálního (nepřesně nazývaného „domácího“) vzdělávání (§ 41 školského zákona). Dítěti s hlubokým mentálním postižením stanovuje krajský úřad se souhlasem zákonného zástupce takový způsob vzdělávání, který odpovídá duševním a fyzickým možnostem dítěte, a to na základě doporučení lékaře a poradenského zařízení (§ 42 školského zákona).

Žáků plnících povinnou školní docházku v zahraničí dlouhodobě přibývá, tímto způsobem se vzdělávalo 283 žáků. Z hlediska celého základního vzdělávání jde o 0,69 % všech žáků, ale podle signálů z praxe je začleňování žáků vracejících se ze škol ze zahraničí často obtížné kvůli odlišnostem vzdělávacích systémů či skutečnosti, že žák v zahraničí školu vůbec nenavštěvoval. Možnost individuálního vzdělávání byla novelou školského zákona rozšířena i na druhý stupeň, žáků takto se vzdělávajících bylo 83 (tj. 0,20 % všech žáků). Počet žáků vzdělávajících se dle § 42 zůstává v podstatě stejný.

Tabulka 2.2.7 Vývoj počtu žáků plnících povinnou školní docházku jiným způsobem

Způsob plnění povinné školní docházky	Školní rok		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018
§ 38 (vzdělávání v zahraničí)	229	270	283
§ 41 (individuální vzdělávání)	51	65	83
§ 42 (žáci s hlubokým mentálním postižením)	17	8	9
Celkem	297	343	375

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Sledovaným jevem je počet žáků odcházejících ze ZŠ na víceletá, převážně osmiletá gymnázia. Téměř všechna gymnázia v kraji otevřela po jedné třídě osmiletého gymnázia (přehled gymnázií v kapitole o středním vzdělávání). Podíl počtu žáků přijatých k osmiletému studiu k počtu žáků pátého ročníku základního vzdělávání se dlouhodobě mírně snižuje na úroveň pod 7 %, v šestiletém studiu je dlouhodobě otevírána pouze jedna třída, takže podíl žáků zůstává na hodnotě 0,8 %.

Tabulka 2.2.8 Podíl žáků odcházejících ze základních škol do víceletých gymnázií

Žáci odcházející	Školní rok		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018
do 6letého gymnázia	0,80 %	0,77 %	0,76 %
do 8letého gymnázia	6,82 %	6,94 %	7,19 %

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Základní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Celkový počet žáků v ZŠ od roku 2014 narůstá (za poslední rok o 812). Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v roce 2017 celkově doznaly zvýšeného nárůstu (za poslední rok o 1 200). Ve speciálních třídách došlo k mírnému poklesu žáků. Zároveň byl zaznamenán v individuální integraci zvýšený nárůst o 642 žáků (tj. o 502 žáků více).

Tabulka 2.2.9 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v ZŠ

Školní rok	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Základní školy – žáci celkem	38 755	39 831	40 643
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	jiná metodika	3 754	4 954
z počtu SVP zdravotně postižených (§ 16 odst. 9)	3 445	3 589	4 202
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	1 707	1 711	1 682
se zdravotním postižením individuálně integrovaní	1 738	1 878	2 520

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Tabulka 2.2.10 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v základních školách podle druhu postižení, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	Způsob integrace (speciální třídy, individuální integrace) a školní rok					
	2015/2016		2016/2017		2017/2018	
	Speciální třídy	Individuální integrace	Speciální třídy	Individuální integrace	Speciální třídy	Individuální integrace
Mentální postižení	945	97	941	108	909	155
Sluchové postižení	27	44	28	41	24	35
Zrakové postižení	3	36	2	44	3	41
Vady řeči	146	169	142	206	135	246
Tělesné postižení	40	53	37	60	24	50
S více vadami	239	13	256	14	345	103
Vývojové poruchy učení	195	1 000	180	1 013	144	1 426
Vývojové poruchy chování	8	255	10	316	19	404
Autismus	98	71	108	76	79	60
Třídy v DD se školou, v DDÚ	0	0	0	0	0	0
Bez rozlišení postižení ve speciálních třídách	6	-	7	-	17	-
Celkem	1 707	1 738	1 711	1 878	1 699	2 520

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Z tabulky je zřejmé, že došlo k nárůstu individuálních integrací u všech skupin žáků, kromě žáků se sluchovým postižením. Nejvíce stoupl celkový počet žáků s poruchami učení a dále s více vadami.

Na začátku školního roku 2017/2018 bylo v běžných třídách základních škol 2 486 a ve speciálních třídách 675 žáků s přiznaným stupněm podpůrných opatření, což je 7,78 % z celkového počtu žáků v ZŠ.

Nejčastěji se jednalo o 2. stupeň podpůrného opatření u žáků v běžných třídách a o 3. stupeň podpůrných opatření u žáků ve speciálních třídách.

Podpůrné opatření – personální podpora pedagogická – asistent pedagoga bylo předepsáno pro žáky v ZŠ na začátku školního roku 2017/2018 ve výši 302,79 úvazku. Celkem pracovalo na tomto postu 483 fyzických osob. V souvislosti s nárůstem přiznaných podpůrných opatření došlo rovněž ke zvýšení administrativy, která spočívala v nové dokumentaci, ve zvýšeném výkaznictví a v úpravě stávající dokumentace.

Speciální třídy v základních školách

V ZŠ běžného typu lze zřizovat speciální třídy pro děti se zdravotním postižením. Krajský úřad v souladu se školským zákonem vydává souhlas se zřízením speciální třídy a následně poskytuje finanční prostředky na tento typ výuky. Ve školním roce 2017/2018 vydal odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu celkem 34 souhlasných stanovisek se zřízením speciální třídy – nárůst o 4 třídy.

Přípravné třídy základních škol

Přípravné třídy jsou určeny pro děti rok před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj. Přednostně jsou určeny dětem, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. Jsou zřizovány se souhlasem krajského úřadu. O zařazování žáků do přípravné třídy ZŠ rozhoduje ředitel školy na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení. V těchto třídách působili 3 asistenti pedagoga, tj. 2,12 přepočtených úvazků.

Přípravný stupeň základní školy speciální

U základní školy speciální může být v souladu se školským zákonem zřízena třída přípravného stupně určená žákům se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami nebo s autismem. Toto vzdělávání respektuje vývojové zvláštnosti dětí a připravuje je k plnění povinné školní docházky. Přehled speciálních tříd v MŠ a ZŠ, přípravných tříd ZŠ a přípravného stupně základní školy speciální ve školním roce 2017/2018 je uveden v **tabulce 2.2.11 v příloze**.

2.3 Střední vzdělávání

Ve středních školách všech zřizovatelů se vzdělávalo ve školním roce 2017/2018 celkem 15 462 žáků. Ve srovnání s předchozím školním rokem došlo k poklesu v počtu žáků o 237 žáků, tj. o 1,5 % oproti školnímu roku 2016/2017. Počty žáků v členění podle kategorií oborů vzdělání a forem vzdělávání jsou uvedeny v tabulce 2.3.1. Největší úbytek žáků ve školním roce 2017/2018 je patrný v oboru vzdělání kategorie H a kategorie L5.

Tabulka 2.3.1 Počty žáků v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání a forem vzdělávání

Obory vzdělání	Školní rok			Meziroční rozdíl
	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2017-2016
Kategorie C	50	53	44	- 9
Kategorie J	20	16	13	- 3
Kategorie E	593	547	500	- 47
Kategorie H	3 496	3 419	3 265	-154
Kategorie L0	689	672	685	13
Kategorie M	6 327	6 309	6 367	58
Kategorie K	4 036	3 956	3 984	28
Kategorie L5	691	727	604	-123
Forma vzdělávání				
Denní	15 395	15 184	15 042	-142
Ostatní	507	515	420	-95
Celkem	15 902	15 699	15 462	-237

Kategorie oborů jsou uvedeny v souladu s nařízením vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Obory vzdělání kategorie C, D, J – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání.

Obory vzdělání kategorie E, H – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s výučním listem.

Obory vzdělání kategorie L0, M, K – obory, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Obory vzdělání kategorie L5 – obory nástavbového studia, jejichž absolvováním lze dosáhnout středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Obory vzdělání kategorie N – obory vyššího odborného vzdělání.

Počty žáků nově přijatých v členění podle kategorií oborů vzdělání a forem vzdělávání jsou uvedeny v tabulce 2.3.2. Ve školním roce 2017/2018 se v Libereckém kraji v prvních ročnících oborů vzdělání ukončených výučním listem vzdělával nejvyšší počet žáků v kategorii H, v porovnání se školním rokem 2016/2017 klesl počet žáků o 3,4 %. Ve sledovaném období se vzdělávalo v prvních ročnících oborů vzdělání ukončených maturitní zkouškou nejvíce žáků v kategorii M a K. Počet žáků kategorie M vzrostl o 0,5 % a počet žáků kategorie K v porovnání s loňským rokem vzrostl o 7,6 %. Ve školním roce 2017/2018 oproti školnímu roku 2016/2017 klesl počet žáků kategorie L5 v prvních ročnících o 22,1 %. Grafické znázornění vývoje počtu žáků nově přijatých do prvního ročníku středního vzdělávání ve všech formách studia naleznete v grafu 2.3.4 v příloze.

Tabulka 2.3.2 Žáci nově přijatí do 1. ročníku středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia

	Školní rok		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018
střední vzdělání - C	29	23	19
střední vzdělání s výučním listem - E	289	203	210
střední vzdělání s výučním listem - H	1 243	1 184	1 144
střední vzdělání - J	7	8	4
střední vzdělání s maturitou - K 4leté	371	352	398
střední vzdělání s maturitou - K 6leté	30	30	29
střední vzdělání s maturitou - K 8leté	276	304	311
střední vzdělání s maturitou - L0	209	179	182
střední vzdělání s maturitou - L5	336	398	310
střední vzdělání s maturitou - M	1 569	1 666	1 674
Celkem	4 359	4 347	4 281

Počet absolventů středního vzdělání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia je uveden v tabulce 2.3.3. Ve sledovaném období se snížil v Libereckém kraji počet absolventů v kategorii E (o 0,3 %) a došlo ke snížení počtu absolventů kategorie H o 0,4 %. Ve školním roce 2017/2018 se snížil počet absolventů kategorie M o 0,1 %. Celkový počet absolventů kategorie K se snížil o 1 %, přičemž počet absolventů kategorie K 4leté klesl o 2,2 %, počet absolventů kategorie K 6leté se snížil o 0,2 % a počet absolventů kategorie K 8leté vzrostl o 1,3 %. Oproti loňskému školnímu roku došlo ke zvýšení počtu absolventů oboru vzdělání kategorie L5 o 0,8 %. Vývoj počtu absolventů podle kategorií dosaženého vzdělání v porovnání s předchozími školními roky je znázorněn v grafu 2.3.5 v příloze.

Tabulka 2.3.3 Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia

	Školní rok		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018
střední vzdělání - C	16	21	17
střední vzdělání s výučním listem - E	111	122	120
střední vzdělání s výučním listem - H	732	711	731
střední vzdělání - J	10	6	4
střední vzdělání s maturitou - K 4leté	320	355	308
střední vzdělání s maturitou - K 6leté	33	27	24
střední vzdělání s maturitou - K 8leté	315	263	313
střední vzdělání s maturitou - L0	72	57	97
střední vzdělání s maturitou - L5	103	63	89
střední vzdělání s maturitou - M	1 106	1 102	1 149
Celkem	2 818	2 727	2 852

V souvislosti s nastavenými cíli a odpovídajícími opatřeními DZ LK byly ve školním roce 2017/2018 nadále podporovány vybrané obory vzdělání s výučním listem pro žáky středních škol zřizovaných Libereckým krajem, a to formou stipendijního programu.

Ve sledovaném období byly preferovány odborně zaměřené nastavby s ohledem na potřeby trhu práce. Nastavený podíl nově přijatých žáků do nastavbového studia oboru Podnikání byl zachován.

2.3.1 Příjímání řízení ve středních školách

Ve školním roce 2017/2018 se konaly v Libereckém kraji jednotné přijímací zkoušky, které měly celorepublikový charakter. Jednalo se o přijímací zkoušky, které připravilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) ve spolupráci s Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT).

Jednotné přijímací zkoušky probíhaly formou písemných testů ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura a Matematika a její aplikace. Testování byli uchazeči, kteří se hlásili do oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou včetně nastavbového studia ve všech formách vzdělávání a uchazečů o obor Gymnázium se sportovní přípravou. V případě oborů s talentovou zkouškou s uměleckým zaměřením se jednotná zkouška nekonala.

Testování probíhalo dle jednotného testovacího schématu s předem stanovenými časy pro jednotlivé vzdělávací obory - Matematika a její aplikace od 8:30 a Český jazyk a literatura od 10:50.

Termíny testování vycházely z platných právních předpisů a jejich přehled je rozepsán v tabulce 2.3.6.

Tabulka 2.3.6 Termíny testování

Testované obory vzdělání	Termíny testování /rok 2018/			
	1. termín	2. termín	1. termín	2. termín
4leté obory včetně nastavbového studia	12. 4.	16. 4.	10. 5. NT	11. 5. NT
6leté a 8leté obory (gymnázia)	13. 4.	17. 4.	10. 5. NT	11. 5. NT

* NT – náhradní termín

Test ze vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace trval 70 minut a uchazeči mohli získat maximálně 50 bodů. Test ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura trval 60 minut a maximální bodový zisk činil 50 bodů.

Testování probíhalo pouze v prvním kole přijímacího řízení, a to ve dvou řádných termínech prvního kola a dvou termínech náhradních. Podíl výsledků testů v rámci všech stanovených kritérií činil nejméně 60 %, v případě přijímacího řízení do oboru vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou nejméně 40 %. Uchazečům se do celkového hodnocení započítával pouze lepší výsledek každého z písemných testů jednotlivých vzdělávacích oborů.

Pro další kola přijímacího řízení mohl ředitel školy využít výsledky jednotné zkoušky z kola prvního. Pokud tak učinil, stanovil pro další kola náhradní způsob hodnocení pro uchazeče, kteří v prvním kole zkoušky nekonali.

Kromě jednotné přijímací zkoušky mohl ředitel školy stanovit také tzv. školní přijímací zkoušku. Většina středních škol v Libereckém kraji, však tuto možnost nevyužila.

Ve školním roce 2017/2018 nebyla v rámci kraje pro přijímání uchazečů stanovena hranice úspěšnosti pro přijetí jako jedno z kritérií přijímacího řízení. Základním předpokladem pro správné stanovení úspěšnosti pevnou hodnotou je zajištění meziročně a potažmo dlouhodobě nastavené shodné obtížnosti testů, tj. testy v jednotlivých letech budou vykazovat stabilitu v rozložení výsledků. Změna v zavedení jednotného přijímacího řízení na celostátní úrovni a nemožnost provedení analýzy výsledků předchozích let pro řádné a uvážlivé nastavení minimální hranice úspěšnosti vedla k tomu, že Liberecký kraj ustoupil od doporučení stanovení minimální hranice úspěšnosti a ponechal tento krok plně v kompetenci ředitelů škol. Většina škol hranici úspěšnosti nestanovila.

Ve školním roce 2017/2018 bylo v Libereckém kraji do jednotných přijímacích zkoušek zapojeno 40 škol. Přihlásilo se 3 429 uchazečů. Uchazeči podali celkem 5 430 přihlášek v řádném termínu prvního kola v obou termínech a 40 přihlášek v termínech náhradních. Údaje o počtu přihlášek jsou uvedeny v tabulce 2.3.7.

Tabulka 2.3.7 Počet přihlášek v členění podle oborů a termínů prvního kola jednotných přijímacích zkoušek

OBORY								
4leté		6leté		8leté		4leté	6leté	8leté
1 ŘT	2 ŘT	1 ŘT	2 ŘT	1 ŘT	2 ŘT	NT	NT	NT
2 394	2 016	69	3	562	386	31	2	7

*ŘT – řádný termín, NT – náhradní termín

Podíl přihlášek podle oborů v kraji dle cílové školy činil 19,5 % do 4letého oboru Gymnázia, dále pak 55,8 % do oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou, 7,7 % do oborů vzdělání zakončených výučním listem a oborů středního vzdělání a 7,9 % do oborů nástavbového studia. Uchazeči si mohli podat až dvě přihlášky, proto se mohou do jednotlivých počtů promítnout až 2x.

Podíl přihlášek do gymnázií na počtu žáků v 5., 7. a 9. třídě základní školy činil 17,8 % u 4 letých gymnázií, 1,8 % u 6letých a 13,0 % u 8letých gymnázií.

U 4letých oborů vzdělání činil skór podle cílové školy z Českého jazyka a literatury (lepší pokus) 60,3 %, ČR 62,4 %. Z Matematiky a její aplikace (lepší pokus) 35,2 %, ČR 35,9 %. Průměrné percentilové umístění činilo 50,1 %, ČR 50,1 %.

U 6letých oborů vzdělání činil skór podle cílové školy z Českého jazyka a literatury (lepší pokus) 55,3 %, ČR 60,3 %. Z Matematiky a její aplikace 42,4 %, ČR 46,7 %. Průměrné percentilové umístění činilo 42,4 %, ČR 50,0 %.

U 8letých oborů vzdělání činil skór podle cílové školy z Českého jazyka a literatury (lepší pokus) 50,7 %, ČR 53,5 %. Z Matematiky a její aplikace 38,2 %, ČR 41,7 %. Průměrné percentilové umístění činilo 45,0 %, ČR 50,0 %.

Školy, které poskytovaly obory vzdělání zakončené výučním listem nebo obory středního vzdělání nekonaly jednotné přijímací zkoušky. Ředitelé škol tak stanovili školní přijímací zkoušku nebo jako se stalo ve většině případů, přijímací zkoušku uchazeči nekonali.

Do oborů vzdělání s talentovou zkouškou umělecky zaměřených podali uchazeči do prvního kola 481 přihlášek do cca 10 nabízených oborů. Tyto obory nejsou rovněž zahrnuty do systému jednotných přijímacích zkoušek. Ředitelé škol tak stanovovali termíny talentových zkoušek, které vycházely z platných právních předpisů. Konaly se zkoušky talentové, zkoušky, které ověřují vědomosti a znalosti uchazečů v rámci kritérií stanoveny nebyly.

Ve školním roce 2017/2018 pokračoval systém jednotných přijímacích zkoušek v podobě stanovené ministerstvem již druhým rokem. Ani v tomto školním roce nedošlo ke stanovení centrální minimální hranice úspěšnosti v jednotných testech a oborech vzdělání a také se nezměnila struktura testovaných oblastí. Zejména nekonání přijímací zkoušky zaměřené na ověřování obecných studijních předpokladů umožnily školám naplňovat první ročníky bez omezení a bez ohledu na studijní potenciál žáků. Tento závěr sdílí i ČŠI, která ve své výroční zprávě za školní rok 2017/2018 uvedla, že se zaměřila na kontrolu organizace a průběhu přijímacího řízení u středních škol s dlouhodobou neúspěšností u maturitních zkoušek v návaznosti na zjištění ze školního roku 2016/2017. Tato zjištění prokázala, že se velmi negativně projevilo přijímání všech uchazečů bez ohledu na jejich předcházející výsledky vzdělávání nebo studijní předpoklady. Oproti předcházejícímu školnímu roku také vzrostl podíl škol, které přijaly všechny uchazeče (66 % škol ve školním roce 2016/2017, 78,6 % ve školním roce 2017/2018).

Do budoucna se však o úpravě podmínek konání jednotných přijímacích zkoušek uvažuje, a to zejména o snížení počtu termínů prvního kola ze dvou na jeden, snížení administrativní zátěže, dále o úpravě podmínek konání jednotných zkoušek u uchazečů o obor Gymnázium se sportovní přípravou (místo konání testů) a v neposlední řadě o zkrácení lhůty pro podání zápisového lístku.

Jedním z cílů DZ LK bylo pokračovat v systému společného přijímacího řízení, který se naplnil i tím, že přijímací řízení se do oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou přesunulo z krajské úrovně na celostátní.

Opatření stanovení odpovídajících limitů úspěšnosti ve vybraných kategoriích vzdělání bude moci být realizováno až na základě výsledků testů a jejich pečlivé analýzy. Diskuse o zavedení hranice úspěšnosti pokračují i na celostátní úrovni. Zavedení minimální hranice úspěšnosti Liberecký kraj podporuje, byť jsme si vědomi toho, že je to pouze jeden z možných kroků pro zvýšení kvality vzdělávání (přičemž je to krok realizovatelný za současného stavu vycházející ze skutečnosti, že jednotné přijímací zkoušky jsou zakotveny ve školském zákoně). Cílem není omezování přístupu ke vzdělávání, naplnění učebních oborů, ale přijímání uchazečů do maturitních oborů, kteří budou mít lepší předpoklady

zvolený obor dokončit. Nejpalčivějším tématem tak zůstává nastavení konkrétní hodnoty minimální hranice úspěšnosti. Je zřejmé, že uchazeči o různé obory mají různé předpoklady dosažení výsledků (zejména v rozdílu mezi gymnázii, středními odbornými školami a tzv. maturitními obory středních odborných učilišť).

2.3.2 Maturitní zkoušky

Společnou část maturitní zkoušky konali žáci ve školním roce 2017/2018 ze dvou povinných zkoušek, a to z předmětu český jazyk a literatura, cizí jazyk nebo matematika. Žáci mohli vykonat max. dvě nepovinné zkoušky a volili z nabídky předmětů cizí jazyk nebo matematika.

Profilová část maturitní zkoušky se skládala ze dvou nebo tří povinných zkoušek stanovených rámcovým vzdělávacím programem. Nabídka povinných a nepovinných zkoušek byla určena ředitelem školy podle rámcového a školního vzdělávacího programu. Žáci mohli vykonat max. dvě nepovinné zkoušky, které byly stanoveny ředitelem školy. Do nabídky nepovinných zkoušek mohl ředitel školy zařadit i výběrovou zkoušku Matematika+.

Ve školním roce 2017/2018 se přihlásilo k maturitní zkoušce v jarním zkušebním období celkem 2 438 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 2 238 žáků a z tohoto počtu uspělo 72,1 % žáků. Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 2 228 žáků a uspělo 77,8 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky skládalo celkem 2 240 žáků a úspěšných bylo 88,9 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z cizího jazyka, tj. 89,0 %, a nejméně žáků uspělo u zkoušky z předmětu matematika, tedy 72,2 %.

V podzimním zkušebním období se přihlásilo k maturitní zkoušce celkem 729 žáků. Maturitní zkoušku konalo celkem 654 žáků a z tohoto počtu uspělo 58,3 % žáků. Společnou část maturitní zkoušky konalo celkem 534 žáků a uspělo 52,2 % žáků. Profilovou část maturitní zkoušky skládalo celkem 299 žáků a úspěšných bylo 79,3 % žáků. Nejvyšší úspěšnost žáků byla u zkoušky z českého jazyka a literatury, tj. 67,7 % a nejméně žáků uspělo u zkoušky z předmětu matematika, tedy 39,2 %.

Maturitní zkoušku ve zkušebním období 2018 vykonalo úspěšně ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura celkem 94,4 % žáků, ze zkušebního předmětu matematika 82,5 % žáků a ze zkušebního předmětu cizí jazyk celkem 93,3 % žáků.

Krajský úřad Libereckého kraje obdržel ve školním roce 2017/2018 celkem 38 žádostí o přezkoumání průběhu a výsledku maturitní zkoušky. Krajskému úřadu při posuzování žádostí poskytuje součinnost Česká školní inspekce a Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání. Rozhodnutím došlo ke změně výsledku zkoušky u čtyř žádostí o přezkoumání výsledku zkoušky konané formou písemné práce. Tak jako v loňském roce, i v tomto sledovaném období byl značný nárůst žádostí o přezkoumání výsledku z písemné práce ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura. Krajský úřad obdržel celkem 32 žádostí o přezkoumání písemné práce ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura oproti 34 žádostem v předcházejícím zkušebním období.

Neúspěšnost žáků z písemné práce ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura byla způsobena velmi slabou úrovní zpracování, ve většině případů žáci neprokázali zvládnutí nejzákladnějších jazykových prostředků, jejich práce neprokazovaly požadovanou úroveň znalostí a schopností používat funkčním způsobem jazykové prostředky. Písemné práce obsahovaly velké množství chyb v interpunkci a chyb pravopisných, vyskytovaly se syntaktické nedostatky ve větné stavbě, nevhodně volené výrazy, v písemném projevu žáci prokazovali chudou slovní zásobu. Neúspěch žáků u písemné zkoušky z cizích jazyků byl

zapříčiněn nevhodným zpracováním textu, který neodpovídal zadání, a nesrozumitelností textu vlivem závažných chyb. Žáci většinou neprokázali ovládnutí nejzákladnějších jazykových prostředků a funkcí, například nerozlišovali mezi přítomným, minulým a budoucím časem, používali slova nevhodná pro daný kontext. Na základě zjištěných skutečností ve většině případů krajský úřad potvrdil výsledek zkoušky.

Střední vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

SŠ zřizované krajem, obcemi nebo soukromé navštěvovalo celkem 708 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, v případě vyššího odborného vzdělávání byl evidován 1 student se zdravotním postižením vzdělávající se v běžné studijní skupině.

V následující tabulce lze porovnat změny z hlediska druhu postižení. Významným ukazatelem je počet žáků se zdravotním postižením jako takový. Pokles celkového počtu žáků ve SŠ (včetně denní formy nástavbového studia) trvá, došlo ke snížení o 142 žáků. Pokles byl ale doprovázen významným nárůstem počtu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami o 143.

Tabulka 2.3.8 Počty žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v SŠ

Školní rok	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Střední školy (pouze denní forma vzdělání)	15 395	15 184	15 042
Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)	jiná metodika	715	858
z počtu SVP zdravotně postižených (§ 16 odst. 9)	692	708	769
se zdravotním postižením ve speciálních třídách	383	412	384
se zdravotním postižením individuálně integrování	309	296	385

Tabulka 2.3.9 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami v denní formě středního vzdělávání podle druhu postižení, bez rozdílu zřizovatele

Druh postižení	Způsob integrace (speciální třídy, individuální integrace) a školní rok					
	2015/2016		2016/2017		2017/2018	
	Speciální třídy	Individuální integrace	Speciální třídy	Individuální integrace	Speciální třídy	Individuální integrace
Mentální postižení	208	15	254	23	240	19
Sluchové postižení	3	7	5	7	2	7
Zrakové postižení	5	7	2	6	3	11
Vady řeči	0	5	1	5	2	10
Tělesné postižení	21	22	22	19	14	11
S více vadami	21	1	16	2	13	9
Vývojové poruchy učení	105	237	88	219	80	295
Vývojové poruchy chování	0	8	0	6	12	14
Autismus	20	7	24	9	18	9
Celkem	383	309	412	296	384	385

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Na začátku školního roku 2017/2018 bylo v běžných třídách středních škol 268 žáků s přiznaným stupněm podpůrného opatření, ve speciálních třídách pak 73 žáků. Podíl žáků s přiznaným stupněm PO tak byl 2,26 % žáků denní formy studia ve středních školách podle stavu k 30. 9. 2017.

Nejčastěji se jednalo o 1. a 2. stupeň podpůrného opatření u žáků v běžných třídách a o 3. stupeň podpůrných opatření u žáků ve speciálních třídách.

Podpůrné opatření – personální podpora pedagogická – asistent pedagoga bylo předepsáno pro žáky ve SŠ na začátku školního roku 2017/2018 ve výši 10,2 úvazku. Celkem pracovalo na tomto postu 15 fyzických osob. Nejvíce využívaným podpůrným opatřením u žáků středních škol byla úprava podmínek pro přijímání ke vzdělávání a jeho ukončování.

V souvislosti s nárůstem přiznaných podpůrných opatření došlo rovněž ke zvýšení administrativy, která spočívala v nové dokumentaci, ve zvýšeném výkaznictví, v úpravě stávající dokumentace, v aktualizaci vzdělávacích dokumentů, školního řádu, v úpravách přijímacího řízení a při ukončování studia.

2.4 Vyšší odborné vzdělávání

Ve školním roce 2017/2018 působilo v Libereckém kraji 6 vyšších odborných škol, které zřizoval Liberecký kraj. Všechny vyšší odborné školy byly součástí subjektu, který vykonává činnost střední školy.

Tabulka 2.4.1 Počet studentů v jednotlivých formách vzdělávání ve vyšších odborných školách

		2015/2016	2016/2017	2017/2018
Počet škol		6	6	6
Počet studentů	denní forma	314	233	248
	ostatní formy	6	8	8
	celkem	320	241	256

Vyšší odborné školy navštěvovalo ve školním roce 2017/2018 256 studentů, tj. o 15 studentů více než v předchozím školním roce. Celkově však počty studentů klesají, což kopíruje trend předchozích let. Zájem o vyšší odborné školy i nadále klesá. Počet vyšších odborných škol v kraji zůstává stejný.

Tabulka 2.4.2 Počet studentů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů

Skupiny oborů		2015/2016	2016/2017	2017/2018
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	29	16	11
53	Zdravotnictví	84	52	70
63	Ekonomika a administrativa	142	112	120
82	Umění a užité umění	59	53	47

Početní zastoupení v jednotlivých skupinách oborů vzdělání je patrné z tabulky 2.4.2. Z hlediska zastoupení jednotlivých skupin oborů vzdělání vykazoval nejvyšší počet studentů tradičně obor 63 Ekonomika a administrativa, a to 120 studentů. Meziročně v této skupině oborů došlo k nárůstu o 8 studentů. Další nárůst zaznamenala skupina 53 Zdravotnictví, a to o 18 studentů. Meziroční úbytek studentů v rámci skupin oborů zaznamenaly skupiny 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika a 82 Umění a užité umění.

Tabulka 2.4.3 Počet studentů vzdělávajících se v 1. ročníku vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů

Skupiny oborů		2015/2016	2016/2017	2017/2018
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	15	0	0
53	Zdravotnictví	31	16	18
63	Ekonomika a administrativa	64	55	56
82	Umění a užité umění	28	20	13
Celkem		138	91	87

Vyšší odborné školy v Libereckém kraji nabízely celkem 8 vzdělávacích programů ze 4 skupin oborů vzdělání. Rozložení struktury skupin oborů vzdělání a počty studentů, kteří se vzdělávali v prvních ročnících vyšších odborných škol, zobrazuje tabulka 2.4.3.

V prvních ročnících vyššího odborného vzdělávání se ve školním roce 2017/2018 vzdělávalo 87 studentů, což představovalo pokles o 4 studenty oproti předchozímu školnímu roku. Oproti předchozímu meziročnímu srovnání, kdy pokles činil 47 studentů, se jedná opět o pokles mírný. Z celkového pohledu je však zřejmé, že početní stavy studentů v prvních ročnících mají sestupný trend, což odráží situaci v celém segmentu vyššího odborného školství.

Největší zájem o studium a rovněž největší počet přijatých studentů do prvního ročníku vyššího odborného vzdělávání zaznamenaly stejně jako loni obory skupiny 63 Ekonomika a administrativa, a to 56. Zájem o tuto skupinu je již tradičně největší a dlouhodobě vykazuje největší počet studentů.

Nárůst, i když velmi mírný, zaznamenala i skupina 53 Zdravotnictví.

V ostatních dvou skupinách, tedy 82 Umění a užitě umění a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, byl zaznamenán pokles zájmu o studium, resp. nulový zájem o daný obor.

Tabulka 2.4.4 Počet absolventů vyšších odborných škol dle jednotlivých skupin oborů

Skupiny oborů		2015/2016	2016/2017	2017/2018
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	7	5	11
53	Zdravotnictví	27	16	15
63	Ekonomika a administrativa	28	22	19
82	Umění a užitě umění	12	12	7
Celkem		74	55	52

Počet absolventů vyšších odborných škol je uveden v tabulce 2.4.4. Vyšší odborné vzdělávání ukončilo ve školním roce 2017/2018 celkem 52 studentů, což představuje oproti předchozímu školnímu roku úbytek o 3 studenty.

Nejvyšší počet absolventů zaznamenala skupina oborů 63 Ekonomika a administrativa (19 absolventů), což představuje zhruba 36 % všech absolventů vyšších odborných škol v Libereckém kraji. Meziročně tato skupina oborů vykázala pokles o 3 absolventy. Druhý nejvyšší počet absolventů vykazovala skupina oborů 53 Zdravotnictví, a to 15. V této skupině došlo také k poklesu oproti předchozímu školnímu roku, a to o 1 absolventa.

Nejnižší počet absolventů byl zaznamenán ve skupině oborů 82 Umění a užitě umění, a to 7. V této skupině však jde o meziroční pokles počtu absolventů, a to o 5.

Opatření DZ LK v tomto segmentu byla naplněna částečně. Síť vyšších odborných škol zůstává stabilní, počty škol se navzdory dlouhodobému poklesu zájmu ze strany studentů nesnižují.

Podpora oborů vyšších odborných škol, které budou umožňovat prostupnost na vysoké školy, bude moci být naplněna v případě, že vyšší odborné školy budou žádat o nové obory vzdělání. Stejně tak podpora technicky zaměřených oborů. Segment vyššího odborného vzdělávání dlouhodobě stagnuje a příliš se nerozvíjí co do další nabídky vzdělávacích programů. Pro následující školní rok bude zapsán obor 53-41-N/51 Diplomovaná dětská sestra, dále proběhne úprava formy vzdělávání u oboru 26-41-N/08 Průmyslová elektrotechnika, a to

z denní na kombinovanou. Ukončen a za dobíhající bude označen obor 26-47-N/15 Počítačové systémy.

Úzká spolupráce se zaměstnavateli je podporována dlouhodobě.

Opatření uvedená v DZ ČR pak předpokládají, že do profesně orientovaných programů budou moci vstoupit také osoby s mistrovskou zkouškou, nebo zavedení modulového systému výuky ve vyšších odborných školách a v jeho rámci umožnit kreditní systém hodnocení studentů. Tato opatření jsou plánována na roky 2019 a 2020.

Nejasné postavení a cíle ve vzdělávací soustavě, složité vnímání ze strany veřejnosti či nízká přístupnost programů vyšších odborných škol a škol vysokých vede ke stagnaci celého segmentu.

Segment vyššího odborného vzdělávání vykazuje dlouhodobý pokles zájmu ze strany studentů. Absolventi středních škol raději upřednostní studium na vysoké škole, ačkoliv vyšší odborné školy mnohdy připravují absolventy lépe prakticky než školy vysoké, mají silné vazby na zaměstnavatele a regiony, silnou odbornou profilaci studia a v neposlední řadě sdílí zázemí a kapacity škol středních.

Vyšší odborné vzdělávání tak bude třeba transformovat, má-li být i v budoucnu zachováno ve vzdělávacím systému.

2.5 Poradenské služby

Poradenské služby v Libereckém kraji zahrnují pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra (dále školská poradenská zařízení, dále i ŠPZ). Součástí poradenského systému jsou také výchovní poradci, školní metodici prevence, speciální pedagogové a školní psychologové ve školách.

V souvislosti s novou právní úpravou školského zákona, která vstoupila v platnost 1. září 2016 a s úpravou vyhlášky 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (dále jen vyhláška), která je platná rovněž od 1. září 2016, došlo i ve školním roce 2017/2018 k přetížení školských poradenských zařízení. Výrazným způsobem vzrostla jejich administrativní zátěž, menší obtíže byly s technickým zabezpečením procesu tvorby zprávy a doporučení formou elektronických formulářů, problémy byly i s personálním obsazením pracovišť, které vedly k tomu, že některá poradenská zařízení neměla dostatek času a prostoru pro plnění všech úkolů vyplývajících z vyhlášky. Tři školská poradenská pracoviště nebyla schopná v souladu s termíny stanovenými vyhláškou vyhovět včas všem požadavkům klientů, v několika případech bylo požádáno revizní pracoviště NÚV v Praze o revizi Doporučení vydaného ŠPZ.

Pedagogicko-psychologické poradny

Pedagogicko-psychologické poradny (dále jen „PPP“) se v rámci platné legislativy zaměřují především na komplexní psychologickou, speciálně-pedagogickou a sociální diagnostiku. Činnost je cílena na posuzování, zda jsou děti přiměřeně tělesně a duševně vyspělé k zahájení povinné školní docházky, dále na diagnostiku poruch učení a chování, problémů ve vývoji osobnosti a profesní orientaci.

Služby PPP jsou zajišťovány týmem složeným z psychologů, speciálních pedagogů a sociálních pracovníků.

V Libereckém kraji působí čtyři PPP, v každém okrese jedna:

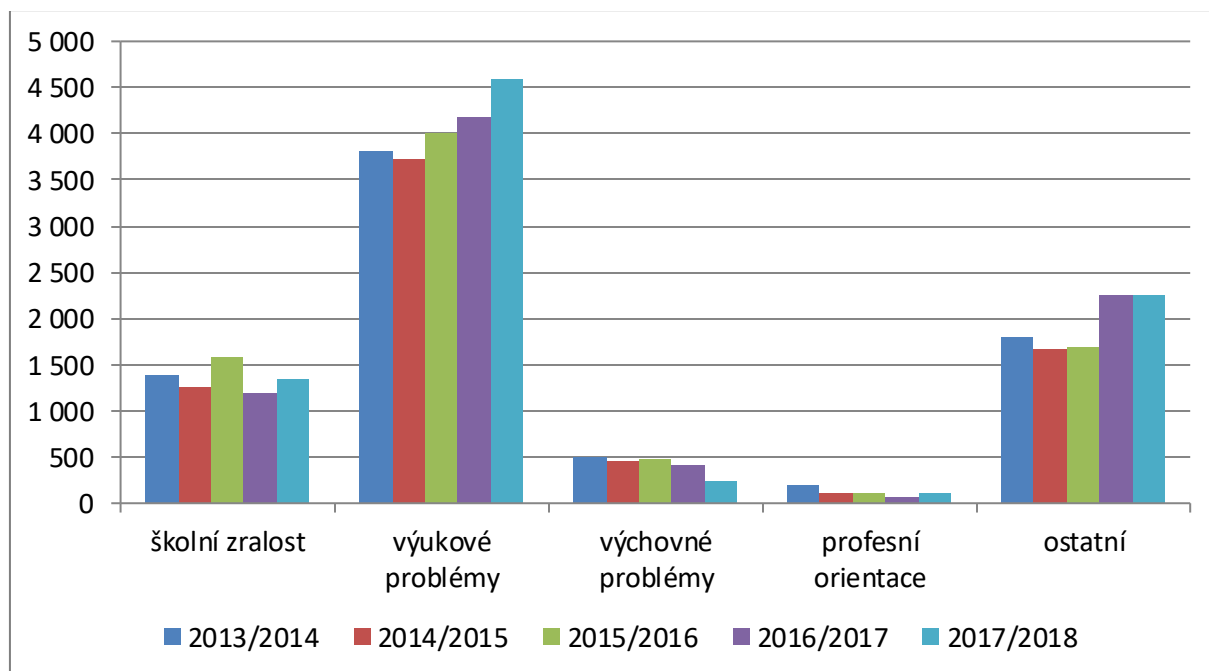
Pedagogicko-psychologická poradna, Liberec 2, Truhlářská 3, příspěvková organizace,
 Pedagogicko-psychologická poradna, Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace,
 Pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum, Semily, příspěvková organizace,
 Pedagogicko-psychologická poradna, Česká Lípa, Havlíčkova 443, příspěvková organizace.

Tabulka 2.5.1 Přehled klientů pedagogicko-psychologických poraden

Klienti	2015/2016	2016/2017	2017/2018
MŠ a MŠ speciální	1 808	1 771	1 713
Přípravná třída /stupeň	44	10	9
ZŠ – 1. stupeň	3 549	x	x
ZŠ – 2. stupeň	1 663	x	x
ZŠ – celkem	5 212	5 340	6 079
SŠ	761	648	732
Konzervatoř	1	1	2
VOŠ	1	3	9
Rodiče a jiní	90	356	7
Celkem	7 917	8 129	8 551

Zdroj: MŠMT - výkazy k 30. 9.

Graf 2.5.2 Klienti pedagogicko-psychologických poraden podle důvodu příchodu

Zdroj: MŠMT - výkazy k 30. 9.

Z výše uvedeného přehledu klientů PPP vyplývá, že mírně poklesl počet klientů z MŠ, ale stoupl počet klientů ZŠ o 739 a SŠ o 84. Klesl počet klientů z kategorie rodiče a jiní. Celkově se zvýšil počet klientů PPP o 422.

Graf ukazuje zvýšení počtu klientů přicházejících s výukovými problémy, bylo vyšetřeno více klientů z důvodu posouzení školní zralosti a profesní orientace. Ubylo klientů s výchovnými problémy a mírně klientů přicházejících z ostatních důvodů.

Ve školním roce 2017/2018 se všechny poradny potýkaly s nedostatkem pracovníků, zvláště psychologů, a to i přes navýšení kapacit pracovníků prostřednictvím rozvojového programu MŠMT i zřizovatele.

Všechny PPP negativně hodnotily nárůst administrativní zátěže spojené s vyšetřením klienta, to, že byli do poraden doporučováni klienti, kteří neměli obtíže ve výuce, nebo klienti, u kterých se nevyčkalo, zda se problém nevyřeší přirozeně, nebo plánem pedagogické podpory. Dále se klienti se bez omluvy nedostavovali k vyšetření, čímž „blokovali“ termíny pro další možné zájemce, o vyšetření žádali klienti, kteří měli dosud platné doporučení, obtížná byla spolupráce se sociálně slabými rodinami.

PPP rovněž negativně poukazyvaly na stálé změny ve vedení různých statistik pro různé instituce.

I přes vysoké pracovní nasazení všech pracovníků PPP, i výkonem práce v mimopracovní dobu, byly stanovené procesní lhůty dodržovány za cenu omezení dalších standardních činností, v některých případech nebyly dodrženy vůbec, zvláště když došlo k onemocnění pracovníků.

PPP přes veškerý nápor spojený s novou úpravou vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných metodicky vedly výchovné poradce, školní metodiky prevence, metodicky pomáhaly pedagogům, zabezpečovaly krizovou intervenci, navštěvovaly školy, zajišťovaly reedukační péči pro děti s SPU, reedukaci předškoláků, prováděly vyšetření žáků pro stanovení úprav při přijímání a ukončování vzdělávání atd.

PPP rovněž pořádaly vzdělávací akce pro asistenty pedagoga, dyslektické asistentky, ředitele škol, screeningová vyšetření úrovně čtení a psaní, screeningová vyšetření připravenosti předškoláků pro zahájení školní docházky, sociometrická šetření, různé formy logopedické péče, percepční a motorická nápravná cvičení, reedukace poruch učení, kurzy předškolních dovedností, semináře grafomotoriky, kariérové poradenství, metodické setkání pro pedagogy pečující o žáky a poruchou autistického spektra, poradenské dny a různé jiné přednášky a aktivity. PPP zajišťovaly také stáže studentů vysokých škol.

Do konce května PPP také pokračovaly v aktivitách v rámci udržitelnosti projektu Poradenství v Libereckém kraji. I po skončení tohoto projektu poskytoval Liberecký kraj finanční prostředky na další vzdělávací akce.

PPP získávaly finanční prostředky nad rámec rozpočtu prostřednictvím rozvojových programů MŠMT – „Navýšení kapacit ŠPZ“ v roce 2017 i v roce 2018 a „Vybavení ŠPZ diagnostickými nástroji“, dále prostřednictvím dotačního fondu Libereckého kraje také na vybavení diagnostickými nástroji ve výši 30 000 Kč pro každou PPP. Rovněž získaly finanční prostředky EU v rámci projektu NAKAP (Naplnění krajského akčního plánu) na financování metodika a koordinátora péče o nadané žáky.

Speciálně-pedagogická centra

Činnost speciálně pedagogického centra (dále jen „SPC“) je zaměřena na děti, žáky a studenty se zdravotním postižením, jakož i na děti s hlubokým mentálním postižením nebo se zdravotním znevýhodněním. Poskytují psychologické, sociální a speciálně pedagogické služby, které se uskutečňují přímo v SPC, nebo individuálně v místě bydliště či ve školním prostředí. SPC se podílejí na integraci dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami do běžného vzdělávacího proudu. Jednotlivá zařízení se úzce specializují na konkrétní zdravotní postižení (sluchové, zrakové, tělesné nebo mentální postižení, vady řeči, poruchy autistického spektra nebo souběžné postižení více vadami).

Na území Libereckého kraje působí SPC jako součást základních škol:

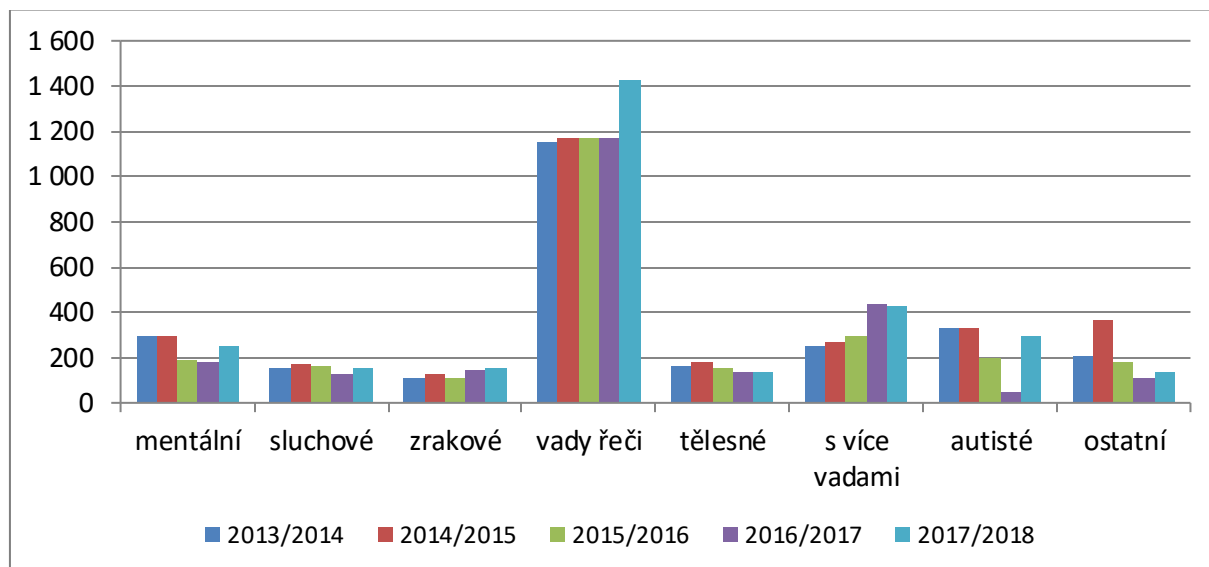
- SPC při Základní škole a mateřské škole logopedické, Liberec, příspěvková organizace – pro sluchově postižené a děti s narušenou komunikační schopností (vady řeči),
- SPC při Základní škole a Mateřské škole pro tělesně postižené, Liberec, Lužická 920/7, příspěvková organizace – pro tělesně postižené,
- SPC při Základní škole a Mateřské škole při nemocnici, Liberec, Husova 357/10, příspěvková organizace – pro zrakově postižené,
- SPC při Základní škole, Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31, příspěvková organizace – pro mentálně postižené nebo souběžné postižení více vadami,
- SPC při Pedagogicko-psychologické poradně Semily, příspěvková organizace – pro děti s poruchami autistického spektra a s mentálním postižením.

Tabulka 2.5.3 Přehled klientů speciálně pedagogických center

Klienti		2015/2016	2016/2017	2017/2018
z běžných škol (individuálně integrovaní)	MŠ	437	426	468
	PT	x	9	20
	ZŠ	701	786	1004
	SŠ	68	103	132
	KON	1	1	2
	VOŠ	4	4	2
ze speciálních tříd a škol	MŠ	475	378	416
	PS	x	20	19
	ZŠ	635	527	775
	SŠ	47	44	72
	KON	1	1	1
Rodiče a školsky nezařazení		97	51	67
Celkem		2466	2350	2978

Zdroj: MŠMT - výkazy k 30. 9.

Graf 2.5.4 Klienti speciálně pedagogických center podle druhu postižení

Zdroj: MŠMT - výkazy k 30. 9.

Speciálně pedagogická centra se ve školním roce 2017/2018 potýkala se stejnými problémy jako pedagogicko-psychologické poradny.

Vysoká administrativní zátěž byla na úkor přímé práce s klienty, která bývá u SPC vyšší než u PPP. Došlo k odklonu od diagnostiky k administrativě. Dvě speciálně pedagogická centra nebyla ani přes navýšení pracovníků schopna dodržet lhůtu stanovenou vyhláškou od objednání klienta po zpracování a předání zprávy a doporučení. Zbylá SPC lhůty dodržovala, až na několik výjimek. I v SPC chyběli psychologové a speciální pedagogové (logopedie, surdopedie). Z výše uvedeného přehledu klientů SPC vyplývá, že ve školním roce 2017/2018 došlo k celkovému nárůstu o 628 klientů, a to u všech kategorií vzdělávání.

Graf ukazuje na nejvýraznější nárůst u klientů s vadami řeči, mentálním postižením a s poruchami autistického spektra. Nárůst klientů s vadami řeči ukazuje na zvýšený výskyt těchto vad v populaci, nárůst u klientů s mentálním postižením a s poruchou autistického spektra spíše na nutnost rediagnostiky v souvislosti s končícím přechodným obdobím pro platnost stávajících doporučení.

Speciálně pedagogická centra zajišťovala pro své klienty různé druhy terapií (ergoterapie, multisenzorická a psychorehabilitační terapie ve snoezelenu, logopedie a muzikoterapie), návštěvy ve školách, kontroly IVP, kontroly poskytování podpůrných opatření, metodickou pomoc učitelům i rodičům, zajišťovala praxi českých i zahraničních studentů vysokých škol, konzultace k diplomovým pracím, zapojovala se do různých národních i mezinárodních akcí, pořádala různé aktivity v rámci projektu Poradenství v Libereckém kraji, zajišťovala přednáškovou činnost v ZŠ a MŠ atd.

Stále se negativně projevuje absence SPC pro mentálně postižené na území okresu Česká Lípa, kde tímto dochází k přetížení pedagogicko-psychologické poradny. Velmi je přetížené SPC pro mentálně postižené v Jablonci nad Nisou, které by velmi potřebovalo personálně posílit, což se bohužel nedaří (není dostatek psychologů, ani speciálních pedagogů).

SPC získávala finanční prostředky nad rámec rozpočtu prostřednictvím rozvojových programů MŠMT – „Navýšení kapacit ŠPZ“ v roce 2017 i v roce 2018 a „Vybavení ŠPZ diagnostickými nástroji“, dále prostřednictvím dotačního fondu Libereckého kraje také na vybavení diagnostickými nástroji ve výši 30.000 Kč pro každé SPC.

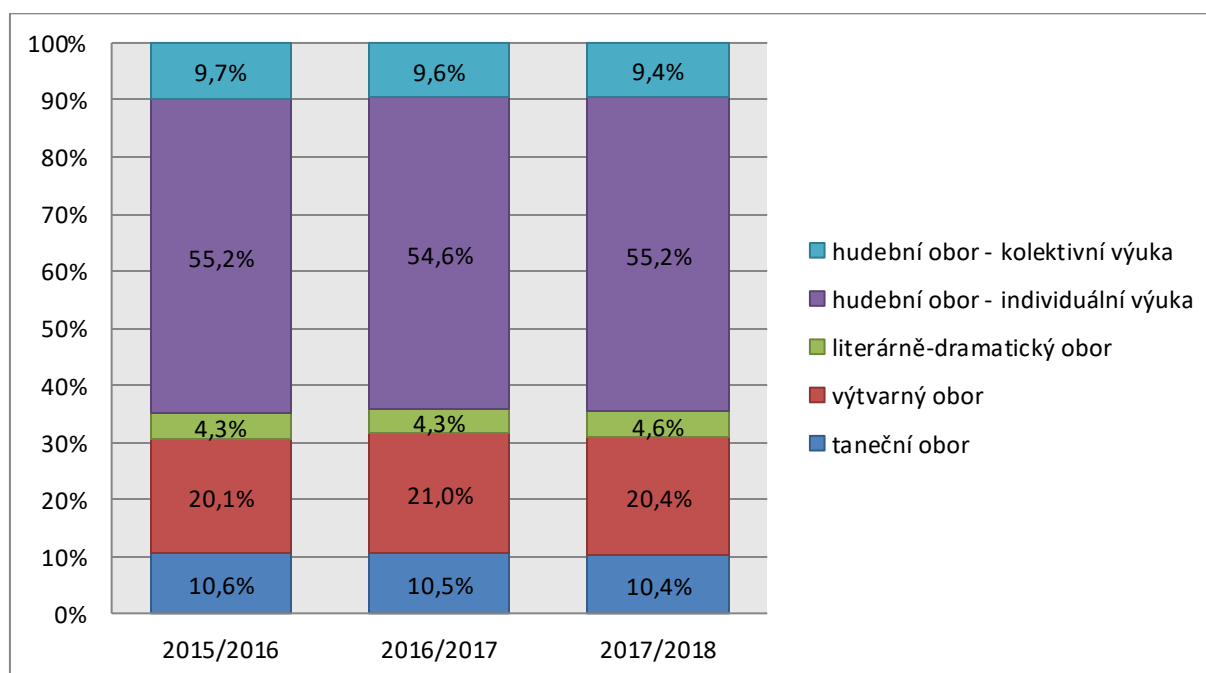
2.6 Základní umělecké vzdělávání

Základní umělecké vzdělávání poskytuje základy vzdělání v uměleckých oborech – hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém. Na území Libereckého kraje působí 20 základních uměleckých škol (dále též jen „ZUŠ“), všechny jsou zřizovány obcemi. Převažují samostatné ZUŠ, dvě (Liberec Jabloňová a Frýdlant) jsou organizačně spojeny se základní školou. Přehled škol včetně dalších míst poskytovaného vzdělávání (odloučených pracovišť), která vcelku efektivně zpřístupňují možnost uměleckého vzdělávání mimo tradiční centra – viz **tabulka 2.6.1 v příloze**.

Počet zapsaných účastníků v základním uměleckém vzdělávání činil 9 575 žáků, využití celkové kapacity škol se dlouhodobě pohybuje kolem 93 % - podrobnosti v **tabulce 2.6.2 v příloze**.

Procentuální rozložení celkového počtu žáků mezi jednotlivé obory zůstalo proporcionalně beze změny, nejvíce žáků je zapsáno v hudebních oborech s individuální či skupinovou výukou (65 % ze všech zapsaných žáků ZUŠ), následuje výtvarný obor s 21 % a taneční obor s 10 % zapsaných žáků (viz graf 2.6.3).

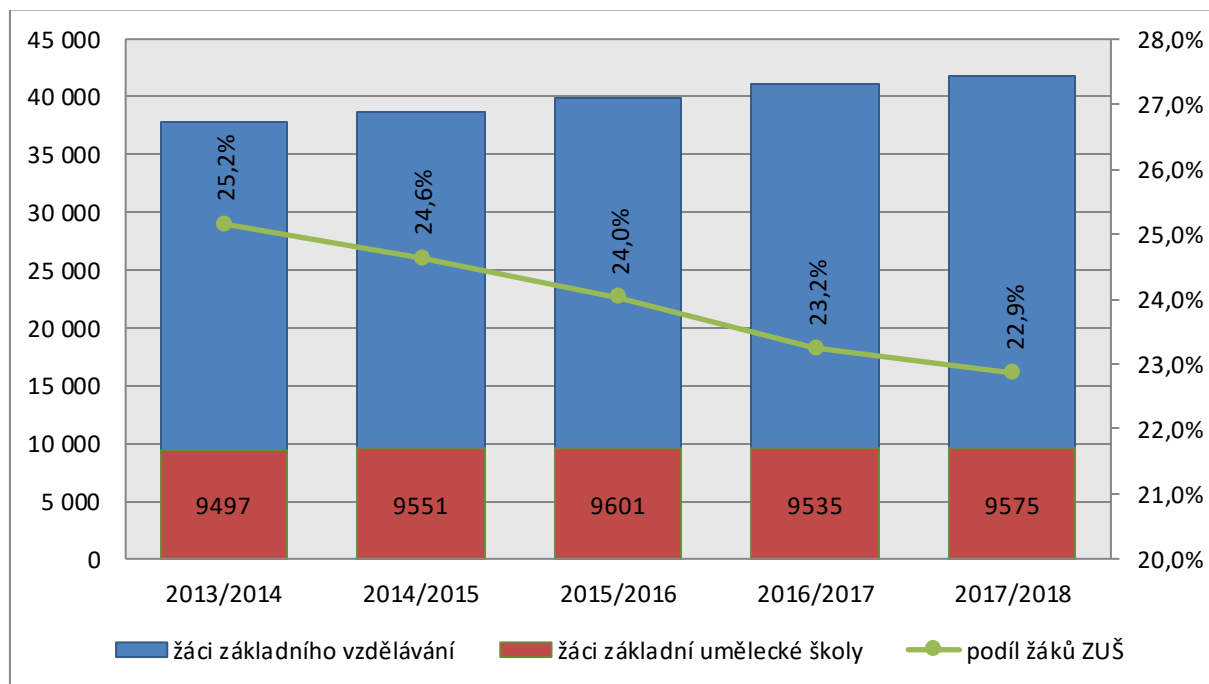
Graf 2.6.3 Žáci ZUŠ podle oboru

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Počty žáků, kteří se účastní základního uměleckého vzdělávání, se meziročně výrazně nezměnily. Podíl počtu žáků docházejících do ZUŠ vůči počtu všech žáků v základním vzdělávání se snižuje (viz graf 2.6.4) v souvislosti s pozitivním demografickým vývojem v segmentu žáků v základním vzdělávání.

Graf 2.6.4 Podíl žáků ZUŠ k počtu žáků v základním vzdělávání

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

2.7 Zájmové vzdělávání

Zájmové vzdělávání uskutečňuje ve školských zařízeních, a to ve střediscích volného času (SVC), školních družinách (ŠD) a školních klubech (ŠK). ŠD a ŠK působí především v rámci základních škol, základních škol speciálních a víceletých gymnázií. SVC pracují zpravidla jako samostatný subjekt.

Střediska volného času

Na území Libereckého kraje působilo 17 středisek volného času. Kromě Střediska volného času Narnie v Liberci, které zřizuje Jednota bratrská, jsou všechna střediska zřizována obcemi. Přehled středisek volného času je uveden v **tabulce 2.7.1 v příloze**.

Zájmová činnost v těchto střediscích volného času probíhá formou pravidelných činností, příležitostných akcí, nabídkou spontánních aktivit či pořádáním pobytových, putovních nebo příměstských táborů. Střediska volného času se v rámci péče o nadané děti a žáky ve spolupráci se školami a krajským úřadem podílejí na organizaci soutěží a přehlídek. Počty zájmových útvarů a účastníků jsou uvedeny v tabulce 2.7.2.

Tabulka 2.7.2 Přehled činnosti středisek volného času

Počet /podíl	Školní rok		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Středisek	17	17	17
Zájmových útvarů	841	849	899
Účastníků zájmových útvarů	9327	9 181	9705
Účastníků v odděleních – průměrný počet	11,1	10,8	10,8
Žáků základního vzdělávání	38755	41041	41883
Účasti žáků základního vzdělávání na zájmovém vzdělávání	24,1 %	22,4 %	23,2 %

Pozn.: Údaje k zájmovým útvarům se vztahují k 30. 10. daného školního roku.

Školní družiny a školní kluby

V rejstříku škol a školských zařízení bylo k 1. dubnu 2018 zapsáno 216 školních družin a školních klubů, z toho počtu jich obce zřizují 199, Liberecký kraj osm, registrované církve zřizují čtyři a ostatní právnické osoby (tzv. soukromé školy) tři školní družiny nebo kluby. Počty účastníků zájmového vzdělávání a počty oddělení ve školních družinách a školních klubech jsou uvedeny v tabulce 2.7.3.

Údaje o počtech účastníků zájmového vzdělávání a počtech oddělení v členění podle obcí s rozšířenou působností jsou uvedeny v **tabulce 2.7.4 v příloze**.

Tabulka 2.7.3 Účastníci zájmového vzdělávání ve školních družinách

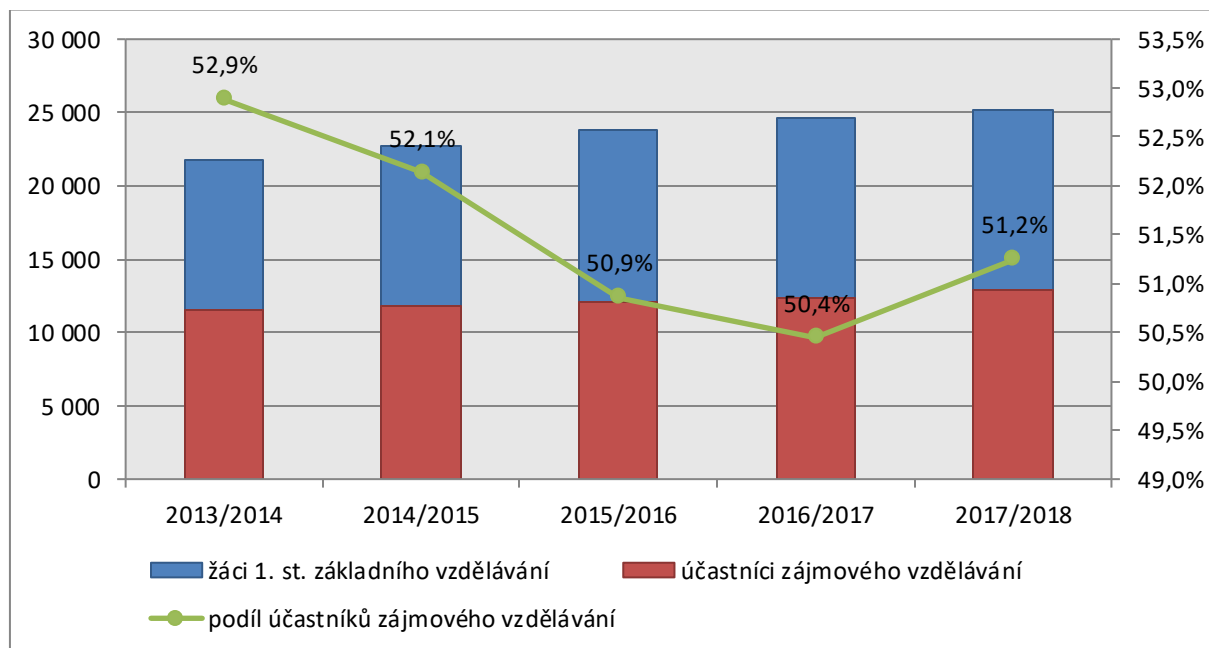
	Školní rok		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Účastníků zájmového vzdělávání	12 141	12 414	12 893
Oddělení	467	486	500
Žáků 1. stupně základní školy	23 870	24 608	25 159
Účasti žáků prvního stupně ve ŠD	50,9 %	50,4 %	51,2 %

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30.10. daného školního roku

Se stoupajícími počty žáků přijímaných k základnímu vzdělávání se zvyšuje i celkový počet školních družin. Ve školní družině určené přednostně žákům 1. stupně není dlouhodobě uspokojována poptávka všech uchazečů o zařazení do ŠD, zejména u žáků 4. a 5. ročníků.

Kapacity ŠD se absolutně nesnižují, ale v případě, že nastoupí do 1. ročníku víc žáků, než odejde z 5. ročníku, se procento nepřijatých žáků relativně zvyšuje. Proto školy ve svých dokumentech (vnitřní řád a ŠVP) upravují kritéria pro přijímání účastníků, aby jich mohly přijmout tolik, kolik umožňuje kapacita (např. jen žáky 1. – 3. ročníku), případně se ředitelé škol snaží řešit nedostatek míst zpravidla navýšením kapacity školní družiny. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016 – 2020 v kritériích rozvoje stanovil, že kapacity školních družin lze navyšovat tak, aby umožňovaly docházku 50 % žáků prvního stupně příslušné základní školy.

Graf 2.7.5 Účast žáků prvního stupně v zájmovém vzdělávání ve školní družině

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 10. daného školního roku

2.8 Školská zařízení

2.8.1 Školská ubytovací zařízení

Na území Libereckého kraje bylo ve školním roce 2017/2018 provozováno 17 školských výchovných a ubytovacích zařízení, z toho 15 domovů mládeže a 2 internáty. 14 domovů mládeže zřizoval Liberecký kraj a jsou součástí středních škol, 1 domov mládeže zřizoval soukromý zřizovatel a je rovněž součástí střední školy.

K 1. 7. 2017 byl sloučen Domov mládeže, Liberec, Zeyerova 33, příspěvková organizace (poslední samostatný domov mládeže) se Střední školou strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace. Tímto krokem došlo ke snížení počtu domovů mládeže z 16 na 15. Nově vzniklý subjekt nabízí 258 lůžek v Truhlářské ulici a 220 lůžek v Zeyerově ulici (budova 33).

Celková lůžková kapacita domovů mládeže činila 2 048 lůžek a internátů 168 lůžek. Ubytování žáci a studenti obsadili 1 226 lůžek, jiných osob bylo ubytováno 18.

Lůžková kapacita domova mládeže, který zřizovala soukromá osoba, činila 130 a ubytování žáci obsadili 128 lůžek.

Tabulka 2.8.1 Počty ubytovaných žáků a studentů ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních bez rozdílu zřizovatele (domovy mládeže a internáty)

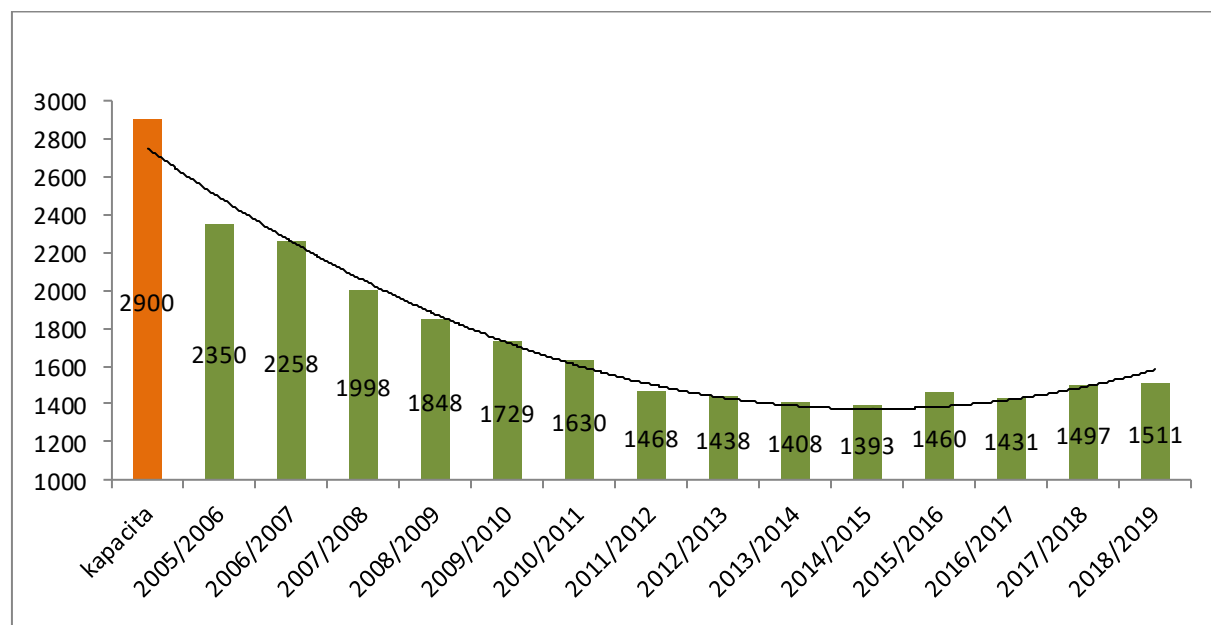
		2015/2016	2016/2017	2017/2018
Počet ubytovaných žáků/studentů	MŠ	0	3	7
	ZŠ	45	40	36
	SŠ	1 397	1 355	1 432
	VOŠ	18	33	22
Počet ubytovaných jiných osob		16	3	18
Celkem žáků a studentů		1 460	1 431	1 497
Celkem ubytovaných		1 476	1 434	1 515

Největší podíl ubytovaných v domovech mládeže a internátech představovali tradičně žáci středních škol. Počet těchto ubytovaných se meziročně zvýšil o 77 žáků. Počet ubytovaných studentů vyšších odborných škol meziročně poklesl, a to o 11 studentů. Celkově se meziročně zvýšil počet ubytovaných žáků a studentů o 66 ubytovaných a meziroční nárůst všech ubytovaných činil 81 ubytovaných.

Ve školním roce 2017/2018 tak došlo opět ke zvýšení zájmu o ubytování ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních.

Vývoj počtu ubytovaných ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních v Libereckém kraji zachycuje graf 2.8.2.

Graf 2.8.2 Vývoj počtu ubytovaných v domovech mládeže a internátech v Libereckém kraji

Zdroj: výkonové výkazy

Ve školním roce 2017/2018 byly ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních ubytovány i děti z mateřské školy. Ubytování byli rovněž žáci základních škol. Uvedení žáci byli ubytováni převážně v internátu a jedná se zpravidla o žáky se zdravotním či mentálním

postižením. 1 žák základní školy byl ubytován v domově mládeže v Zeyerově ulici v Liberci (důvodem byl sport).

Žáci a studenti ubytovaní ve školských ubytovacích zařízeních byli rozděleni do tzv. výchovných skupin. Ve školním roce 2017/2018 bylo v domovech mládeže a internátech zřízeno 66 výchovných skupin, do kterých bylo rozděleno 1 497 žáků a studentů. Oproti předešlému školnímu roku tedy došlo k nárůstu o 2 výchovné skupiny, přičemž se zvýšil počet ubytovaných žáků a studentů.

Tabulka 2.8.3 Počty výchovných skupin a žáků a studentů

	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Výchovné skupiny celkem	63	64	66
Výchovné skupiny pouze VOŠ	0	1	0
Výchovné skupiny – žáci podle § 16 odst. 9	7	7	8

Ve školním roce 2017/2018 bylo vykázáno 66 výchovných skupin, žádná výchovná skupina nebyla složena pouze ze studentů VOŠ a žáci podle § 16 odst. 9 tvořili 8 skupin (7 skupin v internátech, 1 skupina v domově mládeže). Oproti předchozímu školnímu roku došlo k celkovému nárůstu výchovných skupin.

Cíle DZ LK se podařilo naplnit jen částečně. Došlo k velmi mírnému snížení kapacit školských výchovných a ubytovacích zařízení, resp. k drobné úpravě kapacit, ale stav segmentu stále neodpovídá reálným potřebám segmentu středního a vyššího odborného školství. Kapacity zařízení, zejména domovů mládeže, jsou stále vysoce nad reálnými potřebami, domovy mládeže byly naplněny cca z 62 %, volných míst tak bylo více jak 820.

Zájem o ubytování ze strany žáků a studentů v těchto zařízeních byl sledován od školního roku 2005/2006 jak dokládá graf 2.8.2. Z dlouhodobého hlediska byl zaznamenán sestupný trend zájmu o ubytování. Tento pokles zájmu trval do školního roku 2014/2015, kdy počet ubytovaných dosáhl nejnižšího čísla, a to 1 393 ubytovaných. V následujících letech pak došlo k nárůstu ubytovaných a ve školním roce 2017/2018 činil počet ubytovaných žáků a studentů 1 497.

Dle předpokladů ve střednědobém vývoji počty ubytovaných ve školských výchovných a ubytovacích zařízeních budou dále mírně stoupat (vztaženo ke školnímu roku 2017/2018). Dramatický nárůst zájmu o ubytování však nepředpokládáme.

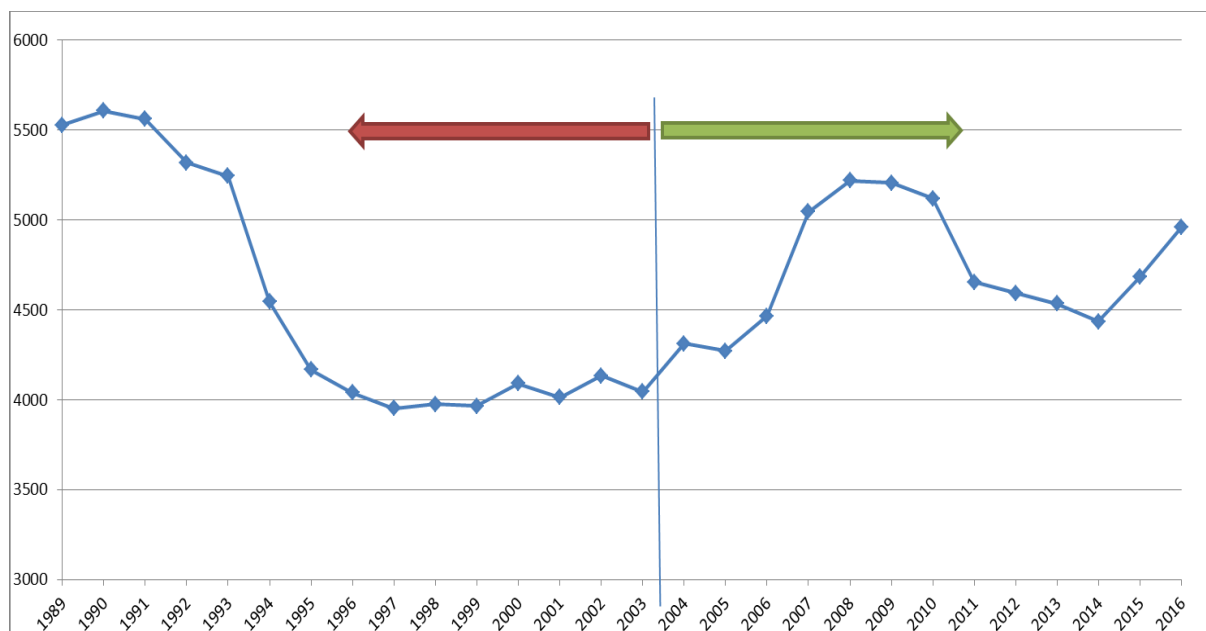
Segment školských výchovných a ubytovacích zařízení je provázán se segmentem středního vzdělávání. Vývoj počtu ubytovaných v těchto zařízeních tak do značné míry kopíruje vývoj počtu žáků, kteří do segmentu středního vzdělávání vstupují.

Z pohledu demografického vývoje byl zaznamenán v letech 2004 – 2008 nárůst nově narozených dětí v Libereckém kraji. Dá se tedy očekávat, že se tyto počty promítnou v dlouhodobém horizontu i v segmentu středního vzdělávání.

Vývoj počtu narozených dětí je zachycen v grafu 2.8.4. Do roku 2004 je patrný pokles a stagnace v počtu narozených dětí a od roku 2004 pak došlo k nárůstu.

Z pohledu segmentu školských výchovných a ubytovacích zařízení je v současné chvíli klíčový rok 2003 a 2004, tedy skupina dětí, která vstupuje do středního vzdělávání od září 2018. V dalších letech je pak třeba počítat s mírným nárůstem, který se zastaví kolem roku 2020.

Graf 2.8.4 Vývoj počtu narozených dětí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Kapacity školských výchovných a ubytovacích zařízení budou i nadále dostatečné. Ačkoliv byl výše zmíněn nárůst počtu dětí a posléze žáků, je třeba zdůraznit, že nelze pouze jednoduše odvozovat počty ubytovaných od počtu žáků v segmentu středního vzdělávání. Na počet ubytovaných působí i jiné faktory než jen demografický vývoj. Vliv má samozřejmě rozložení sítě středních škol a jejich dostupnost, zájem o nabízené obory a jejich dostupnost, ekonomická síla rodičů, slevy na jízdném, apod.

2.8.2 Zařízení školního stravování

V Libereckém kraji bylo ve školním roce 2017/2018 celkem 382 zařízení školního stravování. V rejstříku škol a školských zařízení bylo zařazeno celkem 290 školních jídelen, 2 školní jídelny – vývařovny a 90 školních jídelen – výdejen. Kapacity zařízení školního stravování byly navyšovány a nová místa zapisována v souladu s kritérii a zásadami rozvoje vzdělávací soustavy v daném segmentu.

V zařízení školního stravování se ve školním roce 2017/2018 stravovalo celkem 56 656 zapsaných stravovaných (dětí, žáků a studentů). V uvedeném školním roce došlo k opětovnému nárůstu, a to v případě počtu zapsaných stravovaných ze základních škol o 2,6 %, ze středních škol o 2,59 %, vyšších odborných a z nižšího stupně 6-8letých gymnázií.

Stravovací služby poskytované v zařízeních školního stravování ovlivňuje nejen platná právní úprava, ale i zvyšující se nároky na kvalitu a pestrost poskytovaných stravovacích služeb. V případě dietního stravování bylo ve školním roce 2017/2018 zapsáno celkem 22 stravovaných, což představuje nárůst o 144 % oproti školnímu roku 2016/2017.

Tabulka 2.8.5 Počet zapsaných stravovaných podle druhu školy, školského zařízení (bez ohledu na zřizovatele)

	2016/2017	2017/2018
Strávníci (děti, žáci a studenti) celkem		
z mateřských škol	15163	15011
ze základních škol	32616	33465
z nižšího stupně 6-8letých gymnázií	932	843
ze středních škol	7135	7320
z vyšších odborných škol	22	14
ze školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy	3	3
Celkem (děti, žáci, studenti)	55871	56656
z toho v režimu dietního stravování	9	22
Pracovníci škol a školských zařízení	7697	7813
Cizí strávníci	5234	4952

2.8.3 Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy

Dětský domov ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální; pečuje o děti podle jejich individuálních potřeb. Účelem dětského domova je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Do dětského domova mohou být umísťovány děti ve věku zpravidla od 3 do 18 let. Zařízení může na základě žádosti poskytovat plné přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě po ukončení výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy, připravující se na budoucí povolání, nejdéle však do věku 26 let, podle smlouvy uzavřené mezi nezaopatřenou osobou a zařízením.

Liberecký kraj zřizuje celkem sedm dětských domovů. Tento počet zůstal beze změn, stejně tak i lůžková kapacita (230).

- Dětský domov, Česká Lípa, Mariánská 570, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonné v Podještědí, Zámecká 1, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Dubá - Deštná 6, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Jablonec nad Nisou, Pasecká 20, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Frýdlant, Větrov 3005, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Semily, Nad Školami 480, příspěvková organizace,
- Dětský domov, Základní škola a Mateřská škola, Krompach 47, příspěvková organizace.

Dále jsou v Libereckém kraji zřízeny tři zařízení Ministerstva školství mládeže, tělovýchovy a sportu. Konkrétně jde o tato zařízení:

- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Chrastava, Školní 438,
- Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Hamr na Jezeře, Školní 89,
- Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a dětský domov, Liberec.

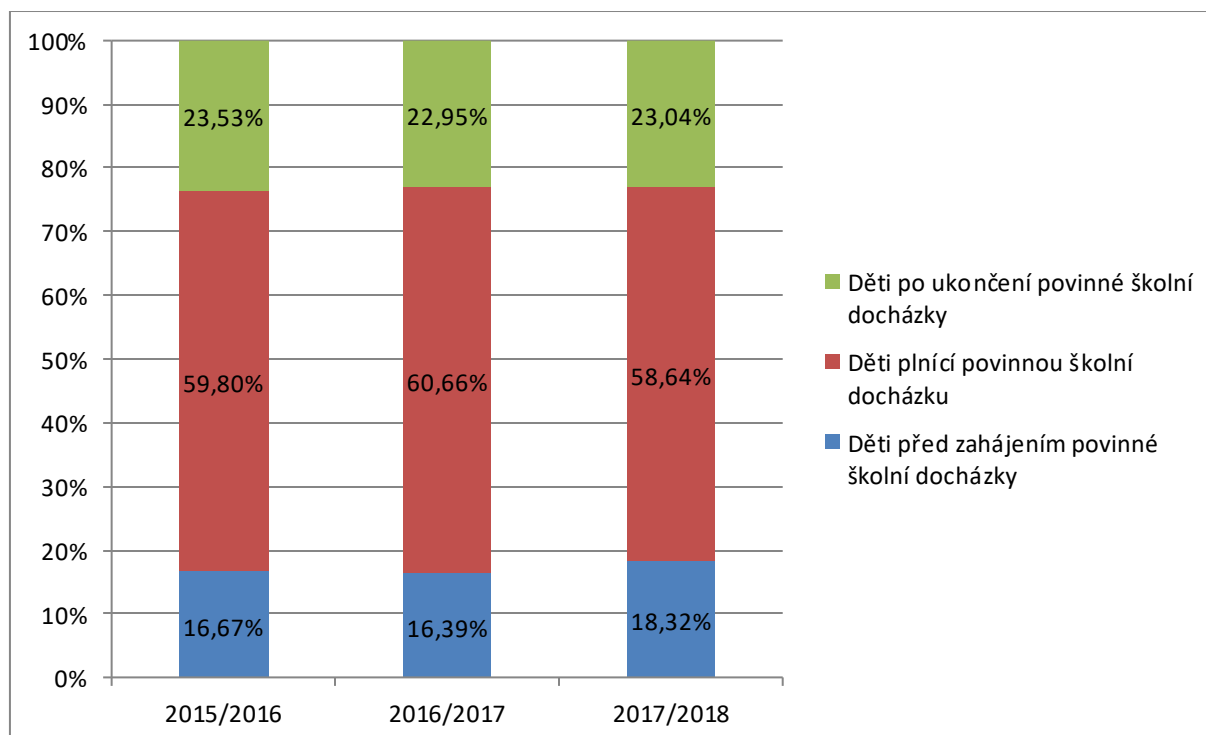
V kraji působí středisko výchovné péče, jež je součástí příspěvkové organizace Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a dětský domov, Liberec, s pobočkami v Liberci, Frýdlantu, České Lípě.

Dětské domovy se svou strukturou a péčí přibližují normálnímu fungování rodin. Všechny dětské domovy se zapojují do aktivit ve městech, kde sídlí. Děti navštěvují školská zařízení a volnočasové aktivity mimo domovy.

Ve školním roce 2017/2018 bylo umístěno v dětských domovech 191 dětí. Meziročně bylo přijato 29 dětí, a to především děti ze základních škol plnící povinnou školní docházku. Naopak propuštěno bylo 38 dětí, z toho 9 do pěstounské péče.

Nejvyšší zastoupení v počtu umístěných dětí je vykazováno každoročně u dětí plnících povinnou školní docházku (58,6 %), následují děti po ukončení povinné školní docházky (23 %) a nejméně jsou v tomto typu zařízení zastoupeny děti před zahájením povinné školní docházky (18 %).

Graf 2.8.6 Věkové rozložení dětí z dětských domovů v Libereckém kraji ve školním roce 2015/2016 až 2017/2018

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 31. 10. daného školního roku

Dětské domovy se starají také o děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Celkem je takových dětí umístěno 65, nejvíce zastoupeny jsou děti s mentálním postižením (63) a po jednom dítěti se sluchovým postižením a s více vadami.

Ve všech dětských domovech zřizovaných Libereckým krajem bylo k 31. 10. 2017 zaměstnáno 80 pracovníků. Konkrétní rozložení pracovníků zachycuje následující tabulka.

Tabulka 2.8.7 Pedagogičtí pracovníci dětských domovů

Druh odborných pracovníků		2015/2016	2016/2017	2017/2018
Fyzické osoby				
v tom	speciální pedagogové	2	2	2
	vychovatelé	58	63	59
	asistenti pedagogů	2	2	2
	psychologové	0	0	0
	zdravotničtí pracovníci	0	0	0
	sociální pracovníci	7	8	7
	ostatní	8	4	10
Přepočet na plně zaměstnané		74,6	76,8	77,1

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 31. 10. daného školního roku

Meziročně došlo k nárůstu o jednoho pracovníka, v přepočtu na plně zaměstnané činil nárůst 0,3 úvazku. Počty odborných pracovníků jsou stabilní. Došlo jen k úbytku vychovatelů, který je nahrazen přírůstkem ostatních pracovníků.

2.9 Pracovníci ve školství

Vývoj počtu pracovníků v jednotlivých typech škol a školských zařízeních je v současném systému financování regionálního školství přímo závislý zejména na počtu výkonů, tj. počtu dětí, žáků, studentů, ubytovaných, klientů a naplněnosti skupin, tříd a oborů. Kvalita samotné výuky se odvíjí od kvalifikovanosti pedagogů.

Z tabulky 2.9.1 je patrné, že za poslední rok došlo k mírnému nárůstu počtu učitelů. Pozvolný nárůst počtu je zaznamenán především na 1. a 2. stupni základních škol a na středních školách. Pokles je typický pro předškolní vzdělávání.

Meziročně se snížil podíl učitelů bez kvalifikace z 5,81 % na 5,22 %. Nejvíce je tomu tak na vyšších odborných školách, v mateřských školách a mírné snížení je patrné i na středních školách. Oproti tomu v základních školách počet nekvalifikovaných učitelů opět narostl. I přes celkové lehké snížení nekvalifikovaných učitelů přetrvává v určitých oborech (aprobacích) nedostatek učitelů jako takových, a to zejména v oborech, ve kterých nacházejí pedagogové výrazně lépe ohodnocenou práci mimo školství. Příkladem jsou učitelé jazyků, fyziky, specializovaných technických předmětů, informačních technologií. Obecně je známé, že mimo obor odchází pracovat více než polovina absolventů pedagogických fakult.

Tabulka 2.9.1 Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)

Druh vzdělání	Školní rok								
	2015/2016			2016/2017			2017/2018		
	Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace	
		počet	podíl		počet	podíl		počet	podíl
Mateřská škola	1 277,40	65	5,09 %	1 266	73,2	5,78 %	1257,5	25,6	2,00 %
Přípravný stupeň ZŠ speciální	5	0	0,00 %	4	0	0,00 %	5	1	2,00 %
Přípravná třída ZŠ	8	2	25,00 %	9	2	22,22 %	5	0	0,00 %
1. stupeň ZŠ	1 340,00	75,7	5,65 %	1 395,20	87,8	6,29 %	1423	108,7	7,64 %
2. stupeň ZŠ	1 314,80	78,1	5,94 %	1 333,80	90,9	6,82 %	1352,8	94,9	7,02 %
Střední škola	1 439,90	53	3,68 %	1 417,80	58,9	4,15 %	1422,2	55,3	3,89 %
Nižší stupeň gymnázia	91,3	0	0,00 %	94,5	0	0,00 %	98,2	0,1	0,00 %
VOŠ	28,1	2,2	7,83 %	33,9	4,5	13,27 %	33,6	1,5	4,46 %
Celkem	5 413,50	276	5,10 %	5 459,80	317,3	5,81 %	5 499	286,8	5,22 %

Zdroj: MŠMT, Výkaz o ředitelství škol, oddíl X

Tabulka 2.9.2 zachycující vývoj pedagogických pracovníků od roku 2015 nabízí detailnější pohled na kvalifikovanost pedagogů ve středních a vyšších odborných školách.

Tabulka 2.9.2 Učitelé středních a vyšších odborných škol podle předmětů (přepočtení na plně zaměstnané)

Učitelé (interní a externí)	Školní rok								
	2015/2016			2016/2017			2017/2018		
	Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace		Celkem	z toho bez kvalifikace	
		Počet	Podíl		Počet	Podíl		Počet	Podíl
Pro všeobecně vzdělávací předměty	788	24,7	3,14 %	786,1	18,5	2,35 %	782,9	16	2,04 %
Pro odborné předměty	405	20,4	5,03 %	390,7	27,5	7,04 %	399,6	27,4	6,86 %
Pro praktické vyučování	275	10,1	3,67 %	275,4	17,2	6,25 %	273,1	13,4	4,90 %
Celkem	1 468	55,2	3,76 %	1 452,2	63,2	4,35 %	1455,7	56,7	3,90 %

Zdroj: MŠMT, Výkaz o ředitelství škol, oddíl XI

Tabulka 2.9.3 zachycuje věkovou skladbu pedagogických pracovníků (včetně externistů) od roku 2015 do 2018 ve školách zřizovaných krajem, tak, jak ji uvedly školy ve svých výročních zprávách. V detailnějším pohledu je zřetelné, že největší podíl přepočtených na plně zaměstnané se vyskytuje u věkové struktury 51 let – důchodový věk, a to 40 %. Dále je možné konstatovat, že mírně vzrůstá počet pedagogických pracovníků ve věku 41 – 50 let. Stejný % podíl vykazuje věková kategorie důchodový věk a v rámci kolísajících odchylek i kategorie do 30 let. Tabulka dokládá již dlouholetý trend stárnutí pedagogického sboru.

Tabulka 2.9.3 Věková struktura pedagogických pracovníků ve středních školách zřizovaných krajem (přepočtení na plně zaměstnané)

Počet pedagogických pracovníků ve věku	Školní rok					
	2015/2016		2016/2017		2017/2018	
	Počet	Podíl	Počet	Podíl	Počet	Podíl
< 30 let	68,6	5 %	71,4	5 %	57,37	4 %
31 - 40 let	292,0	21 %	275,0	20 %	250,36	19 %
41 - 50 let	350,8	26 %	355,1	26 %	395,9	29 %
51 let - důchodový věk	555,2	41 %	545,3	40 %	539,5	40 %
Důchodový věk	96,6	7 %	104,1	8 %	111,05	8 %
Celkem	1 363,2	100 %	1 350,9	100 %	1354,18	100 %

Zdroj: Výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem

2.10 Další vzdělávání

Především střední školy vedle dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků poskytují řadu kurzů se zaměřením dle možností školy. Školy zpravidla využijí prostředků z organizovaných kurzů v doplňkové činnosti na další rozvoj. Jednotlivé kurzy jsou pořádány dle možností, odborného zaměření školy a poptávky po odborných kurzech. Nabízeny jsou kurzy zaměřené na ekonomii, pedagogiku, právní, sociální či zdravotnické, kurzy v oblasti poskytování služeb, všeobecně vzdělávací, ale i zájmové, technické či umělecké.

Specifickou kategorií v oblasti dalšího vzdělávání je ověřování profesních kvalifikací. Ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, bylo ve školním roce 2017/2018 v Libereckém kraji 10 středních škol, které se staly autorizovanou osobou pro ověřování profesních kvalifikací. V různých oblastech (například obrábění CNC strojů, zpracování teplých a studených pokrmů, obrábění materiálů, stavební práce, pěstební a chovatelské činnosti a další) tak školy nabízely celkem 106 dílčích profesních kvalifikací, přičemž zájemci o kvalifikace využili nabízených možností doplnění vzdělání v těchto oblastech různě intenzivně.

Tabulka 2.10.1 Přehled škol nabízejících uznávání profesních kvalifikací

Škola	Počet profesních kvalifikací
Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola Turnov, Zborovská 519	14
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Česká Lípa, 28. října 2707	10
Střední škola gastronomie a služeb, Liberec, Dvorská 447/29	16
Střední škola strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3	16
Střední škola, Lomnice nad Popelkou, Antala Staška 213	15
Vyšší odborná škola sklářská a Střední škola, Nový Bor, Wolkerova 316	3
Střední průmyslová škola, Česká Lípa, Havlíčkova 426	1
Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387	29
Střední škola řemesel a služeb, Jablonec nad Nisou, Smetanova 66	1
Euroškola Česká Lípa střední odborná škola, s.r.o.	1
Celkem	106

Zdroj: Výroční zprávy o činnosti škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem

V roce 2017 došlo ke sloučení Centra vzdělanosti Libereckého kraje se Střední odbornou školou a mateřskou školou, Na Bojišti 15, Liberec. Organizace se nadále zabývá oblastí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, organizací kurzů celoživotního vzdělávání či realizací projektů a jiné činnosti související s dalším vzděláváním.

3. Další podporované oblasti

3.1 Prevence rizikového chování

Od roku 2010 koordinuje specifickou primární prevenci rizikového chování na Krajském úřadu Libereckého kraje jeden pracovník, který je zaměstnán v oddělení vzdělávání a organizace školství odboru školství, mládeže, tělovýchovy a sportu (původně oddělení vzdělávání a koncepcí). Současně je členem Protidrogové komise rady Libereckého kraje a Pracovní skupiny prevence kriminality Libereckého kraje.

Organizace primární prevence:

- MŠMT – oddělení institucionální výchovy a prevence
- na krajské úrovni krajským školským koordinátorem prevence,
- na okresní úrovni metodiky prevence (v rámci PPP),
- na úrovni jednotlivých škol školními metodiky prevence (dále ŠMP).

Krajská školská koordinátorka prevence se podle možností zúčastňovala schůzek se školními metodiky prevence jednotlivých okresů, předávala informace z oblasti primární prevence na poradách ředitelů jednotlivých obcí s rozšířenou působností, na schůzkách s pracovníky obcí s rozšířenou působností, kteří mají ve své gesci oblast školství, i na poradách ředitelů škol zřizovaných Libereckým krajem. Rovněž se zúčastňovala vzdělávání a porad organizovaných Národním ústavem pro vzdělávání a oddělením institucionální výchovy a prevence MŠMT.

Ve školním roce 2017/2018 se podařilo pevně stanovit úvazek metodiků prevence v jednotlivých pedagogicko-psychologických poradnách (dále PPP) ve výši 0,5 úvazku v každé poradně. U tří ze čtyř pozic metodiček prevence v PPP došlo ke změně, bylo nastoleno pravidelné setkávání metodiček PPP a krajské školské koordinátorky prevence a jejich vzájemná spolupráce.

Metodičky prevence jednotlivých PPP organizují aktivity v oblasti primární prevence rizikového chování a pravidelná setkávání se školními metodiky prevence na různá témata z této oblasti, dále konzultace pro rodiče, učitele, individuálně pečují o klienty s poruchami chování, úzkostmi, poruchami emocí, řeší se školami aktuální problémy, navštěvují školy, provádějí krizové intervence, pracují s třídními kolektivy, podílejí se na harmonizačních dnech škol, pořádají odborné semináře, dny prevence atd.

V Libereckém kraji je 204 základních škol a 49 středních škol, v nichž pracuje podle statistických výkazů k 30. 9. 2017 141 školních metodiků prevence, z nichž 86 pobírá specializační příplatek a u nichž lze předpokládat, že mají ukončené specializační studium. Skutečný počet školních metodiků prevence (dále ŠMP) nelze ze statistických výkazů zjistit, protože pohled ředitelů na jejich vyplnění se různí. Podle evidence metodiků prevence v PPP je ŠMP celkem 213.

Funkce ŠMP je převážně ustanovena na plně organizovaných základních školách, na málotřídních školách tuto funkci zastávají většinou kumulovaně výchovní poradci nebo ředitelé škol.

Většina škol měla zpracované preventivní programy, školní metodici prevence byli součástí školního poradenského pracoviště. Většina škol má zpracované krizové plány pro základní typy rizikového chování.

Ve školním roce 2017/2018 se podařilo výrazným úsilím metodiků prevence PPP, KŠKP a některých zřizovatelů zvýšit počet vyplněných výkazů preventivních aktivit. Tyto

výkazy jsou spravovány Klinikou adiktologie a Národním ústavem pro vzdělávání. Celkem bylo vyplněno 155 výkazů, což znamená, že je vyplnilo 61,26 % z celkového počtu 253 škol.

3.1.1 Přehled počtu vyplněných výkazů preventivních aktivit

Školní rok	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Vyplněných výkazů	0	12	46	155

Z vyplněných výkazů preventivních aktivit základních škol vyplynulo, že školní metodici prevence v základních školách ve školním roce 2017/2018 nejvíce řešili špatné vztahy mezi žáky, a to především v 5., 6. a 7. ročnících, dále pak závažné přestupky proti školnímu řádu, a to především v 7., 8., a 9. ročnících a užívání tabáku, především v 8. a 9. ročnících, přičemž výrazný nárůst je již od 5. ročníku.

Z výkazů preventivních aktivit středních škol vyplynulo, že školní metodici prevence středních škol nejvíce řešili užívání tabáku, a to nejdříve v prvních ročnících, dále pak záškoláctví, rovněž nejvíce v prvních ročnících a užívání alkoholu, rovněž nejvíce v prvních ročnících.

3.1.2 Výskyt rizikového chování

Sledovaný jev	Počet případů ZŠ	Počet případů SŠ a VOŠ
Špatné vztahy mezi žáky	1076	136
Závažné přestupky vůči školnímu řádu	505	250
Užívání tabáku	477	1 739
Záškoláctví	282	663
Podezření na skryté záškoláctví	239	261
Slovní či fyzické útoky na pracovníky škol	223	90
Vyloučení jednotlivců z kolektivu, ostrakizace	203	44
Případy opakovaného záměrného psych. i fyz. ubližování	187	40
Užívání alkoholu	159	381
Sebepoškozování a autoagrese	146	37
Kyberšikana	133	48
Rizikové chování ve sportu	76	2
Kriminální chování	74	41
Rizikové sexuální chování a nevhodné projevy sexuality	73	16
Užívání konopných látek	69	264
Nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry)	64	32
Poruchy příjmu potravy	62	42
Zanedbávání, zneužívání či týrání dítěte	42	7
Projevy rasismu či xenofobie	37	20
Rizikové chování v dopravě	29	16
Užívání dalších návykových látek (extáze, pervitin)	8	18

Z výkazů preventivních aktivit lze rovněž vysledovat, že většina ŠMP působí ve funkci 0 - 3 roky, následování jsou metodiky působícími ve funkci 10 a více let. Většina z nich vykonává zároveň funkci třídního učitele. Více než 50 % z nich má specializační studium, více než 37 % ho nemá, někteří studují.

Všichni ŠMP uvádějí, že by pro svoji práci potřebovali více času – snížení přímé vyučovací povinnosti. Dále uvádějí, že by potřebovali lepší spolupráci s rodiči, více finančních prostředků na preventivní programy a méně administrativní zátěže.

Nejvíce preventivních programů poskytují školám nestátní organizace, školy samy, policie ČR, komerční subjekty a městská policie. Financovány jsou především z rozpočtu škol, žáky samotnými a pomocí dotací.

Liberecký kraj poskytuje ze svého rozpočtu účelové dotace na Specifickou primární prevenci rizikového chování. V roce 2017 byly rozděleny finanční prostředky ve výši 343.120 Kč, v roce 2018 to bylo 616.704 Kč. Programy primární prevence Liberecký kraj rovněž financuje prostřednictvím rozpočtu sociálního odboru – v roce 2017 přispěl 100.000 Kč, v roce 2018 částkou 150.000 Kč.

MŠMT vyhlašuje Dotační řízení pro programy primární prevence rizikového chování. Z tohoto programu byly v roce 2017 financovány projekty o. p. s. Maják „Jdi dál“ ve výši 159.250 Kč a projekt „Nenech to plavat“ ve výši 100.000 Kč. Zároveň byl podpořen krajský projekt „Prevence rizikového chování v Libereckém kraji“ ve výši 170.540 Kč, který realizovalo Centrum vzdělanosti LK.

V roce 2018 získala o. p. s. Maják 296.236 Kč na projekt „Jdi dál“, krajské projekty nebyly podpořeny.

3.2 Výchova k udržitelnému rozvoji a environmentální vzdělávání

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (dále jen „EVVO“) byla ve školním roce 2017/2018 po odborné a metodické stránce garantována odborem životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Libereckého kraje.

Praktickou ekologickou výchovu zajišťoval odbor prostřednictvím své příspěvkové organizace Středisko ekologické výchovy Libereckého kraje (STŘEVLIK). Stěžejní činností organizace STŘEVLIK byly pobytové výukové programy pro školní kolektivy. Školy a školská zařízení se mohly také objednávat na několikahodinové výukové programy. V nabídce byly blokové programy a pobytové programy cílené pro věkovou kategorii dětí z mateřských škol, žáky prvního a druhého stupně základních škol a žáky středních škol.

Kapacitní možnosti střediska byly v hodnoceném období naplněny s velkým časovým předstihem. V období s tradičně nižším zájmem škol (především 1. čtvrtletí roku) byla kapacita střediska plně vytížena tzv. „Ozdravnými pobyty s ekologickým výukovým programem“ dětí z oblastí se sníženou kvalitou ovzduší, na které mohly školy čerpat dotace v rámci Národního programu Životní prostředí.

STŘEVLIK se také intenzivně věnoval přípravě a realizaci programů pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, především pak pro učitelky mateřských škol. Svou nabídkou se snažil doplňovat program Městského střediska ekologické výchovy při ZOO Liberec Divizna, nejvýznamnější organizace v oblasti DVPP v Libereckém kraji. Ve spolupráci s pracovníky Libereckého kraje zajišťovala organizace realizaci projektu Mrkvička - síť mateřských škol zabývajících se environmentální výchovou. V dubnu proběhlo tradiční setkání zapojených mateřských škol, tentokrát pod názvem „Živá školka“ a vzhledem k co nejlepší dostupnosti

poprvé v Krajské vědecké knihovně v Liberci. Během roku byly připraveny čtyři semináře a proběhly tři tištěné rozesílky informačních materiálů.

Pro základní a střední školy byla environmentální výchova zajišťována především prostřednictvím projektu MRKEV (metodika a realizace komplexní ekologické výchovy), který byl koordinován Městským střediskem ekologické výchovy při ZOO Liberec Divizna. Celkem čtyři tištěné rozesílky informací (časopis pro ekogramotnost Bedrník, tematické publikace a aktuální informační materiály) byly doplněny různorodou nabídkou seminářů.

Prostřednictvím příspěvkové organizace STŘEVLIK bylo v tomto období realizováno několik ekologických výukových projektů, které byly podpořeny z fondů Evropské Unie. Probíhala realizace projektů Kmotří potoků a Předcházení vzniku odpadů v Libereckém kraji a okrese Görlitz. Již ukončen byl projekt Smědá - řeka nás spojuje.

V rámci Kalendáře akcí rezortu životního prostředí, zemědělství a rozvoje venkova Libereckého kraje bylo během školního roku 2017/2018 realizováno celkem 30 akcí. Jednalo se o akce s celokrajskou působností (Ekologická olympiáda, krajské konference k EVVO v mateřských a základních školách, soutěž Zlatý list,...) i s mikroregionálním významem (především ekodny po rodiny s dětmi). Akce v rámci kalendáře akcí byly opět směřovány do všech částí Libereckého kraje. Kalendář akcí pro rok 2018 byl připraven ve zcela jiném formátu než v letech předchozích. Nástěnný kalendář velikosti A5 s důrazem na představení aktivit prostřednictvím fotografií a QR kódů odkazujících na tematické články byl doplněn hlavním informačním médiem - webovým portálem <http://www.kalendar-akci-lk.cz>.

Mezi vůdčí organizace v Libereckém kraji patřily vedle organizace STŘEVLIK především Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě a Zoologická zahrada Liberec. Jedná se o příspěvkové organizace, což zajišťuje jejich finanční stabilitu a umožňuje jim dlouhodobou koncepční práci. Z neziskových organizací dosahovaly v hodnoceném období velmi dobrých výsledků zejména Středisko ekologické výchovy Český ráj, Podralský nadační fond ZOD a Geopark Ralsko o. p. s.

K podpoře environmentální výchovy v Libereckém kraji opět významnou měrou přispěl tematický program v rámci Dotačního fondu Libereckého kraje, program 8.1 Podpora ekologické výchovy a osvěty, v jehož rámci bylo rozděleno 2.220.700 Kč. Do programu bylo přijato celkem 55 žádostí, podpořeno pak bylo 27 projektů s nejvyšším bodovým hodnocením.

Informace o dění v oblasti environmentální výchovy byly poskytovány prostřednictvím internetového portálu www.ekovychovalk.cz.

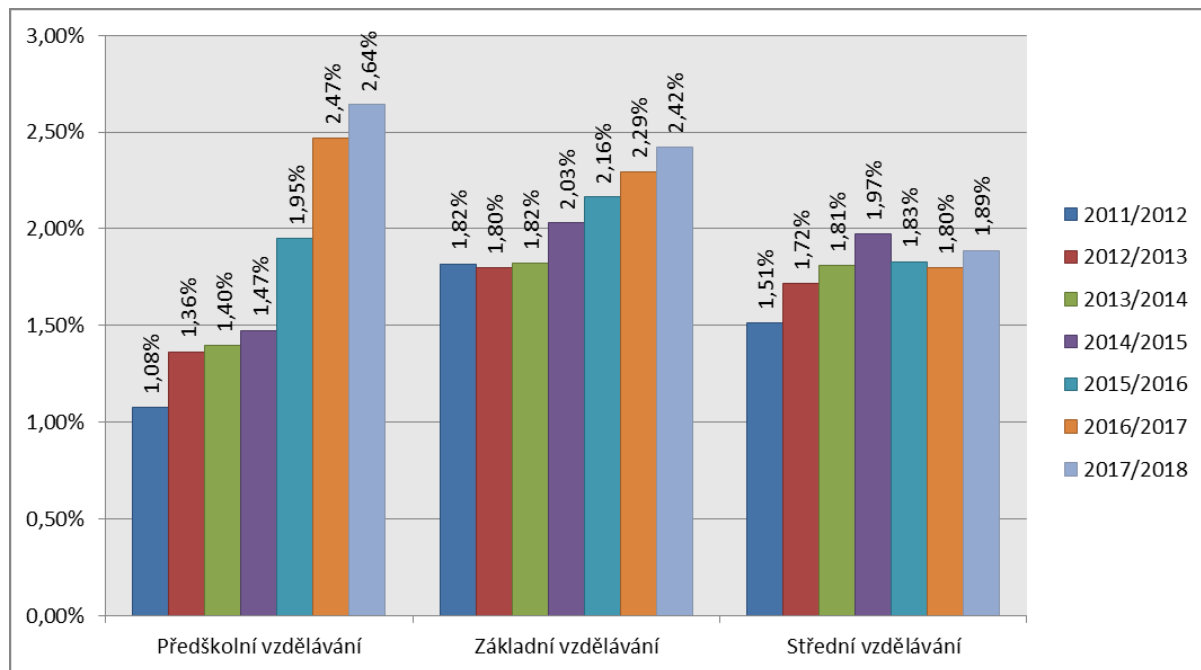
3.3 Vzdělávání cizinců a multikulturní výchova

Povinné předškolní vzdělávání a povinná školní docházka se vztahuje na státní občany České republiky a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území České republiky pobývají déle než 90 dnů. Povinná školní docházka se dále vztahuje na jiné cizince, kteří jsou oprávněni pobývat na území České republiky trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Vzdělávání žáků-cizinců probíhá v souladu se školským zákonem, kde je v § 20 stanoveno, že občané Evropské unie a jejich rodinní příslušníci mají přístup ke vzdělávání a školským službám za stejných podmínek jako občané České republiky. Občané ostatních zemí mají přístup ke vzdělávání a školským službám za určitých podmínek stanovených školským zákonem.

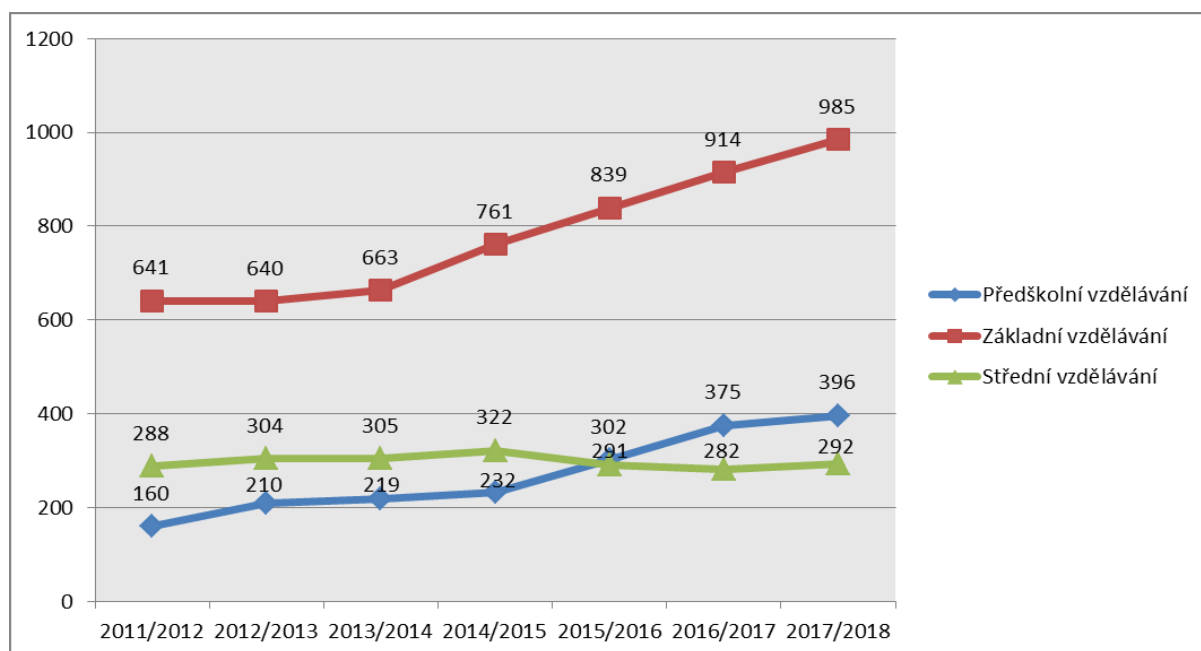
Ve vztahu ke všem účastníkům předškolního, základního a středního vzdělávání, tj. 71 099 dětí a žáků (v předškolním vzdělávání 14 992 dětí, v základním vzdělávání 40 643 žáků a ve středním vzdělávání 15 464 žáků) představují žáci-cizinci kolem dvou procent všech účastníků vzdělávání (předškolní vzdělávání 2,64 %, základní vzdělávání 2,42 %, střední vzdělávání 1,89 %).

Graf 3.3.1 Vývoj podílu žáků-cizinců ve vzdělávání

Zdroj: MŠMT Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Graf 3.3.2 Vývoj počtu žáků-cizinců ve vzdělávání

Zdroj: MŠMT Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Žáků-cizinců přibývá zejména v předškolním a základním vzdělávání a lze předvídat, že jde o dlouhodobý a nezvratný proces, na něj bude muset vzdělávací soustava reagovat.

Pokud jde o zemi původu žáků-cizinců, tak jako v ostatních částech republiky jsou nejpočetněji zastoupeny děti z Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu, zvláště v Libereckém kraji jsou početná komunita Mongolů na Českolipsku a žáci z Kazachstánu ve Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské v Kamenickém Šenově.

Tabulka 3.3.3 Počty dětí a žáků cizinců v předškolním, základním a středním vzdělávání

Stupeň vzdělávání	Předškolní vzdělávání			Základní vzdělávání			Střední vzdělávání		
	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Země původu									
Bulharsko	4	4	6	19	27	27	8	4	3
Česko	15208	14803	14596	37916	38917	39658	15611	15416	15170
Kazachstán	1	1	1	13	12	9	23	20	12
Moldavsko	9	12	22	36	36	41	6	7	8
Mongolsko	48	80	84	53	58	91	17	15	16
Německo	2	0	1	1	3	7	6	2	5
Polsko	5	4	4	19	20	22	4	4	4
Rumunsko	1	5	8	13	15	18	5	5	6
Rusko	4	11	6	28	27	26	14	13	10
Slovensko	49	47	58	209	224	227	54	64	67
Ukrajina	83	99	101	286	317	334	85	87	95
Vietnam	75	93	89	115	119	122	45	38	45
Ostatní cizinci	21	19	16	47	56	61	24	23	21
Celkem cizinci	302	375	396	839	914	985	291	282	292

Zdroj: MŠMT - Výkazy k 30. 9. daného školního roku

Z četnosti dotazů ředitelů škol k začleňování žáků-cizinců do vzdělávání vyplývá, že deklarovaná podpora začleňování zakotvená v právních normách a metodických doporučeních není dostačující a v mnoha případech nevytváří ředitelům škol dostatečné zázemí pro řešení složitých praktických situací, a to zejména při začleňování žáků-cizinců do příslušného ročníku, vstup žáka-cizince do závěrečných ročníků, případně situace, kdy žák-cizinec a jeho zákonní zástupci nejsou vůbec schopni se dorozumět v českém jazyce apod.

K podpoře začleňování žáků-cizinců do vzdělávání mohou školy využít těchto možností, a to buď jednotlivě, nebo v kombinaci:

- bezplatná příprava k začlenění do základního vzdělávání, zahrnující výuku českého jazyka (v rozsahu nejméně 70 vyučovacích hodin po dobu nejvýše 6 měsíců školního vyučování po sobě jdoucích) podle § 20 odst. 5 školského zákona a v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky,
- prostřednictvím rozvojových programů vyhlášených ministerstvem školství,
- s využitím podpůrných opatření podle § 16 školského zákona.

Krajský úřad Libereckého kraje ve spolupráci se zřizovateli určil pět základních škol, ve kterých je na území kraje poskytována bezplatná příprava k začlenění dětí-cizinců ve věku plnění povinné školní docházky do základního vzdělávání. Třídy pro jazykovou přípravu podle potřeby otevírají tyto základní školy:

Základní škola Slovanka, Česká Lípa, Antonína Sovy 3056, příspěvková organizace,
Základní škola s rozšířenou výukou jazyků Liberec, Husova 142/44, příspěvková organizace,
Základní škola a mateřská škola, Stráž pod Ralskem, příspěvková organizace,
Základní škola Jablonec nad Nisou, 5. května 76, příspěvková organizace,
Základní škola Turnov, Skálova 600, okres Semily.

Za roky provozování bezplatné jazykové přípravy v základních školách, lze zobecnit tyto zkušenosti, nejprve pozitivní:

- jazyková příprava je určena všem žákům-cizincům, kteří vstoupí do základního vzdělávání;
- síť škol poskytujících bezplatnou jazykovou přípravu je dostatečná a rovnoměrně rozložená;
- výuka je v určených školách zajišťována zkušenými pedagogy, kteří zpravidla absolvovali dvousemestrální zdokonalovací kurz k výuce češtiny jako cizího jazyka;
- určené školy poskytují jazykovou přípravu dlouhodobě, takže jsou již dostatečně vybaveny učebnicemi a učebními pomůckami.

Negativní zkušenosti:

- určené školy se nacházejí ve větších městech, takže jsou pro část žáků-cizinců docházejících do škol v menších obcích nedostupné, je nutno si uvědomit, že žák-cizinec se dopoledne vzdělává ve své kmenové škole, kde se kvůli počáteční jazykové bariéře obtížně začleňuje, a v odpoledních hodinách by měl odjíždět na kurz pořádaný určenou školou;
- garantovaný rozsah 70 hodin výuky v průběhu šesti měsíců je pro žáky s výrazně odlišného kulturního a jazykového prostředí nedostatečný.

K rozvojovým programům vyhlášeným ministerstvem školství

Na podporu výuky českého jazyka jako cizího jazyka, částečnou úhradu zvýšených nároků na práci s žáky-cizinci při jejich výuce a další aktivity škol při integraci těchto žáků vyhláší Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy rozvojové programy.

V období od září do prosince 2017 dobíhal rozvojový program Podpora vzdělávání cizinců ve školách (vyhlášený dne 2. 11. 2016, pod č. j.: MŠMT-24632/2016). Rozvojový program

byl určen na podporu dětí a žáků-cizinců v povinném předškolním a základní vzdělávání a byl členěn do tří modulů:

Modul A) Bezplatná výuka přizpůsobená potřebám dětí a žáků-cizinců z třetích zemí určený na částečnou úhradu, popřípadě krytí zvýšených nákladů vzniklých v souvislosti s poskytováním povinného předškolního a základního vzdělávání, zahrnující výuku českého jazyka přizpůsobenou potřebám dětí a žáků-cizinců z třetích zemí, která usnadní a umožní jejich rychlejší integraci do naší společnosti, poznání našich legislativních a společenských zákonitostí, zabezpečí rozvoj jejich komunikačních schopností v českém jazyce a zajistí překonání sociokulturních bariér.

Modul B) Zajištění podmínek vzdělávání nezletilých azylantů, osob požívajících doplňkové ochrany, žadatelů o udělení mezinárodní ochrany na území ČR a dětí, žáků-cizinců umístěných v zařízení pro zajištění cizinců.

Modul C) Zajištění bezplatné přípravy k začlenění do vzdělávání dětí a žáků osob se státní příslušností jiného členského státu Evropské unie určený na částečnou úhradu, popřípadě krytí zvýšených nákladů vzniklých v souvislosti s poskytováním bezplatné přípravy k začlenění do povinného předškolního a základního vzdělávání v souladu s § 20 odst. 1 a odst. 5 písm. a) školského zákona včetně § 10 a 11 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky.

Poprvé od doby, kdy jsou rozvojové programy ministerstvem školství vyhlášovány, došlo ke změně cílové skupiny (patrně i ve změně názvu programu na „podpora vzdělávání cizinců ve školách“), takže o dotaci mohly žádat i mateřské školy.

Žádost o dotaci v celkové výši 927.126 Kč v modulu A podalo celkem 17 mateřských a základních škol:

Základní škola Slovanka, Česká Lípa, Antonína Sovy 3056, příspěvková organizace,
Základní škola Dr. Miroslava Tyrše, Česká Lípa, Mánesova 1526, příspěvková organizace,
Základní škola, Česká Lípa, 28. října 2733, příspěvková organizace,
Základní škola, Česká Lípa, Školní 2520, příspěvková organizace,
Základní škola, Česká Lípa, Šluknovská 2904, příspěvková organizace,
Základní škola a Mateřská škola Mírová 81, Mimoň, příspěvková organizace,
Základní škola a mateřská škola, Stráž pod Ralskem, příspěvková organizace,
Základní škola a mateřská škola Tomáše Ježka Ralsko - Kuřívody, okres Česká Lípa, příspěvková organizace,
Mateřská škola, Česká Lípa, Bratří Čapků 2864, příspěvková organizace,
Mateřská škola Jablonec nad Nisou, Slunečná 9, příspěvková organizace,
Základní škola, Liberec, Kaplického 384, příspěvková organizace,
Základní škola, Liberec, Broumovská 847/7, příspěvková organizace,
Základní škola Jablonec nad Nisou, Pasířská 72, příspěvková organizace,
Základní škola Turnov, Skálava 600, příspěvková organizace,
Masarykova základní škola Libštát, příspěvková organizace,
Základní škola a mateřská škola, Kamenický Šenov, nám. Míru 616, příspěvková organizace,
Mateřská škola "V zahradě", Liberec, Žitavská 122/68, příspěvková organizace.

V modulu C podaly žádost čtyři mateřské a základní školy, a to v celkové výši 181.630 Kč. Jsou jimi:

Základní škola, Česká Lípa, 28. října 2733, příspěvková organizace,
Základní škola a Mateřská škola Mírová 81, Mimoň, příspěvková organizace,
Základní škola Jablonec nad Nisou - Mšeno, Arbesova 30, příspěvková organizace,
Základní škola Turnov, Skálova 600, příspěvková organizace.

Pro navazující období školního roku, tj. od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2018 byl vyhlášen rozvojový program Podpora vzdělávání cizinců ve školách (č. j.: MSMT-24277/2017), a to opět ve třech stejných modulech.

Žádost o dotaci v celkové výši 1.235.555 Kč v modulu A podalo celkem 21 MŠ a ZŠ:

Základní škola, Liberec, Broumovská 847/7, příspěvková organizace,
Základní škola, Liberec, U Školy 222/6, příspěvková organizace,
Základní škola, Liberec, Dobiášova 851/5, příspěvková organizace,
Mateřská škola "V zahradě", Liberec, Žitavská 122/68, příspěvková organizace,
Základní škola, Česká Lípa, Školní 2520, příspěvková organizace,
Základní škola Dr. Miroslava Tyrše, Česká Lípa, Mánesova 1526, příspěvková organizace,
Základní škola, Česká Lípa, 28. října 2733, příspěvková organizace,
Základní škola, Česká Lípa, Šluknovská 2904, příspěvková organizace,
Základní škola Slovan, Česká Lípa, Antonína Sovy 3056, příspěvková organizace,
Základní škola Jablonec nad Nisou, Pasířská 72, příspěvková organizace,
Základní škola T. G. Masaryka Lomnice nad Popelkou, příspěvková organizace,
Mateřská škola Košťálov, příspěvková organizace,
Základní škola Nový Bor, náměstí Míru 128, okres Česká Lípa, příspěvková organizace,
Základní škola a mateřská škola Malá Skála, okres Jablonec nad Nisou, příspěvková organizace,
Základní škola Rovensko pod Troskami, příspěvková organizace,
Základní škola a Mateřská škola Mírová 81, Mimoň, příspěvková organizace,
Základní škola Turnov, Skálova 600, příspěvková organizace,
Základní škola a mateřská škola Tomáše Ježka Ralsko - Kuřivody, okres Česká Lípa, příspěvková organizace,
Základní škola Tanvald, Sportovní 576, příspěvková organizace,
Základní škola a mateřská škola, Kamenický Šenov, nám. Míru 616, příspěvková organizace,
Základní škola a mateřská škola, Stráž pod Ralskem, příspěvková organizace.

V modulu C celkem 10 mateřských a základních škol (požadovaná výše dotace 429.787 Kč:

Základní škola, Liberec, U Školy 222/6, příspěvková organizace,
Základní škola, Liberec, Dobiášova 851/5, příspěvková organizace,
Základní škola, Česká Lípa, 28. října 2733, příspěvková organizace,
Základní škola T. G. Masaryka Lomnice nad Popelkou, příspěvková organizace,
Mateřská škola Košťálov, příspěvková organizace,
Základní škola Nový Bor, náměstí Míru 128, okres Česká Lípa, příspěvková organizace,
Základní škola a Mateřská škola Mírová 81, Mimoň, příspěvková organizace,
Základní škola Turnov, Skálova 600, příspěvková organizace,
Základní škola Tanvald, Sportovní 576, příspěvková organizace,
Základní škola Dr.h.c. Jana Masaryka, Harrachov, příspěvková organizace.

Za dobu využívání rozvojových programů na podporu vzdělávání žáků-cizinců, lze zobecnit tato zkušenosti – nejprve ty pozitivní:

- rozvojové programy jsou v současnosti jediným dostupným zdrojem financování vzdělávání žáků-cizinců v běžných školách,
- vytvořila se síť škol, které umějí pro vzdělávání žáků-cizinců získat finanční prostředky z rozvojového programu,
- školy, které opakovaně získávají z rozvojového programu prostředky, si vytvořily inventář učebnic a učebních pomůcek, zajistily vzdělávání pedagogických pracovníků a hlavně „vědí jak“ vzdělávat žáky-cizince, což jim mnohdy vůči ostatním školám poskytuje konkurenční výhodu.

Negativní zkušenosti:

- vyhlášení rozvojových programů se nepřekrývá se školním rokem,
- vzdělávání žáků-cizinců prostřednictvím rozvojových programů je nesystémový způsob financování,
- proces přiznání finančních prostředků je zdlouhavý a administrativně poměrně náročný proces, přitom školy nemají jistotu, že náklady spojené se vzděláváním žáků-cizinců budou uhrazeny.

Podpora vzdělávání žáků-cizinců s využitím podpůrných opatření podle § 16 školského zákona

Podpora vzdělávání žáků-cizinců s využitím podpůrných opatření podle § 16 školského zákona je možná, pokud mají tito žáci-cizinci vedle neznalosti českého jazyka jako vyučovacího jazyka další speciální vzdělávací potřeby, které vyplývají z jejich zdravotního stavu, z příslušnosti k jinému kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám, z nadání nebo mimořádného nadání, a to pouze na základě doporučení školského poradenského zařízení, které vychází z charakteru obtíží dítěte nebo žáka, které mají dopad na jeho vzdělávání podle školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Pouze jiná státní příslušnost než česká, není důvodem pro přiznání podpůrných opatření podle § 16 školského zákona.

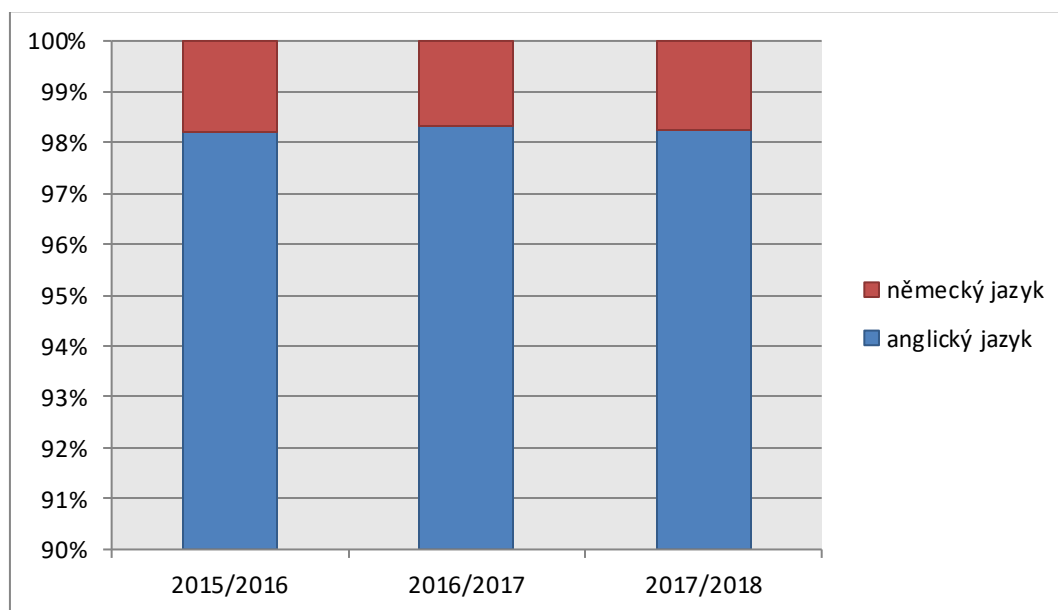
3.4 Vzdělávání v cizích jazycích

Výuka prvního cizího jazyka v základní škole probíhá povinně od 3. ročníku. Další cizí jazyk se do výuky zařazuje nejpozději od 8. ročníku základní školy.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání doporučuje školám zařadit jako první cizí jazyk anglický, a to zejména kvůli návaznosti vzdělávacích programů při přechodu žáka na jinou základní či střední školu. Jako další cizí jazyk musí škola nabídnout angličtinu těm žákům, kteří si ji ne zvolili jako první cizí jazyk.

Z těchto důvodů je angličtina prvním cizím jazykem v základních školách v naprosté většině případů. Agregovaný údaj za Liberecký kraj uvádí, že podíl angličtiny jako prvního jazyka se ustálil nad 98 %, německý jazyk zvolilo přibližně 1,7 % žáků.

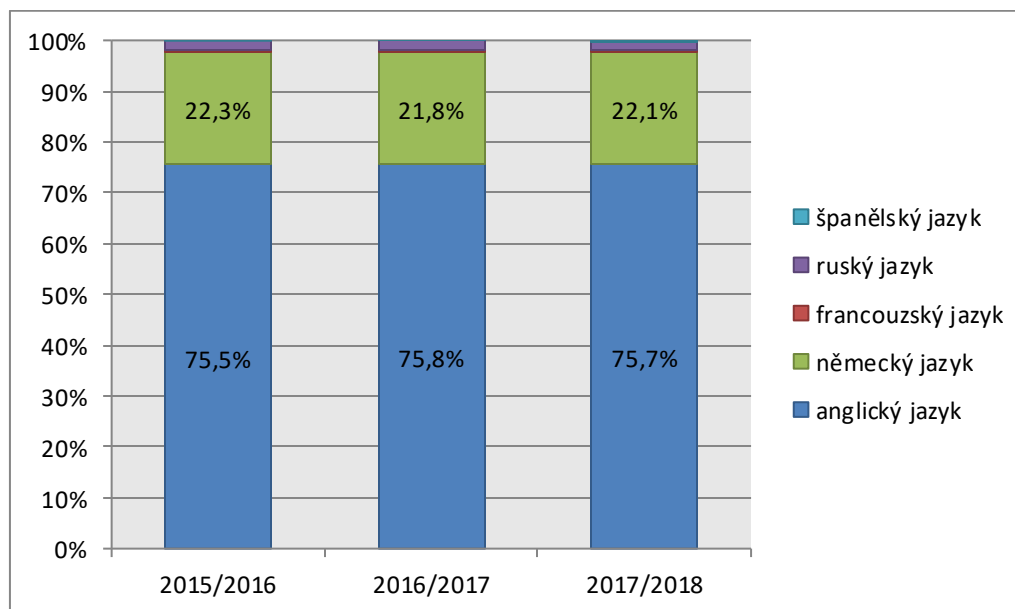
Graf 3.4.1 Volba prvního cizího jazyka v ZŠ

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Také v kombinaci s dalším cizím jazykem zaujímá největší část anglický a německý jazyk, a to téměř 98 % studií. Zbylý podíl tvoří jazyky francouzský, ruský a španělský. Z grafu 3.4.2 je patrná neměnnost podílu cizích jazyků ve výuce v základních školách.

Graf 3.4.2 Podíly žáků-studií učících se cizí jazyk v ZŠ

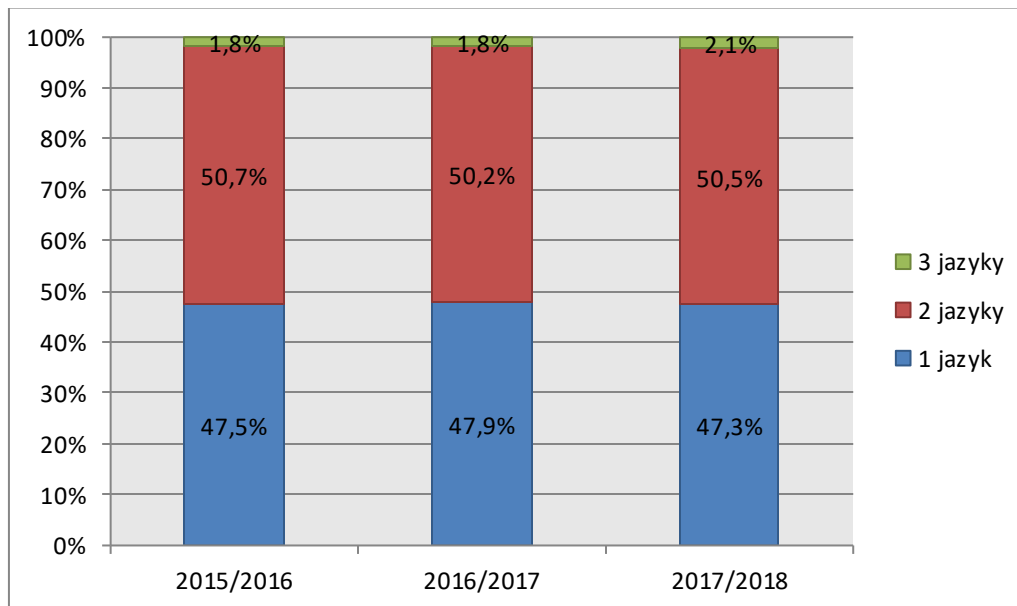

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Poznámka: Každý žák je započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí.

Střední školy vyučují podle oboru vzdělání jeden, dva a v malé míře i tři cizí jazyky. Převládá výuka dvou cizích jazyků, nejmenší podíl tvoří se 2 % výuka tří cizích jazyků, jak ukazuje graf 3.4.3.

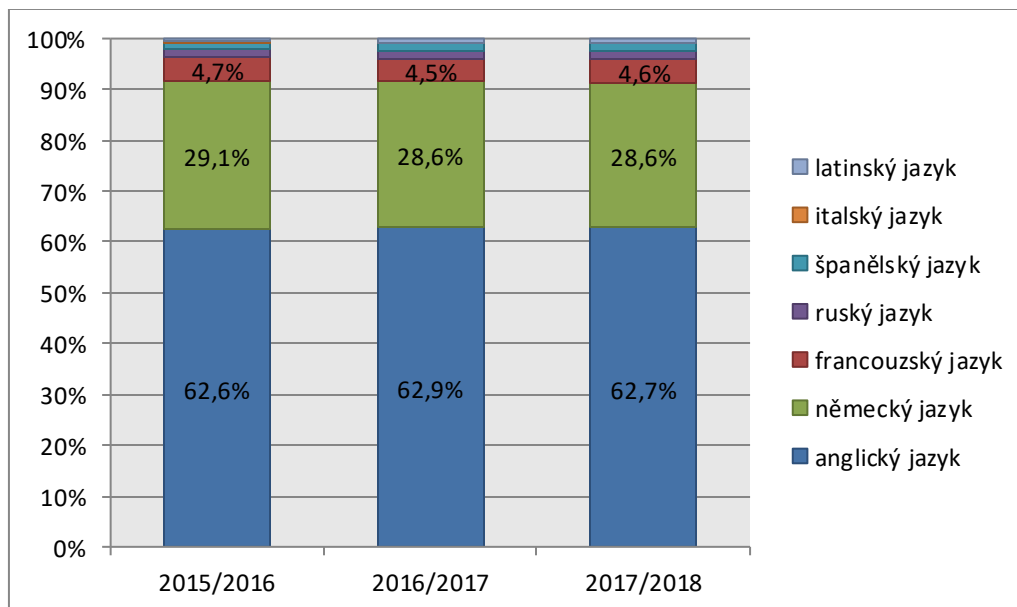
Graf 3.4.3 Žáci učící se jeden či více cizích jazyků ve SŠ

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Z pohledu četnosti převládá anglický jazyk následovaný jazykem německým, dále jsou zastoupeny jazyky francouzský, německý, ruský, španělský, italský a latinský. Z grafu 3.4.4 je dobře patrné, že poměr zastoupení cizích jazyků zůstává stabilní, meziroční posuny jsou zanedbatelné v řádu desetin procent.

Graf 3.4.4 Četnost výuky cizích jazyků ve SŠ

Zdroj: MŠMT, výkonové výkazy k 30. 9. daného školního roku.

Poznámka: Každý žák je započítán tolikrát, kolika cizím jazykům se učí.

Z výše uvedeného je zřejmé, že preference anglického jazyka na základních i středních školách bude pokračovat i v budoucnu. Podíl výuky německého jazyka zůstává stabilní a ani v tomto případě nelze očekávat větší posun.

V Libereckém kraji působí dvě jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky. Liberecký kraj zřizuje Obchodní akademii a Jazykovou školu s právem státní jazykové zkoušky, Liberec, Šamánkova 500/8, příspěvkovou organizaci. Druhou jazykovou školu Pražské vzdělávací středisko - jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, s.r.o. zřizuje soukromý subjekt.

Národní institut pro další vzdělávání – krajské pracoviště Liberec realizovalo ve školním roce 2017/2018 v oblasti jazykového vzdělávání 6 kurzů „Brána jazyků otevřená“ s celkovou hodinovou dotací 392 hodin, dále „Konverzační kurz anglického jazyka“, „Angličtina od začátku – Jak začít?“, „Angličtina: Strategie pro práci s dyslektikou“, „Humorem k efektivním hodinám angličtiny“, „Metodické náměty k výuce AJ“, „Moderní didaktické postupy ve výuce AJ“ a semináře k certifikaci pedagogických pracovníků pro realizaci maturit – hodnotitelů ústní zkoušky v cizím jazyce.

DZ LK stanoví pro oblast jazykového vzdělávání indikátor „Zvýšení podílu žáků učících se německý jazyk o 5 %“. Konstatujeme, že tento podíl v základním i středním vzdělávání spíše stagnuje a o důvodech jsme se již zmínili v předchozím textu.

3.5 Informační a komunikační technologie

Změny v počtu a skladbě výpočetní techniky ve školách v Libereckém kraji sledují trendy z minulých let. Počty počítačů ve školách se zvyšují a zároveň i jejich přístupnost dětem, žákům a studentům. Poměr mezi jednotlivými typy počítačů se mění ve prospěch přenosných a mobilních zařízení, zastoupení stolních počítačů se mírně snižuje.

Tabulka 3.5.1 Počítače ve školách v Libereckém kraji

	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Zařízení celkem	17245	17537	17865
z toho přístupné dětem/žákům/stud.	54,3 %	54,6 %	55,9 %
přístupné dětem/žákům/stud. a s připojením na internet	53,5 %	53,7 %	54,9 %

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Tabulka 3.5.2 Počítače podle typu ve školách v Libereckém kraji

Typ zařízení	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Stolní (PC)	67,7 %	66,0 %	65,7 %
Přenosný (notebook, netbook)	25,2 %	25,4 %	25,7 %
Ostatní (tablet, phablet)	7,1 %	8,5 %	8,6 %

Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Z tabulky 3.5.3 je v posledních třech letech zřejmé stárnutí výpočetní techniky. Více než 6 % počítačů přístupných žákům je starší deseti let, meziročně je v této kategorii patrný nárůst u přenosných počítačů (notebook, netbook). Toto stárnutí může být mimo jiné způsobeno

nepravidelným čerpáním prostředků z fondů Evropské unie. Většina stolních PC, notebooků i tabletů spadá do kategorie 3-9 let.

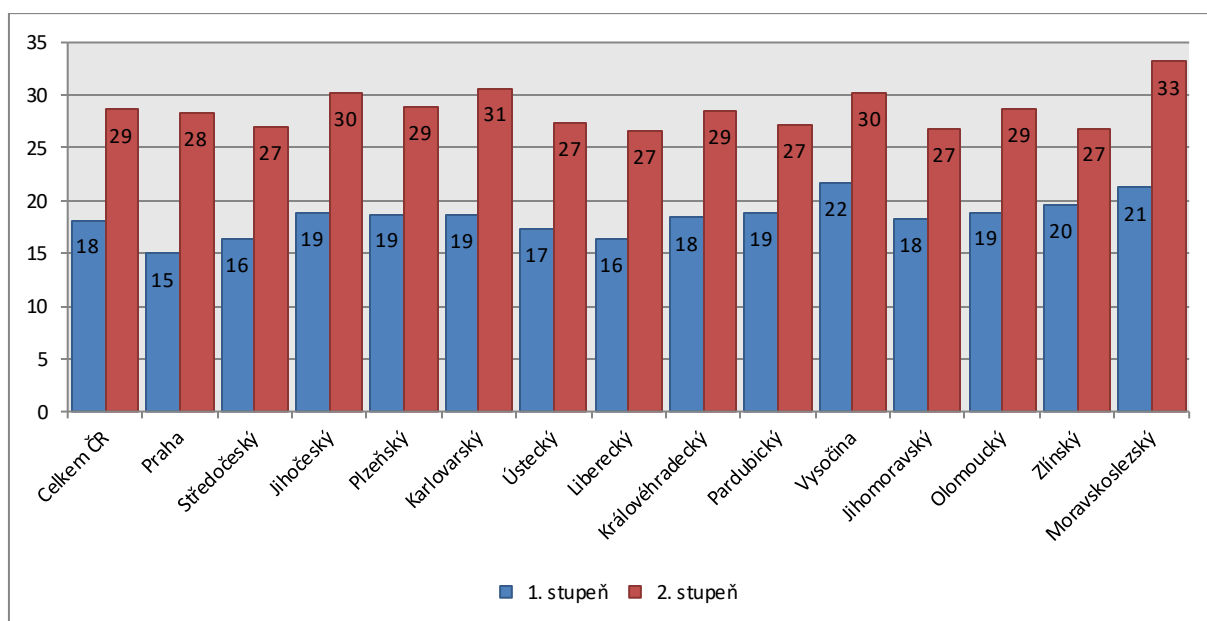
Tabulka 3.5.3 Počítače podle typu a stáří ve školách v Libereckém kraji

Typ počítače		2015/2016			2016/2017			2017/2018		
		Stolní	Přenosný	Ostatní	Stolní	Přenosný	Ostatní	Stolní	Přenosný	Ostatní
Počítače přístupné dětem, žákům, studentům ve stáří	do 2 let	17,9%	29,5%	80,1%	13,1%	20,6%	56,9%	12,9%	13,0%	42,6%
	3 - 9 let	77,2%	70,4%	19,9%	81,3%	79,2%	43,1%	80,1%	81,8%	57,4%
	10 a více	4,9%	0,1%	0,0%	5,6%	0,3%	0,0%	7,1%	5,2%	0,0%

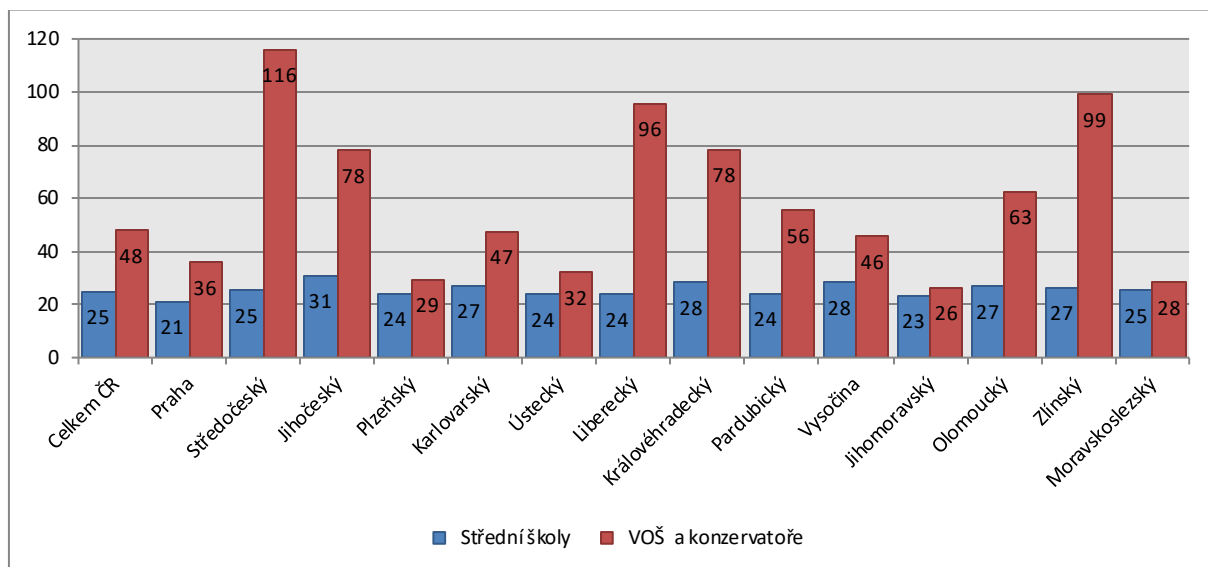
Zdroj: MŠMT, výkazy R-13 v daném školním roce.

Údajem pro porovnání dostupnosti počítačů ve školách v jednotlivých krajích může být indikátor počet počítačů na 100 žáků. Z grafů 3.5.4 a 3.5.5 je patrná vyrovnanost mezi krajemi v základních a středních školách. Ve vyšších odborných školách a konzervatořích je indikátor pravděpodobně zkreslen nevyrovnaností sítě tohoto typu škol v jednotlivých krajích.

Graf 3.5.4 Počet počítačů na 100 žáků dostupných v základních školách podle krajů

Graf 3.5.5 Počet počítačů na 100 ž./st. dostupných v SŠ, VOŠ a konzervatořích podle krajů

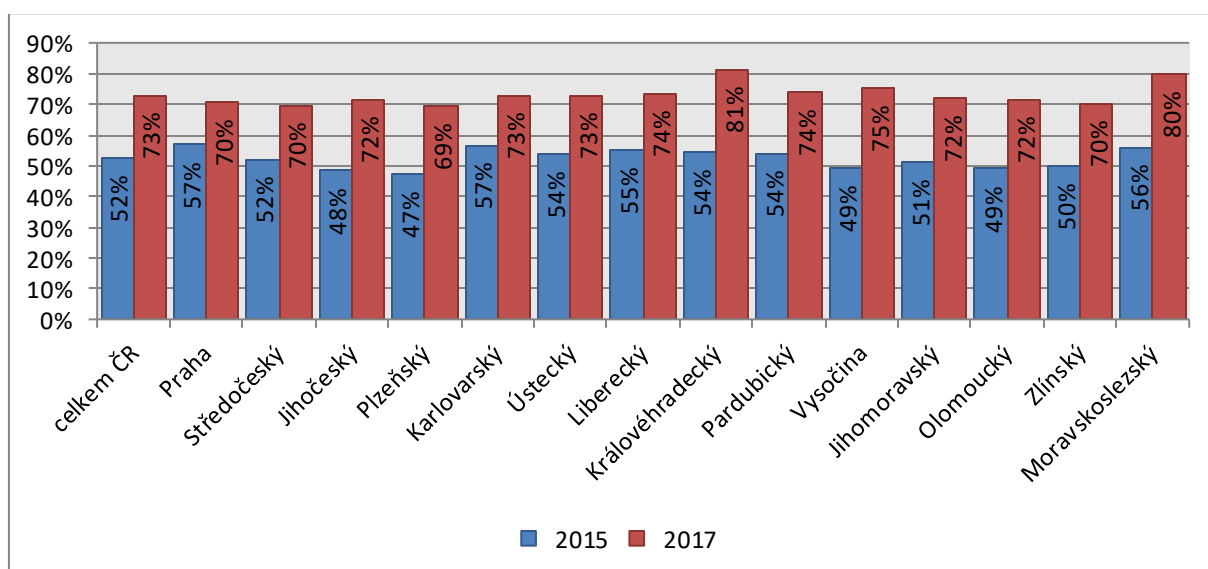
Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 ve školním roce 2017/2018.

Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2017“, autorem je Český statistický úřad.

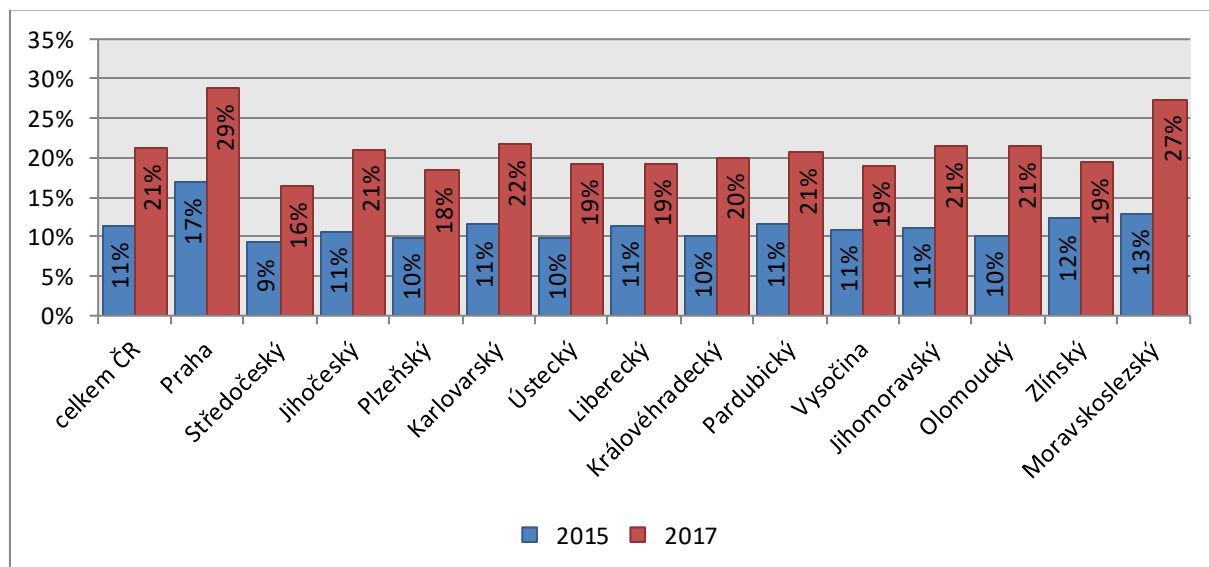
Pozitivní je srovnání údajů školního roku 2015/2016 a 2017/2018 o vybavenosti škol bezdrátovými technologiemi, a to školními bezdrátovými sítěmi a školním intranetem. Dostupnost školní bezdrátové sítě se ve školách v Libereckém kraji zvýšila téměř o 20 % a celkově je nad průměrem za celou Českou republiku. Stav ukazuje graf číslo 3.5.6. Do celkového počtu škol jsou započteny i mateřské školy.

Z grafu 3.5.7 je patrné, že přibývá škol s vlastním intranetem, který rozšiřuje možnosti využívání informačních technologií. Zde je průměr za Liberecký kraj mírně pod úrovní ČR. Do počtu nejsou zahrnuty mateřské školy, které tento typ sítě využívají jen minimálně.

Graf 3.5.6 Školní bezdrátová síť podle krajů

Graf 3.5.7 Školní intranet podle krajů

Zdroj: Primárním zdrojem dat jsou výkazy R-13 v daném školním roce.

Komparace je převzata z materiálu „Informační technologie ve školách v České republice, 2017“, autorem je Český statistický úřad.

Kurzy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků jsou zaměřeny na znalosti využívání počítačů a komunikačních technologií ve školách, a to v rámci samotné výuky i organizace a vedení agend školy. Národní institut pro další vzdělávání – krajské pracoviště Liberec realizovalo v oblasti ICT ve školním roce 2017/2018 vzdělávací kurz IT nástroje a IT dovednosti učitele v jazykové výuce.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2016 – 2020 stanoví indikátory „Zvýšení dostupnosti informačních a komunikačních technologií pro žáky“ a „Realizované kurzy DVPP v oblasti praktického využití informačních a komunikačních technologií v řízení školy i ve výuce. První ze sledovaných indikátorů se daří naplňovat, kurzy DVPP jsou ve velké míře závislé na poptávce vedení škol a pedagogů.

4. Účast škol v rozvojových a mezinárodních programech

4.1 Rozvojové a dotační programy ze státního rozpočtu

K podpoře prioritních oblastí ve školství jsou MŠMT vypisovány dotační a rozvojové programy. Vybrané oblasti jsou tímto způsobem podporovány již několik let, jiné odpovídají aktuálním potřebám a změnám ve školství. Organizace sběru žádostí vyhlášených programů je realizována buď přímo MŠMT (dotační programy) nebo prostřednictvím krajského úřadu (rozvojové programy). Většina programů je, s ohledem na zúčtování rozpočtového roku, vyhlášována dvakrát za školní rok.

Rozvojový program MŠMT Hodnocení žáků a škol podle úspěchů v soutěžích v roce 2017/2018

Na podporu, zvyšování kvality a rozšiřování péče o talentované žáky vyhlásilo MŠMT dne 5. prosince 2017 dva rozvojové programy „Hodnocení žáků a škol podle úspěchů v soutěžích v roce 2017/2018 – Excelence základních škol 2018“ a „Hodnocení žáků a škol podle úspěchů v soutěžích v roce 2017/2018 – Excelence středních škol 2018. Program pro základní školy, který zohledňoval výsledky žáků 8. a 9. ročníků základní školy odpovídajících ročníků víceletých gymnázií v krajských a celostátních kolech soutěží, byl vyhodnocen v listopadu 2018. Žádost o dotaci ze státního rozpočtu doručilo na krajský úřad 34 ze 42 možných žadatelů, z toho 10 víceletých gymnázií zřizovaných Libereckým krajem, 21 základních škol zřizovaných obcí, jedno soukromé víceleté gymnázium, jedna soukromá základní škola a jedna základní škola zřizovaná církví. Na platy pedagogických pracovníků bylo rozděleno 455.864 Kč. V porovnání s rokem 2017 to bylo o 35.975 Kč více, ve srovnání s ostatními kraji obdržel Liberecký kraj šestou nejvyšší částku. V konkurenci víceletých gymnázií v rámci kraje bylo nejúspěšnější Gymnázium v České Lípě, mezi základními školami byla nejúspěšnější Základní škola U Lesa, Nový Bor. Program určený pro střední školy byl uzavřený až v září 2018, proto byly do konce roku 2018 známé pouze bodové výsledky.

Rozvojový program na podporu navýšení kapacit ve školských poradenských zařízeních v roce 2018

V důsledku legislativních kroků a nového pojetí vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami došlo k nárůstu klientů školských poradenských zařízení (PPP a SPC). MŠMT částečně přispívá na hrazení mzdových prostředků pro pracovníky, kteří byli přijati, aby byl pokryt zvýšený zájem o poskytování poradenských služeb. Celkem jsme z tohoto rozvojového programu získali 7.581.753 Kč.

Rozvojový program Vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji v roce 2018

Školská poradenská zařízení poskytují odborné poradenství dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. S tím souvisí i diagnostika každého dítěte. Z tohoto rozvojového programu bylo zakoupeno 12 diagnostických nástrojů, které se zaměřují na intelektové schopnosti, nadání, diagnostiku specifických poruch učení, jazykové dovednosti, diagnostiku poruch autistického spektra nebo diagnostiku porozumění mluvenému slovu. Celková výše poskytnutých finančních prostředků je 157.800 Kč a obdrželo je pět poradenských zařízení.

Program k naplňování Koncepce podpory mládeže na krajské úrovni

Rozhodnutím MŠMT č. 5103/2018 byla Libereckému kraji poskytnuta dotace v rámci programu „Podpora mládeže na krajské úrovni“ ve výši 297.693 Kč. Finanční prostředky, poskytnuté v rámci tohoto programu mají tradičně podpořit zdravý životní styl, zapojování dětí a mládeže s omezenými příležitostmi do pravidelných volnočasových aktivit, participaci mládeže na veřejném dění a dále pak podporují tvořivost v oblasti rukodělných a řemeslných aktivit. Usnesením 360/18/RK ze dne 6. 3. 2018 byly schváleny podmínky a Vyhlášení Programu Podpora mládeže na krajské úrovni 2018 a 7. 3. 2018 bylo Vyhlášení zveřejněno na webových stránkách Libereckého kraje i na úřední desce. Žádosti o podporu projektů s termínem realizace od 7. března do 30. listopadu 2018 byly přijímány od 9. do 24. dubna 2018. Předložena mohla být jedna žádost o neinvestiční dotaci, a to pouze ze strany nestátních neziskových organizací, které mají ve svých stanovách zakotvenu práci s dětmi a mládeží. Usnesením Rady Libereckého kraje č. 1045/18/RK ze dne 5. 6. 2018 bylo rozhodnuto o podpoře všech pěti projektů, které byly přijaty a prošly kontrolou administrativního souladu, a to ve 100% požadované výši dotace.

Rozvojový program Podpora odborného vzdělávání

Cílem programu, který vyhlásilo MŠMT, bylo zajistit zlepšení kvality vzdělávání ve středních školách v oborech vzdělání, které jsou považovány z pohledu trhu práce či unikátnosti a tradice v daném kraji za potřebné nebo nenahraditelné. V těchto oborech, a to z důvodu nízkého zájmu žáků o vzdělávání i nižší potřeby budoucích absolventů, bylo nutné vzdělávat žáky v tzv. víceoborových třídách. Rozvojovým programem byly podpořeny víceoborové třídy zahrnující žáky oborů kategorie dosaženého vzdělání H oborů kategorie L0. Celkově bylo podpořeno 10 středních škol, a to částkou 5.284.500 Kč.

Rozvojový program Podpora přípravy sportovních talentů na školách s oborem vzdělání gymnázium se sportovní přípravou

Účelem dotace je podpora přípravy sportovně talentovaných žáků ve vybraných, zejména olympijských sportech v uzavřeném systému gymnázií se sportovní přípravou. Dotace je poskytována na úhradu diferencovaných vícenákladů na sportovní přípravu. Jedná se o podporu nad rozsah standardního normativního zajištění gymnaziálního vzdělávání. Z dotace jsou hrazeny například sportovní příprava sportovců, včetně zahraničních soustředění, zabezpečení trenérů, pedagogických pracovníků a další. V roce 2017 bylo do škol zřizovaných Libereckým krajem v rámci tohoto programu poskytnuto celkem 9.391.800,- Kč.

Rozvojový program Podpora školních psychologů, speciálních pedagogů a metodiků – specialistů ve školských poradenských zařízeních

Zejména v souvislosti se změnami v legislativě a podpoře společného vzdělávání byla dotace poskytnuta k podpoře přímých nákladů na pracovníky školních poradenských pracovišť a školských poradenských zařízení, kteří splňovali příslušné vzdělání pro výkon školních psychologů, speciálních pedagogů a dalších odborných pracovníků. V roce 2017 šlo o využití dotace ve výši 289.200,- Kč ve školách a poradnách zřízených Libereckým krajem.

Rozvojový program Asistent pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním

Mezi žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou řazeni i žáci se sociálním znevýhodněním. K jejich podpoře ve vzdělávání jsou již pravidelně poskytovány dotace na platy a odvody asistentů pedagoga, jejichž hlavním úkolem je pomoc žákům i pedagogům při vzdělávání těchto dětí a žáků. V roce 2017 bylo školám pro tento účel vyplaceno 6.642.356 Kč. Dotace byla vyplácena ve dvou etapách, v období leden až srpen 2017 a v období od září do prosince 2017, v kterém požádalo 26 škol o 32,15 úvazků asistenta pedagoga.

Asistent pedagoga pro žáky se zdravotním postižením

Cílem programu je zajistit rovný přístup ke vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami. Podpora je poskytována na poskytnutí prostředků pro financování mezd a odměn z dohod u prací vykonávaných mimo pracovní poměr pro asistenty pedagoga, doporučené v rámci podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami školskými poradenskými zařízeními. Rozvojový program byl poskytnut v roce 2017 ve dvou etapách: Výše poskytnuté dotace v roce 2017 činila 1.217.977 Kč.

Podpora integrace romské menšiny

V souvislosti se sociálně znevýhodněnými žáky, konkrétně dětmi a žáky romskými byl vyhlášen program, který zahrnoval podporu romských žáků po celé škále školní docházky od podpory předškolní výchovy a včasné péče, podporu v jazykovém vzdělávání a podporu v základních školách a středních školách zaměřenou na školní úspěšnost, zabránění předčasného ukončování studia, poradenské činnosti při volbě povolání. V roce 2017 byla dotace ve dvou etapách přidělena Střední škole hospodářské a lesnické, Frýdlant, Střední odborné škole, Česká Lípa a Vyšší odborné škole sklářské, Nový Bor. Celková výše přidělené dotace v roce 2017 činila 161.700 Kč.

Rozvojový program Zvýšení platů pracovníků regionálního školství

Rozvojový program zvýšil rozpočtové zdroje jednotlivých krajů pro rok 2017 tak, aby mohl být zohledněn dopad novely nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů, účinné od 1. 9. 2016, u zaměstnanců právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které jsou zřízeny krajem, obcí, nebo svazkem obcí. Finanční prostředky z tohoto rozvojového programu byly účelově určeny na platy a související zákonné odvody a FKSP pro zaměstnance právnických osob, kteří jsou odměňováni podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Podpora výuky plavání žáků prvního stupně základních škol

Na podporu výuky plavání žáků v základních školách se zaměřil rozvojový program, který v Libereckém kraji v roce 2017 využilo v dotačním období od září do prosince celkem 34 škol. Prostředky jsou určeny na dopravu žáků na plavání a byly poskytnuty v celkové výši 496.965 Kč.

Ostatní rozvojové programy jsou popsány v tematicky příslušných kapitolách výroční zprávy:

Soutěže v kapitole 5.5 Podpora nadaných a talentovaných žáků, soutěže, podpora Primární prevence rizikového chování v kapitole 3.1 Prevence rizikového chování, Podpora výuky žáků – cizinců v kapitole 3.3 Vzdělávání cizinců a multikulturní výchova.

4.2 Dotační programy z rozpočtu Libereckého kraje

4.2.1 Oblast podpory školství a mládež

V souladu s DZ LK byly ve školním roce 2017/2018 finančně podpořeny projekty obsahově zaměřené na technické a přírodovědné vzdělávání, realizované různými subjekty pro žáky základních a středních škol:

- Dětská univerzita při TUL (Technická univerzita v Liberci) částkou 500.000 Kč,
- Podpora vzdělávání mládeže (IQLANDIA, o.p.s. Liberec) částkou 500.000 Kč,
- Semináře pro řešitele Matematické olympiády (Jednota českých matematiků a fyziků ČR) částkou 30.000 Kč,
- Ústřední kolo Fyzikální olympiády 2018 (Gymnázium Dr. Antona Randy, Jablonec nad Nisou) částkou 150.000 Kč,
- Festival vědy a techniky pro děti a mládež v LK (Asociace pro mládež, vědu a techniku AMAVET, Praha) částkou 200.000 Kč,
- First Lego League 2017/2018 – semifinále pro střední Evropu (Základní škola TGM, Hodkovice nad Mohelkou) částkou 20.000 Kč.

Usnesením Zastupitelstva Libereckého kraje č. 29/18/ZK ze dne 30. 1. 2018 byla schválena Vyhlášení programů k předkládání žádostí o dotaci z Dotačního fondu Libereckého kraje pro tyto programy:

- 4.1 Program volnočasových aktivit (alokace 3.100.000 Kč, resp. 3.434.360 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let),
- 4.3 Specifická primární prevence rizikového chování (alokace 250.000 Kč, resp. 322.798,19 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let),
- 4.4 Soutěže a podpora talentovaných dětí a mládeže (alokace 250.000 Kč, resp. 259.576 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let),
- 4.7 Podpora kompenzačních pomůcek pro žáky s podpůrnými opatřeními (alokace 800.000 Kč, resp. 1.328.905 Kč včetně nerozepsané rezervy z minulých let).

Vyhlášení programů k předkládání žádostí o dotaci bylo zveřejněno 31. 1. 2018 na webových stránkách Libereckého kraje a zároveň na úřední desce. Žádosti o podporu projektů s termínem realizace od 1. ledna do 31. prosince 2018 byly přijímány od 3. do 19. března 2018. Předložena mohla být vždy pouze jedna žádost o neinvestiční dotaci v každém programu.

V programech 4.1 a 4.4 mohly žádat právnické a podnikající fyzické osoby se sídlem na území Libereckého kraje, vyjma příspěvkových organizací zřízených Libereckým krajem a organizací, majících ve veřejném rejstříku jako jeden z účelů uveden sport na jiné než rekreační úrovni. V programu volnočasových aktivit bylo rozpětí minimální a maximální výše dotace stanoveno od 20.000 Kč do 50.000 Kč, pro program soutěží a podpory talentovaných dětí a mládeže byla minimální hranice ještě o deset tisíc nižší, tedy 10.000 Kč a horní hranice byla stanovena na 30.000 Kč.

Programy 4.3 a 4.7 byly určeny pro všechny mateřské, základní, střední a vyšší odborné školy na území Libereckého kraje, s výjimkou příspěvkových organizací zřizovaných Libereckým krajem. Oblast primární prevence mohla být podpořena částkou 15.000 Kč až 50.000 Kč, kompenzační pomůcky v rozpětí 10.000 Kč až 90.000 Kč.

Usnesením Zastupitelstva Libereckého kraje č. 199/18/ZK ze dne 29. 5. 2018 bylo rozhodnuto o podpoře všech 101 projektů v programu 4.1, které prošly kontrolou administrativního souladu (5 projektů bylo vyřazeno), a to ve 100% požadované výši dotace. V programu 4.4 bylo podpořeno 18 projektů ve 100% výši požadované dotace. Jeden projekt nesplnil administrativní soulad a byl vyřazen z dalšího hodnocení. O finanční prostředky v programu 4.3 žádalo 23 škol, jeden projekt byl z důvodu administrativního nesouladu s výzvou vyřazen a bylo tedy podpořeno 22 projektů ve 100% výši požadované dotace a to konkrétně 616.704 Kč. Finanční možnosti programu 4.7 dokázaly uspokojit všech 12 projektů v celkové výši požadované dotace 461.075 Kč.

	Počet přijatých žádostí	Počet podpořených projektů	Celková alokace FP pro program	Skutečný rozsah výše podpory ze strany kraje v tis. Kč
Program 4.1	106	101	3.434.360	20-50
Program 4.3	23	22	616.704	15-50
Program 4.4	19	18	259.576	10-30
Program 4.7	12	12	461.075	14-85

4.2.2 Oblast podpory sport a tělovýchova

V rámci Dotačního fondu Libereckého kraje oblast podpory tělovýchova a sport byly vyhlášeny ve školním roce 2017/2018 dvě výzvy v programech 4.23 Sportovní akce a 4.26 Podpora sportovní činnosti dětí a mládeže ve sportovních organizacích 2018. Celkově bylo žadatelům o dotace rozděleno 30.762.350 Kč.

- 4.23 Sportovní akce - přijato 173 žádostí, z toho 66 projektů bylo podpořeno, 94 nepodpořeno a 13 vyřazeno. Rozděleno bylo celkem 5.226.350 Kč.
- 4.26 Podpora sportovních činností dětí a mládeže ve sportovních organizacích 2018 – přijato 230 žádostí, z toho 217 projektů bylo podpořeno a 13 vyřazeno. Rozděleno bylo celkem 25.536.000 Kč mezi 24 384 dětí.

Vedle dotačních programů je sport v Libereckém kraji financován formou přímé podpory z rozpočtu kraje. Byly podpořeny významné sportovní areály částkou 1,95 mil. Kč – 1 mil. Kč Jizerská magistrála, 500.000 Kč Krkonošská magistrála, 350.000 Kč Lužickohorská magistrála a 150.000 Kč Správa a údržba singltrekových stezek, dále sportovní projekty a akce, např. 1 mil. Kč Jizerská padesátka, 0,5 mil. Kč Memoriál Ludvíka Daňka, 0,5 mil. Kč Aktivity sokolského hnutí v Libereckém kraji u příležitosti 100. výročí vzniku ČR, 200.000 Kč Gymlib - Pohár olympijských nadějí - OHC LIBEREC 2018 a další.

4.3 Dotační programy spolufinancované Evropskou unií

4.3.1 Podpora přírodovědného a technického vzdělávání v Libereckém kraji

Ve školním roce 2017/2018 byla ukončena fáze udržitelnosti projektu TechUp: Podpora přírodovědného a technického vzdělávání v Libereckém kraji (reg. č. CZ.1.07/1.1.00/44.0013), který byl financován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Během školního roku 2017/2018 pokračovalo 29 partnerských středních škol v realizaci metodických setkání pedagogů, projektových dnů a volnočasových kroužků pro žáky základních škol.

4.3.2 Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje

Ve školním roce 2017/2018 pokračovala realizace projektu Strategické plánování rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje (KAP LK), reg.č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000002.

I nadále se setkávalo 5 odborných platforem pro diskuzi důležitých témat v oblasti vzdělávání. Tyto platformy jsou otevřené všem relevantním aktérům a v současné chvíli se projektový tým KAP LK může pochlubit spoluprací s již cca 400 účastníky.

Dne 25. září 2017 se uskutečnila konference s názvem „Přijďte se inspirovat“. V dopolední části odborná garantka P-KAPu Mgr. Martina Kaňáková představila účastníkům novinky a zajímavosti v oblasti odborného vzdělávání, podělila se o informace týkající se využití některých evropských nástrojů pro podporu transparentnosti a mobility (např. EUROPASS, EQF či EQAVET) a možného využití prvků ECVET při zkvalitňování obsahu praktického vyučování na pracovištích zaměstnavatelů. Druhá odpolední část konference pak byla zaměřena na sdílení zkušeností s odborným vzděláváním a spoluprací škol se zaměstnavateli, které prezentovali zástupci společnosti Škoda Auto a zástupkyně z Akademie řemesel Praha - Střední školy technické.

Dne 5. října 2017 se uskutečnilo workshop s názvem „Matematika, jazyk a komunikace“. Tento workshop byl zaměřen na téma matematické gramotnosti a jeho hlavním cílem bylo nabídnout účastníkům neobvyklý pohled na výuku matematiky a poskytnout jim inspiraci pro nestandardní aktivity. Workshop vedla zkušená lektorka vzdělávací společnosti Zřetel, s.r.o., prof. RNDr. Jarmila Novotná, CSc.

Dne 18. října 2017 se v rámci projektu KAP LK uskutečnila konference „Polytechnické vzdělávání v praxi“. Program konference sestával ze tří tematických bloků. První blok se věnoval úspěšným realizovaným i připravovaným projektům, druhý blok shrnoval příklady inspirativní praxe na středních školách a třetí blok se zabýval neformálním vzděláváním a možnostmi spolupráce s výzkumnými organizacemi. Konference se účastnili zástupci základních i středních škol i představitelé společností zabývajících se výzkumem a inovacemi v oblasti membránových procesů a speciální optiky.

20. listopadu 2017 se v budově Krajského úřadu Libereckého kraje uskutečnil workshop s názvem „Mini innovation camp“. Tato akce byla zaměřena na téma podpory kompetencí k podnikavosti a jeho hlavním cílem bylo seznámení účastníků s novým způsobem výuky (metodou „učení formou činností“) a načerpání motivace pro vlastní pedagogickou praxi. Mini Innovation Camp byl koncipován formou soutěže, v jejímž rámci mohli účastníci

rozvinout své inovativní myšlení, otestovat týmového ducha a schopnost prodat svůj nápad. Cílem je samozřejmě také to, aby pedagogové danou vzdělávací aktivitu následně využili ve své výuce a podněcovali tak podnikavost i u svých žáků.

Dne 11. prosince 2017 se realizoval Kulatý stůl s názvem „Finančně gramotná a podnikavá škola.“ Tento Kulatý stůl byl primárně zaměřen na témata, jako je efektivní a kontinuální výuka finanční gramotnosti, rozvoj schopnosti učitelů vyučovat finanční gramotnost, ale také kariérní poradenství a zejména pak na rozvoj podnikavosti na školách. Kulatý stůl ve spolupráci s KAP LK pořádala organizace yourchance o.p.s., jejímž smyslem fungování je prosazování potřebných změn v oblasti výuky finanční gramotnosti, principů podnikání a rozvoje podnikavosti žáků základních a středních škol.

Projektový tým KAP LK se také zaměřil na téma čtenářské gramotnosti. Dne 6. února 2018 byla na toto téma pořádána odborná „Konference ke čtenářské gramotnosti“. Program byl tvořen např. poutavou akademickou přednáškou vyučujícího z katedry českého jazyka a literatury na Technické univerzitě v Liberci, a to na téma kritické analýzy textu. Pozvání na konferenci přijal také ředitel Knihovny Václava Havla (KVH), pan Michael Žantovský, který přijel prezentovat Václava Havla jako literáta a nechyběla řeč o jeho místě v dnešním vzdělávání a projektech, které KVH v této oblasti v současné době realizuje nebo plánuje realizovat, jako např. populární projekt Číst Havla. Na samotný závěr konference si účastníci užili tematickou diskusi s šéfredaktorem týdeníku Respekt, panem Erikem Taberym.

Na 7. února 2018 připravil projektový tým KAP LK ve spolupráci se společností AVMedia, a.s., workshop s názvem „Robotika pro střední školy“. Součástí workshopu byl teoretický úvod do problematiky, prezentace možnosti v oblasti vybavení a programovacích jazyků, představení robotické soutěže a skupinová práce s robotickými stavebnicemi VEX. Účastníci měli možnost sestavit robota podle vlastní fantazie, případně postupovat podle přiložených návodů a následně jej programovat.

Dne 14. února 2018 se uskutečnila odborná konference k tématu inkluzivního vzdělávání s názvem „Společně a jednoduše“. Konference byla rozdělena do tří samostatných bloků. První blok se věnoval inkluzivnímu vzdělávání, druhý blok pak vzdělávání cizinců a poslední třetí blok byl orientován na problematiku nadaných.

21. března 2018 se uskutečnil akreditovaný seminář s názvem „Práce s nesourodou skupinou ve výuce německého jazyka - Individuální přístup k žákům a studentům cestou interaktivních prvků a cvičení“. Zkušená lektorka z nakladatelství Hueber Verlag Mgr. Jana Nálepová, Ph.D představila posluchačům možnosti práce se třídou, ve které mají žáci různou jazykovou úroveň.

Dne 3. dubna 2018 se v Evropském domě Krajského úřadu Libereckého kraje uskutečnil akreditovaný seminář s názvem „Využití moderních technologií ve výuce anglického jazyka“, a to pod vedením lektorky nakladatelství Oxford University Press Mgr. Dagmar Škorpíkové. Seminář byl rozdělen do dvou tematických bloků realizovaných interaktivní formou. Účastníci semináře – zejména SŠ vyučující anglický jazyk, se společně podívali na to, jakým způsobem může studium a vzájemnou interakci mezi vyučujícími a studenty obohatit využívání sociálních sítí a jaké nové aspekty práce obecně použití moderních technologií ve

výuce přináší. Účastníci měli k dispozici učebnice nakladatelství Oxford University Press, většinu času ale pracovali interaktivně se svými mobilními zařízeními.

Na 24. dubna 2018 připadl druhý ročník veletrhu „Technologie do škol“. V rámci konference byly zástupkyní NÚV představeny plánované změny ICT kurikula, aktivity DZS v programu eTwinning, činnost České společnosti pro kybernetiku a informatiku, novinky představili i zástupci společností Microsoft a Google. Samostatná část pak byla věnována využívání digitálních technologií v různých vzdělávacích oblastech a představení aplikací využitelných ve vzdělávání. Součástí programu byly také praktické ukázky práce s digitálními technologiemi. Po celou dobu konání odborné konference byla v oddělené části multimediálního sálu a v přilehlých prostorách instalována interaktivní doprovodná výstava, kde si účastníci mohli prohlédnout a vyzkoušet novinky z HW i SW oblasti.

V neposlední řadě byla prostřednictvím tohoto projektu poskytována podpora ředitelům a dalším klíčovým pracovníkům středních a vyšších odborných škol bez ohledu na zřizovatele a to formou vzdělávání a výměny zkušeností v oblastech řízení škol, hodnocení kvality vzdělávání a strategického plánování. V této souvislosti byly pravidelně pořádány jednodenní či dvoudenní workshopy.

4.3.3 Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I

(projekt NAKAP LK I)

V průběhu školního roku 2017/2018 obdržel Liberecký kraj dotaci z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání ve výši 56.791.985,89 Kč na realizaci projektu Naplňování krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Libereckého kraje I (reg.č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_034/0008498), jehož realizace bude probíhat od 1. 7. 2018 do 31. 8. 2020. V rámci tohoto projektu budou probíhat aktivity zaměřené na podporu polytechnického vzdělávání, rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti žáků, zkvalitnění péče o nadané žáky a bude vytvořena Školská inkluzivní koncepce Libereckého kraje.

4.3.4 Globální granty Libereckého kraje

Liberecký kraj v předchozích letech realizoval v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost celkem tyto globální granty:

- Zvyšování kvality ve vzdělávání v Libereckém kraji I a II (oblast podpory 1.1),
- Rovné příležitosti dětí a žáků v Libereckém kraji I a II (oblast podpory 1.2),
- Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení v Libereckém kraji I a II (oblast podpory 1.3),
- Podpora nabídky dalšího vzdělávání v Libereckém kraji (oblast podpory 3.2).

Ve školním roce 2017/2018 byla již ukončena fáze udržitelnosti u všech grantových projektů podpořených subjekty. Probíhá ještě fáze udržitelnosti globálního grantu Podpora nabídky dalšího vzdělávání v Libereckém kraji (oblast podpory 3.2) jako celku.

4.3.5 Centra odborného vzdělávání Libereckého kraje

Liberecký kraj obdržel v rámci výzvy č. 32, resp. č. 33 Infrastruktura středních škol a vyšších odborných škol Integrovaného regionálního operačního programu dotaci na 8 projektů center odborného vzdělávání. Ve školním roce 2017/2018 bylo započato s realizací stavební části regionálních center odborného vzdělávání s cílem vytvořit zázemí pro komplexní rozvoj odborností žáků středních škol v oblasti automobilového průmyslu, řemesel, služeb, strojírenství a informatiky, strojírenství a elektrotechniky, zemědělství, techniky a uměleckého průmyslu.

Dotace je použita na cílené investice směřující do vybraných škol nabízejících vertikálně i horizontálně prostupnou skladbu oborů od oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem přes obory s maturitní zkouškou po obory vyššího odborného vzdělávání často propojené na vysokoškolské studium. Jedná se o investice do vybavení dílen, odborných učeben, laboratoří, včetně nezbytného zázemí a potřebných stavebních úprav.

Název projektu	Místo realizace	Finanční velikost projektu (Kč)	Čerpání ve školním roce 2017/2018 (Kč)
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje pro zemědělství	Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělkova 1387, příspěvková organizace	72.127.802,-	26.969 824,-
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje strojírenství a informatiky	Střední průmyslová škola, Česká Lípa, Havlíčkova 426, příspěvková organizace	61.391.424,-	20.563 433,-
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje technické	Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola, Turnov, Zborovská 519, příspěvková organizace	52.051.530,-	9.222 488,-
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje automobilového průmyslu	Integrovaná střední škola, Vysoké nad Jizerou, Dr. Farského 300, příspěvková organizace	48.003.869,-	17.086 094,-
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje řemesel	Střední škola řemesel a služeb, Jablonec nad Nisou, Smetanova 66, příspěvková organizace	78.589.227,-	0
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje služeb	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Česká Lípa, 28. října 2707, příspěvková organizace	79.230.459,-	25.333 338,-
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje strojírenství a elektrotechniky	Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická a Vyšší odborná škola, Liberec 1, Masarykova 3, příspěvková organizace	82.729.656,-	18.081 130,-
Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje uměleckoprůmyslové	Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská, Kamenický Šenov, Havlíčkova 57, příspěvková organizace	68.904.659,-	4.156 497,-

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje pro zemědělství

Cílem projektu je výstavba dvoupodlažní budovy s rovnou nebo sedlovou střechou provedená tak, aby vhodně doplňovala vzhled a dispozice stávajících budov v areálu Střední školy hospodářské a lesnické ve Frýdlantu. V prvním podlaží budovy dílen dojde k vybudování kompresovny, skladu kovárny, kovárny, strojírenské dílny, opravárenských dílen, apod. a sociálního zázemí a šaten. V druhém nadzemním podlaží budou vybudovány další 4 odborné učebny, kabinet pro učitele, šatny a sociální zázemí. Součástí projektu je také vybudování zpevněné odstavné plochy pro parkování zemědělské techniky. V rámci projektu dojde také k vybavení nově vybudovaných prostor včetně pořízení zemědělské a lesnické techniky.

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje strojírenství a informatiky

Předmětem projektu je modernizace, částečná rekonstrukce a zásadní inovace vybavení stávajících dílenských prostor pro odbornou výuku školy, především v oboru strojírenství. Realizace projektu se bude týkat dílenské části areálu Střední průmyslové školy v České Lípě, přičemž areálu dominuje uzavřený, atriově koncipovaný komplex vzájemně propojených budov. Zrekonstruovány budou následující dílny: soustružna, nástrojárna, kovárny, montovna s jeřábovou dráhou, CNC dílna (místo truhlárny), strojní truhlárna a frézárna. Uvedené dílny budou dále vybaveny nejnovějšími technologiemi a dílenským zařízením. Dále dojde k rekonstrukci potřebného zázemí u odborných učeben a dílen (sociální zařízení, šatny, kabinety).

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje technické

Realizací projektu dojde k rekonstrukci stávajících prostor bývalé kotelny na lehké topné oleje a jejich přeměnu na prostory určené pro odbornou výuku žáků pro technické obory školy. Objekt bude obsahovat zázemí pro studijní čtyřletý obor Strojírenství zakončený maturitní zkouškou a pro tříleté obory Nástrojař, Obráběč kovů a Strojní mechanik. Součástí projektu bude také elektronické zabezpečení vstupu do budovy bývalé kotelny a sadové úpravy v okolí objektu. Součástí projektu je dále pořízení vybavení nově vybudovaných dílen včetně jejich nezbytného zázemí.

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje automobilového průmyslu

Předmětem projektu je vybudování nového jednopodlažního (přízemního) stavebního objektu o půdorysu cca 14 x 52 m a o výšce cca 7 m. Stavba bude vybudována v areálu Integrované střední školy Vysoké nad Jizerou, Dr. Farského 300, příspěvkové organizace tak, aby vzhledově i provozně navazovala na stávající objekt přilehlé autolakovny a stávajících dílen pro odborný výcvik. Nová hala bude obsahovat nové dílenské prostory – čtyři samostatné specializované dílny, učebnu odborného výcviku, šatny a sociální zařízení pro žáky, kompresovnu a lokální plynovou kotelnu. Součástí projektu je jak vybavení nově postavené haly, tak i dovybavení dvou stávajících dílen odborného výcviku.

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje řemesel

Předmětem projektu je kompletní rekonstrukce 2NP (nadzemního podlaží) a 3NP budovy dílen odborného výcviku Střední školy řemesel a služeb v Podhorské ulici č. 54, Jablonec nad Nisou. Rekonstrukce bude zahrnovat kromě úpravy stávajících dispozic také výměny rozvodů (vody, elektro, topení, přívod kyslíku a plynu, apod.) a kompletní rekonstrukci stropů a podlah mezi 1NP a 2NP, resp. mezi 2NP a 3NP, dále instalaci rekuperační jednotky ve 4NP a zajištění rozvodů obou mycích linek v 1NP a jejich ustavení na místo. V rámci projektu budou rekonstruovány dílny pro zpracování drahých kovů, výrobu kovové bižuterie, smaltovna, dílny pro sklářské obory, dále sklady, kabinety a sociální zařízení pro žáky a učitele. Součástí projektu bude také pořízení vybavení do rekonstruovaných dílen, konkrétně dílen zlatník/klenotník, sklář – výrobce a zušlechťovatel skla, výrobce bižuterie a dekorativních předmětů, apod.

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje služeb

Předmětem projektu jsou stavební úpravy a rekonstrukce prostor ve stávajících budovách vytvářejících společný, vzájemně navazující a komunikačně propojený areál. Dojde k rekonstrukci odborných učeben a sociálního zařízení, k rekonstrukci skladovací učební haly, novostavbě dvou dvougaráží a vybudování zpevněné plochy. V rámci projektu vzniknou nové jazykové, počítačové a odborné učebny. Součástí projektu je též pořízení vybavení do nově zrekonstruovaných učeben odborného výcviku.

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje strojírenství a elektrotechniky

Předmětem projektu je modernizace odborné výuky prostřednictvím vybudování nástavby budovy „B“, čímž dojde k navýšení počtu odborných učeben o 4, s možností rozšíření na 5 a o jednu prezentační aulu se stupňovitým auditoriem přes 2. a 3.NP, která bude vybavena multimediální technikou. Půdorys nástavby je cca 44 x 16 m. Součástí projektu je také demolice střechy, přístavba venkovního schodiště a vestavba vnitřního výtahu. V rámci projektu budou zřízeny nové učebny pro tyto obory: automatizace a mechatronika, učebna MIT, učebna FESTO, učebna Elektro, nezbytné zázemí pro žáky i vyučující. Dále bude v rámci projektu pořízeno vybavení do nově zbudovaných odborných učeben a stávajících učeben – strojní laboratoře, laboratoř mechatroniky a automatizace, elektro laboratoř automatizace, laserová laboratoř, laboratoř plastů a odborná učebna počítačových sítí.

Centrum odborného vzdělávání Libereckého kraje uměleckoprůmyslové

V rámci projektu dojde k rekonstrukci a stavebním úpravám části stávajících prostor – odborné učebny v 1NP budovy č. 57 a 1PP, 1NP, 2NP a 3NP budovy č. 56. Dále je předmětem projektu dostavba formou zastavení současného atria budovy č. 56, které je dosud nevyužité. Dojde též k pořízení vybavení nově rekonstruovaných učeben a dílen a jejich nezbytného zázemí. Součástí projektu bude také vybavení odborných dílen a uměleckých ateliérů.

4.4 Mezinárodní programy ve školách zřizovaných Libereckým krajem, uznávání zahraničního vzdělání

Ve školním roce 2017/2018, tak jako v předchozím školním roce, se většina středních škol zřizovaných Libereckým krajem účastnila mezinárodních programů. Nejvíce byly školy zapojeny do programu Erasmus+.

Střední školy pokračovaly či nově navázaly na spolupráci se školami v zahraničí, a to zejména se školami ve Spolkové republice Německo. Školy také spolupracovaly se školami z Polska, Slovenska, Švýcarska, Francie a Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku. Většinou se jednalo o reciproční výměnné pobyty žáků.

Uznávání zahraničního vzdělání

Ve školním roce 2017/2018 Krajský úřad Libereckého kraje vydal 219 rozhodnutí o uznání platnosti zahraničního vysvědčení v České republice, tzv. „nostrifikace“, nebo osvědčení o uznání rovnocennosti zahraničního vysvědčení v České republice. Oproti loňskému školnímu roku, kdy bylo vydáno 162 rozhodnutí a osvědčení, se jednalo o 35% nárůst.

Nejvíce rozhodnutí bylo vydáno tak jako v loňském roce žadatelům, kteří získali základní nebo střední vzdělání v Ruské federaci a na Ukrajině.

Tabulka 4.4.1 Přehled vydaných rozhodnutí a osvědčení za školní rok 2017/2018

Název státu	Rozhodnutí	Osvědčení
Běloruská republika	18	
Bulharská republika		3
Francouzská republika	1	
Moldavská republika	3	
Mongolsko	3	
Polská republika		4
Republika Kazachstán	18	
Republika Uzbekistán	4	
Ruská federace	77	1
Slovenská republika	1	
Spojené státy americké	2	
Svaz sovětských socialistických republik		10
Syrská arabská republika	1	
Ukrajina	60	8
Vietnamská socialistická republika	5	
Celkem	193	26

Ve školním roce 2017/2018 krajský úřad nařídil 137 absolventům zahraničních škol v průběhu řízení o nostrifikaci 341 nostrifikačních zkoušek. Počet zkoušek oproti loňskému školnímu roku narostl o 31 %. Tento nárůst byl způsoben vyšším počtem žadatelů.

Nostrifikační zkoušky byly ve většině případů nařízeny absolventům jedenáctiletého vzdělávání získaného v Ruské federaci a na Ukrajině. S ohledem na zjištěné rozdíly zejména v rozsahu vzdělávání byly těmto absolventům nařízeny nostrifikační zkoušky ze tří, případně čtyř předmětů. Vždy se jednalo o zkoušku z cizího jazyka a matematiky. Po celkovém zhodnocení rozdílů krajský úřad dále vždy předepsal nostrifikační zkoušku ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda, a to podle nejnižšího rozsahu vzdělávání v daném předmětu vzhledem k rozsahu vzdělávání v obdobném předmětu příslušného oboru vzdělání v České republice.

Úspěšnost absolventů zahraničních škol u nostrifikačních zkoušek byla pouze 63 %. Bohužel legislativa umožňuje žadatelům, kteří nevykonali nostrifikační zkoušku, podávat žádosti do té doby, dokud zkoušky úspěšně nezvládnou. V tomto školním roce z důvodu nevykonání nostrifikační zkoušky žadatel podal žádost o nostrifikaci dokonce po páté.

Tabulka 4. 4. 2 Přehled úspěšnosti absolventů zahraničních škol u nostrifikačních zkoušek za školní rok 2017/2018

Název předmětu	Prospěl	Neprospěl	Prospěl
Anglický jazyk	68	19	78%
Matematika	65	54	55%
Chemie	43	24	64%
Zeměpis	23	11	68%
Fyzika	11	12	48%
Francouzský jazyk	3	1	75%
Biologie	1	2	33%
Německý jazyk	0	1	0%
Ošetřovatelství	1	2	33%
Celkem	215	126	63%

5. Aktivity Libereckého kraje

5.1 Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje

Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje je strategickým partnerstvím pěti subjektů (Liberecký kraj, Krajská hospodářská komora Libereckého kraje, Úřad práce ČR – krajská pobočka v Liberci, Regionální rada odborových svazů ČMKOS) v oblasti trhu práce a zaměstnanosti.

Členové paktu chtějí společně přispět k rozumnému využití evropských peněz v plánovacím období let 2014 - 2020. Hlavním cílem je nabídnout nezaměstnaným kvalifikaci a vzdělání, které jim skutečně pomůže při hledání nového zaměstnání. Pakt zaměstnanosti je jedinečnou formou, jejímž prostřednictvím se lze postarat o vytváření vhodného společenského klimatu a pracovních míst v regionu. Celková koncepce je založena na spolupráci veřejné správy, privátních subjektů a neziskového sektoru. Jedině efektivní spolupráce všech činitelů trhu práce může pomoci lidem k co nejrychlejšímu návratu do práce. Myšlenka společné platformy pro řešení problémů v oblasti zaměstnanosti je neustále funkční a životaschopná.

V současné době je Pakt zaměstnanosti Libereckého kraje zapojen do třech projektů podpořených z ESF v rámci Operačního programu Zaměstnanost.

Prvním je Projekt s názvem Zavedení systémové koordinace činnosti partnerů v rámci Paktu zaměstnanosti Libereckého kraje, ukončení realizace tohoto projektu je k 31. 8. 2018. Výsledkem projektu je zavedení funkčního a dlouhodobě udržitelného modelu spolupráce, koordinace a rozvoje činnosti všech důležitých subjektů ovlivňujících trh práce a oblast sociálního začleňování, kteří se sdružují v rámci Paktu zaměstnanosti Libereckého kraje.

Druhým z těchto projektů je projekt s názvem Snadněji do práce s Paktem zaměstnanosti Libereckého kraje. Tento projekt je zaměřen na zvýšení zaměstnanosti osob bez práce a na aktivizaci ekonomicky neaktivních osob ve věku nad 50 let, se zdravotním postižením a na mladé ve věku 15 – 24 let s primárním zaměřením na osoby předčasně opouštějící vzdělávací systém. K těmto skupinám je individuálně přístupováno a je jim ze strany Specialisty trhu práce poskytována pomoc s vyhledáváním pracovních míst. Projekt probíhá od ledna 2017, k březnu 2018 bylo do projektu zapojeno 131 osob, z toho 45 již bylo zařazeno do rekvalifikačních kurzů.

Posledním projektem je Predikce trhu práce – KOMPAS, jedná se o celostátní projekt, jehož realizátorem je MPSV. Dalšími zapojenými partnery jsou: Úřad práce ČR, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí (VÚPSV), Národní vzdělávací fond (NVF), krajské platformy (kraje, hospodářské komory, nositelé paktů zaměstnanosti, apod.). Předmětem projektu je vytvoření udržitelného systému spolehlivých predikcí a monitoringu trhu práce, který bude propojovat národní a regionální úroveň. Výstupy, které projekt poskytne všem zainteresovaným subjektům, by měly pomoci zkvalitnit proces plánování a rozhodování v oblasti trhu práce tak, aby co nejvíce odpovídal reálné situaci. Zároveň tyto výstupy umožní s dostatečným předstihem reagovat na očekávané změny na trhu práce a na jejich základě přijmout taková opatření, která zaručí jeho optimální fungování na národní i regionální úrovni. Období realizace projektu je 1. 1. 2017 – 31. 12. 2020.

Na náklady spojené s Paktem zaměstnanosti, který se aktivně účastní ve výše zmíněných projektech, obdrželo Sdružení pro rozvoj Libereckého kraje z.s. z rozpočtu Libereckého kraje účelovou dotaci ve výši 200.000 Kč.

5.2 Educa My Job Liberec

Ve spolupráci Libereckého kraje, Úřadu práce České republiky – krajskou pobočkou v Liberci, EURES ČR a společnosti S GROUP SPORT FACILITY MANAGEMENT, s. r. o. se v termínu od 12. do 14. října 2017 v liberecké Home Credit Aréně konal 11. ročník veletrhu vzdělávání a příležitosti EDUCA MY JOB LIBEREC 2017. Možnosti prezentovat se zde využívají střední školy, učiliště, gymnázia, vysoké školy, vzdělávací společnosti, firmy hledající pracovníky a personální agentury. Celkem se představilo 116 vystavovatelů. Akce byla doplněna o doprovodný program, v jehož rámci mohli účastníci navštívit přednášky a prezentace vystavovatelů, rovněž se zde konal kulturní program, kde proběhla debata s inspirativními osobnostmi a došlo i na odbornou konferenci týkající se problematiky vnitřní dynamiky firem. Liberecký kraj si uvědomuje důležitost této akce pro žáky, kteří jsou v osmých a devátých třídách. Akce jim pomáhá s výběrem dalšího vzdělávání. Proto i v roce 2017 došlo k podpoře dopravy žáků z mimolibereckých škol na veletrh. Celkem byla školám, které požádaly o finanční podporu na dopravu vyplacena částka ve výši 166 376 Kč. Díky tomu se na veletrh podívalo 1 618 dětí z 35 základních škol.

Veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí EDUCA dlouhodobě plní nezastupitelnou roli v představování možností vzdělávání zejména pro žáky základních a středních škol s přímým napojením na oblast trhu práce. Komplexní propojení oblastí vzdělávání a zaměstnanosti patří mezi hlavní pozitiva veletrhu. Jedná se o jedinečnou akci, jejímž prostřednictvím jsou žákům základních škol ukázány směry, jimiž se lze ubírat při následujícím vzdělávání na území kraje. Organizace veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí je v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje, tato akce plní svou funkci tím, že přispívá k podpoře celoživotního vzdělávání na území kraje.

Vedle tohoto největšího veletrhu vzdělávání proběhly i tradiční regionální přehlídky škol, tzv. burzy středních škol, v Turnově a České Lípě, které Liberecký kraj rovněž finančně podporuje.

5.3 Stipendijní program Libereckého kraje

Stipendijní programy jsou v různých formách realizovány napříč všemi kraji, tato skutečnost je dána situací, která dlouhodobě panuje na trhu práce. Liberecký kraj v této oblasti není výjimkou a i zde je realizován stipendijní program, jehož cílem je podpora oborů, u nichž je na trhu práce nedostatečné množství kvalifikovaných odborníků a po jejichž absolventech je poptávka. K realizaci stipendijního programu zde dochází již osmým rokem. Cílem tohoto programu je podpora oborů, u nichž jsou na trhu práce nedostatečné kapacity. Počet podporovaných oborů pravidelně narůstá, a to zejména díky zájmu zaměstnavatelů o spolupodílení se na stipendijním programu za účelem výchovy nových odborných kapacit potřebných jak v oblasti regionu, tak i pro společnosti samotné.

Ve školním roce 2018/2019 se začalo vzdělávat v prvních ročnících podporovaných oborů 396 studentů. Zároveň bylo možné v tomto roce nastoupit do jednoho ze čtyř podporovaných oborů, kde se na podpoře žáků v těchto oborech spolupodílí Liberecký kraj společně se zaměstnavateli. První dva obory jsou Zemědělec – farmář a Agropodnikání, kde se na podpoře těchto oborů společně s Libereckým krajem podílí firma ZOD Brniště a.s. patřící

mezi nejmodernější a nejúspěšnější potravinářské podniky v České republice. Třetím oborem je Technologie silikátů, kde byla navázána spolupráce s předním světovým výrobcem skla firmou Preciosa a.s. Čtvrtým oborem je Strojník silničních strojů podporovaný Silnicemi LK, a.s. Zvyšování podílu zaměstnavatelů na zabezpečení stipendijního programu je jedním z opatření navrhovaných pro oblast Středního vzdělávání v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje na období 2019 – 2023. I nadále je prioritou Libereckého kraje zvyšovat podíl zaměstnavatelů zapojených do stipendijního programu a tím dále snižovat finanční zátěž pro krajský rozpočet.

Celkově je v Libereckém kraji podporováno sedmáct oborů, z toho je 15 oborů ukončených výučním listem a 2 ukončené maturitní zkouškou. Od příštího roku je počítáno se zařazením jednoho výučního oboru na celkový počet osmnáct oborů. Z hlediska četnosti podpory jednotlivých oborů napříč všemi kraji lze za zcela jedinečné považovat zařazení oboru Agropodnikání, tento obor je podporován pouze v Libereckém kraji, dalším takto výjimečným oborem je Technologie silikátů, která je podporována ve dvou krajích. Naopak oborem, ve kterém je možné získat stipendium ve všech krajích je obor Řezník – uzenář.

Tabulka 5.3.1 Počet žáků vzdělávajících se v prvních ročnících ve stipendijně podporovaných oborech dle školních roků

Školní rok								
2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
191	350	372	383	368	376	398	381	396

Tabulka 5.3.2 Přehled podporovaných oborů vzdělávání:

p.č.	Poskytováno od šk. roku	Kód K KOV	Název oboru vzdělání	Spolufinancování	Pozn.
1.	2010/2011	23-51-H/01	Strojní mechanik		
2.	2010/2011	23-52-H/01	Nástrojař		
3.	2010/2011	36-64-H/01	Tesař		
4.	2010/2011	36-67-H/01	Zedník		
5.	2010/2011	29-56-H/01	Řezník – uzenář		
6.	2010/2011	28-58-H/01	Sklář – výrobce a zušlechťovatel skla		
7.	2011/2012	23-55-H/01	Klempíř		
8.	2011/2012	39-41-H/01	Malíř a lakýrník		

9.	2011/2012	36-52-H/01	Instalatér		
10.	2011/2012	26-51-H/02	Elektrikář – silnoproud		
11.	2011/2012	26-51-H/01	Elektrikář (slaboproud)		
12.	2012/2013	23-62-H/01	Jemný mechanik		
13.	2015/2016	23-56-H/01	Obráběč kovů		
14.	2016/2017	41-51-H/01	Zemědělec – farmář	ZOD Brniště, a.s.	¹
15.	2016/2017	41-41-M/01	Agropodnikání	ZOD Brniště, a.s.	¹
16.	2016/2017	28-46-M/01	Technologie silikátů	Preciosa, a.s.	²
17.	2017/2018	23-65-H/03	Strojník silničních strojů	Silnice LK a.s.	³
18.	2019/2020	53-41-H/01	Ošetřovatel		

¹ podpora u těchto oborů je vázána pouze na vzdělávání ve Střední škole hospodářské a lesnické, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace

² podpora u tohoto oboru je vázána pouze na vzdělávání ve Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské, Železný Brod, Smetanovo zátíší 470, příspěvková organizace

³ podpora u tohoto oboru je vázána pouze na vzdělávání ve Střední škole strojní, stavební a dopravní, Liberec II, Truhlářská 360/3, příspěvková organizace

Na středních školách zřizovaných Libereckým krajem mohou žáci v podporovaných oborech v případě splnění podmínek získat dva druhy stipendií, motivační a prospěchové.

Motivační stipendium je vypláceno na základě splnění těchto podmínek: nulová neomluvená absence, maximální míra absence 25 %, žák nesmí opakovat ročník, věk do 26 let. Při splnění těchto podmínek je žákům vypláceno měsíčně motivační stipendium ve výši 250 Kč pro 1. ročníky, 300 Kč pro 2. ročníky, 500 Kč pro 3. ročníky a pro 4. ročníky maturitních oborů 300 Kč. Na motivační stipendium dosáhne průměrně 62 % žáků všech podporovaných oborů.

Prospěchové stipendium je vypláceno pololetně, jeho výše činí 1000 Kč, aby žák získal tuto formu stipendia, musí splnit následující podmínky: bezproblémové chování, klasifikace ze všech předmětů, studijní výsledky. V případě studijních výsledků je nutno pro obdržení částky dosáhnout v pololetí průměru známek 2,2 v 1. ročníku a 2,0 v ročnicích následujících. Toto stipendium získá průměrně 17 % žáků.

Tabulka 5.3.3 Finanční stránka Stipendijního programu v jednotlivých letech v tis. Kč

Název položky/rok	2010+2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Alokováno v rozpočtu	1 067	1 250	1 800	2 000	2 300	2 500	2 800	3 000	2 700
Skutečně využito	476,4	900,3	1 466,25	1 883,85	2 041,6	2 287,625	2 637,325	Vyúčt 25. 1. 2019	Plán

V rozpočtu Libereckého kraje bylo v roce 2017 (novější čísla nejsou prozatím k dispozici) alokováno 2,8 mil. Kč. Díky svým studijním výkonům v loňském roce v rámci vzdělání žáci z této sumy vyčerpali 2.637.325 Kč. Vynakládané prostředky na stipendijní program průběžně narůstají v závislosti na zvyšujícím se počtu oborů a s tím související průběžné přibývání podporovaných ročníků. Rovněž dochází ke zvyšování procenta žáků, kteří dosahují zejména na motivační stipendium. K nárůstu celkového počtu žáků nicméně v posledních letech nedochází, spíše k jeho rozmělnění mezi jednotlivé podporované obory.

5.4 Podpora nadaných a talentovaných žáků, soutěže

Ve spolupráci se školami a školskými zařízeními pro zájmové vzdělávání bylo uspořádáno ve školním roce 2017/2018 celkem 36 okresních a 51 krajských kol vědomostních soutěží a uměleckých přehlídek, které vyhláší MŠMT a současně jejich zabezpečení garantuje OŠMTS KÚ LK. Školním kolem těchto soutěží prošlo více než 20 tisíc žáků, do okresního kola se nominovalo 3 900 žáků a do kola krajského téměř 1 363 žáků, z krajských kol postoupilo do celostátního finále 149 žáků. Oproti předchozímu školnímu roku došlo k mírnému nárůstu počtu účastníků soutěží ve všech postupových kolech, i více úspěšných řešitelů. Na realizaci postupových kol soutěží obdržel Liberecký kraj z Rozvojového programu MŠMT „Podpora soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání pro školní rok 2017/2018“ neinvestiční dotaci ve stejné výši jako v letech 2013 až 2017 a to celkem 1.095.000 Kč. Obdobně jako v předchozích letech bylo zabezpečení okresních a krajských kol soutěží finančně podpořeno z rozpočtu kraje částkou přesahující 200.000 Kč.

Za vynikající reprezentaci kraje, konkrétně umístění v celostátních kolech soutěží do třetího místa a účast v mezinárodních soutěžích, bylo v sídle Libereckého kraje dne 12. prosince 2018 oceněno 25 žáků středních škol finančním darem v hodnotě od 10.000 do 1.500 Kč z rukou Petra Tulpy, náměstka hejtmána pověřeného řízením resortu školství a vedoucím odboru školství. Celkem bylo na darech rozděleno 60.000 Kč. Kompletní seznam oceněných je obsažen v **tabulce 5.4.1 v příloze**.

5.5 Olympiáda dětí a mládeže

Celkem 14 zlatých, 15 stříbrných a 10 bronzových medailí přivezli mladí sportovci z VIII. Her zimní olympiády dětí a mládeže ČR 2018 konaných v Pardubickém kraji. Liberecký kraj díky jejich skvělým výsledkům obsadil první místo mezi krajskými reprezentacemi, a to jak v bodovém hodnocení, tak na počet cenných kovů.

Libereckou reprezentaci tvořilo dohromady 123 osob, z toho 94 sportovců a 29 trenérů. Nadějní sportovci se utkali o medaile i bodová hodnocení v devíti zimních sportech - alpské lyžování, běžecké lyžování, biatlon, krasobruslení, lední hokej, lyžařský orientační běh, rychlobruslení, skicross, snowboarding a dvou doprovodných disciplínách – taneční soutěž a šachy.

Z celkem 39 cenných kovů získal kraj třináct v běžeckých disciplínách, šest vyjeli alpské lyžařky a lyžaři, pět medailí přivezli skikrosářky a skikrosáři, orientační běžci a běžkyně na lyžích a rychlobruslařky, tři snowboardistky a do medailové sbírky přispěla také biatlonistka a šachista. Mezi dívkami zazářila ziskem tří zlatých a jedné bronzové medaile běžkyně na lyžích a lyžařská orientační běžkyně Markéta Štefanová, medailově nejúspěšnějším chlapcem byl běžec na lyžích Jakub Salaba, který vybojoval v bílé stopě tři zlaté medaile. Celkové výdaje na zabezpečení účasti reprezentace Libereckého kraje na Hrách dosáhly 1.257.040 Kč.

Liberecký kraj pravidelně organizuje setkání medailistů s představiteli Libereckého kraje za účelem ocenění medailistů za vynikající reprezentaci kraje. Letošní setkání se uskutečnilo 5. dubna 2018 v Divadle F. X. Šaldy jako součást vyhlášení Ankety „Nejúspěšnější sportovec Libereckého kraje“. Drobný finanční dar obdrželo celkem 27 medailistů. Přehled medailistů výpravy Libereckého kraje je uveden v tabulce **5.5.1 v příloze**.

5.6 Den učitelů

Liberecký kraj pořádá u příležitosti 28. března, výročí dne narození Jana Ámose Komenského, slavnostní setkání spojené s oceněním vybraných pedagogických pracovníků ze škol a školských zařízení působících na území Libereckého kraje. XVI. ročník této společenské akce proběhl 28. března 2017 v prostorách Krajského úřadu Libereckého kraje.

Navrhovateli jsou ředitelé škol a školských zařízení, pedagogické kolektivy, odborná a profesní sdružení a školské asociace, odborové organizace, zřizovatelé škol a školských zařízení, školské rady, ČŠI, představitelé samosprávných orgánů Libereckého kraje, rovněž je výslovně jmenován Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost Zastupitelstva Libereckého kraje.

K 308 pedagogickým pracovníkům, kteří byli od prvního „Dne učitelů“ v roce 2003 oceněni, přibýlo ve třech kategoriích dalších 21 pedagogů ze všech typů a stupňů škol a oblastí Libereckého kraje.

První kategorie „Výrazný přínos pro rozvoj školství v Libereckém kraji“ zahrnuje mimořádnou pedagogickou práci, činnosti a aktivity zviditelňující školu nebo školského zařízení na krajské, republikové a mezinárodní úrovni, jakožto i aktivity směřující k naplňování cílů stanovených v DZ LK. Aktivity a činnosti by se měly vázat k uplynulému školnímu roku.

V první kategorii byli oceněni tito pedagogové:

Ing. Aleš Flusek, učitel Základní školy ulice 28. října v České Lípě

Ing. Denisa Hojsáková, učitelka, VOŠ mezinárodního obchodu a Obchodní akademie, Jablonec nad Nisou

Mgr. Renata Čagovcová, učitelka VOŠ mezinárodního obchodu a Obchodní akademie, Jablonec nad Nisou

Druhá kategorie „Ocenění za dlouhodobou pedagogickou činnost“ je určena pedagogickým pracovníkům, kteří se věnovali školství, vzdělávání a práci s dětmi a mládeží celý život a jsou zpravidla oceňováni v souvislosti s ukončením profesního působení ve školství. Ocenění byli tito pedagogové:

Jiřina Benešová, cvičitelka, Dům dětí a mládeže Vikýř, Jablonec nad Nisou

Miroslav Bobek, mistr odborného výcviku, Střední škola a Mateřská škola, Na Bojišti, Liberec

Mgr. Zdeňka Čiháková, ředitelka, Mateřská škola, Turnov – Mašov

Mgr. Jana Dědečková, ředitelka, Mateřská škola, Mírová pod Kozákovem

Mgr. Jitka Ehrenbergerová, učitelka Základní škola, Šluknovská, Česká Lípa

Mgr. Miluše Halamová, ředitelka, Základní škola, Pěnčín

Mgr. Vladimír Hozda, ředitel, Základní škola, Rychnovská, Jablonec nad Nisou

Mgr. Jiří Malý, ředitel, Integrovaná střední škola, Semily

Mgr. Jindřich Novák, ředitel, Základní škola U Lesa, Boženy Němcové, Nový Bor

PhDr. Miloslava Paclíková, školní inspektorka, Česká školní inspekce, krajské pracoviště Liberec

PaedDr. Kamila Podrápská, Ph.D., ředitelka, Mateřská škola, Klášterní 466, Liberec

Mgr. Věra Provazníková, ředitelka, Pedagogicko-psychologická poradna, Semily

Mgr. Marcela Rousová, ředitelka, Základní škola, Mozartova, Jablonec nad Nisou

Miluše Řeháková, ředitelka, Základní škola, Železný Brod

Mgr. Luděk Špráchal, ředitel, Základní škola, Údolí Kamenice, Tanvald

Jaromír Vejsada, mistr odborného výcviku, Integrovaná střední škola, Vysoké nad Jizerou

Mgr. Jaroslava Vojtěchová, učitelka, speciální pedagog, Základní škola a Mateřská škola pro tělesně postižené, Liberec

Ve třetí kategorii „Zásluhy o rozvoj školství v Libereckém kraji“, která umožňuje ocenit osobnosti, které nemusí být přímo aktivními pedagogickými pracovníky, ale v rámci svého působení mají na vzdělávání, výchovu a rozvoj školství na místní nebo krajské úrovni výrazný vliv, byla oceněna paní Eva Havelková, odborná pracovnice odboru školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje.

Součástí společenské akce je slavnostní setkání oceněných, navrhovatelů a zástupců samospráv jako navrhovatelů a zřizovatelů škol a školských zařízení. Zhruba čtyřhodinová akce je provázána kulturním programem, který tradičně zajišťují žáci některé základní umělecké školy z Libereckého kraje.

5.7 Žákovský parlament

Konzultační centrum pro žákovské parlamenty při ZŠ a MŠ Raspenava ve spolupráci se ZŠ a MŠ Zákupy organizuje pravidelně v sídle Libereckého kraje setkání zástupců školních parlamentů základních škol. Setkání se uskutečňují dvakrát ročně a zájem potvrzuje účast přes 150 žáků a pedagogů na každém setkání.

Žáci si mezi sebou vyměňují zkušenosti z práce v žákovských parlamentech, zároveň si odnesli řadu poznatků, například s organizací jednotlivých projektů realizovaných žákovskými parlamenty ve školách.

Pravidlem se stala i účast zástupců rady kraje na setkáních žákovských parlamentů. Žáci s představiteli rady kraje diskutují na aktuální témata a problémy příslušných resortů pohledem dětí.

5.8 Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji

Liberecký kraj podal v květnu 2017 již třetí projektovou žádost projektu „Potravinová pomoc dětem v Libereckém kraji 3“ do výzvy Operačního programu Potravinové a materiální pomoci, kterou vyhlásilo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (MPSV). V projektu bylo zapojeno celkem 62 příspěvkových organizací z celého Libereckého kraje a bezplatné stravování bylo poskytnuto celkem 1 226 dětem, žákům.

Hlavním smyslem projektu je zabezpečení školního stravování dětem mateřských škol a žákům základních škol (případně žákům víceletých gymnázií odpovídajících ročníků – nižší stupeň gymnázia) ze sociálně slabých rodin ve věku 3 – 15 let, které se jako společně posuzované osoby z hlediska nároku na příspěvek na živobytí nacházely v hmotné nouzi, a to již bez ohledu na délku rozhodného období. Stravné je hrazeno formou úhrady jednotkových nákladů (ceny stravného hrazeného zákonnými zástupci) stanovených na základě platné právní úpravy ve vnitřních dokumentech školy.

6. Ekonomická část

Tato část výroční zprávy obsahuje rozbor financování škol a školských zařízení vztahující se ke kalendářnímu roku 2017. Zásadní zdroje jsou dva, a to státní rozpočet, a rozpočet zřizovatele.

Provoz škol a školských zařízení, který zahrnuje spotřebu energií, materiálu, služeb, oprav aj. hradí ze svých rozpočtů zřizovatelé.

6.1 Celkové výdaje na školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem

6.1.1 Přímé výdaje hrazené prostřednictvím krajských normativů

Rozpis rozpočtu přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované krajem provedl Krajský úřad Libereckého kraje v souladu s § 161 školského zákona, vyhláškou MŠMT č. 492/2005 Sb., o krajských normativních, ve znění pozdějších předpisů, a Směrnici MŠMT č.j. 28 768/2005-45 ze dne 12. prosince 2005, kterou se stanoví závazné zásady rozpisu finančních prostředků státního rozpočtu, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2017 bylo přímými výdaji ze státního rozpočtu financováno 59 právních subjektů zřizovaných Libereckým krajem. Z tohoto počtu došlo k 1. 7. 2017 k výmazu z rejstříku škol a školských zařízení dvou příspěvkových organizací – Domova mládeže, Liberec, Zeyerova 33, příspěvková organizace, a Centrum vzdělanosti Libereckého kraje.

Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem na rok 2017 je uveden v **tabulce 6.1.1. v příloze**.

Počty zaměstnanců, rozpočtované mzdové prostředky a neinvestiční výdaje celkem za školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem jsou uvedeny v **tabulce 6.1.2 v příloze**.

Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem jsou uvedeny v **tabulce 6.1.3 v příloze**. Podrobněji se rozpočtovanými průměrnými platy zabývá kapitola 6.4.

6.1.2 Provozní výdaje

Školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem je podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, poskytován příspěvek na neinvestiční výdaje v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejich potřeb. U příspěvkových organizací jsou uplatňovány odvody do rozpočtu Libereckého kraje přidělených finančních prostředků na odpisy nemovitého majetku. Na odpisy svěřeného movitého a nemovitého majetku byl poskytnut účelový příspěvek, který byl součástí příspěvku na provoz od zřizovatele.

V **tabulce 6.1.4 v příloze** je uveden objem poskytnutých finančních prostředků z rozpočtu zřizovatele na výdaje související s provozem škol a školských zařízení v roce 2017. Poskytnuté prostředky obsahují i prostředky určené na opravu a údržbu objektů škol, které nejsou poskytovány samostatně.

Školám a školským zařízením byly v roce 2017 zřizovatelem poskytnuty příspěvky ve výši 262.762.785,91 Kč (v tom na čistý provoz 211.363.966,00 Kč, na odpisy 31.615.192,75 Kč a účelově určený provozní příspěvek ve výši 19.783.627,16 Kč). Z celkového počtu organizací jich hospodařilo se ziskem 51, vyrovnaně 3 a se ztrátou rovněž 3. Organizace dosáhly celkového výsledku hospodaření před zdaněním ve výši 15.912.813,81 Kč. Z toho v hlavní činnosti 6.915.520,90 Kč a v doplňkové činnosti 8.997.292,91 Kč. Předpokládané zdanění činilo 1.167.219,00 Kč a výsledek hospodaření po zdanění 14.745.594,81 Kč.

Významným zdrojem finančních prostředků u některých organizací je povolená doplňková činnost a vlastní výnosy v rámci hlavní činnosti. K povoleným doplňkovým činnostem patří například pořádání odborných kurzů, školení, lektorské činnosti, kroužků, výroba, obchod, různý typ služeb, hostinská činnost, autoškola, provozování tělovýchovných zařízení, mnohé další činnosti navazující na odborné zaměření školy a v neposlední řadě pronájem bytových a nebytových prostor. Na kladném výsledku hospodaření se doplňková činnost podílí z 57 %. Příspěvkové organizace jsou také zapojeny do projektů, kde mohou čerpat prostředky z Evropských strukturálních fondů.

6.1.3 Investiční výdaje, výdaje na rekonstrukci a modernizaci škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem

Zdrojem financování investičních akcí organizací resortu školství, mládeže a zaměstnanosti v roce 2017 byly prostředky poskytnuté z rozpočtu Libereckého kraje a prostředky vlastních fondů investic škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem. Společně jsou také hledány další zdroje finančních prostředků pro obnovu svěřeného movitého a nemovitého majetku.

Za rok 2017 je přehled vybraných akcí uveden v **tabulce 6.1.5 v příloze**, která obsahuje finanční prostředky vynaložené nejen na rekonstrukci a modernizaci škol a školských zařízení, ale také na opravu a údržbu svěřeného majetku. V celkovém součtu se jednalo o více než 93 mil. Kč. V roce 2017 byla mj. realizována částečná výměna otvorových výplní u hlavního objektu školy Střední průmyslové školy strojní a elektrotechnické a Vyšší odborné školy, Liberec za více než 13 mil. Kč. Další významnou akcí bylo pořízení sklářské pece pro Střední uměleckoprůmyslovou školu sklářskou v Železném Brodě za více než 5 mil. Kč.

6.1.4 Výdaje na rozvojové programy

Kromě přímých výdajů na vzdělávání (účelový znak 33 353) byly školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem v roce 2017 poskytnuty finanční prostředky na rozvojové programy v celkové výši 54.703.148 Kč, což je oproti roku 2016 nárůst o více než 2 mil. Kč.

Nejvýznamnější rozvojové programy byly zaměřeny na navýšení platů pedagogických a nepedagogických pracovníků. Jedná o ÚZ 33 052 Navýšení platů pedagogických pracovníků a 33 073 - Navýšení platů pedagogických pracovníků a nepedagogických zaměstnanců. Celková částka na oba programy činí více než 28 mil. Kč. Jednalo se o novelu nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů. Rozvojový program ÚZ 33 073 finančně zabezpečil zvýšení platů nepedagogických zaměstnanců regionálního školství s účinností od 1. 7. 2017

a ÚZ 33 052 byl určen na zvýšení platů pedagogických pracovníků a nepedagogických zaměstnanců RgŠ s účinností od 1. 11. 2017.

Dalšími dvěma objemově zásadními programy byly rozvojový program ÚU 33 354 Gymnázia se sportovní přípravou (9.361.880 Kč) a ÚZ 33 049 Podpora odborného vzdělávání (7.839.685 Kč), který se významně podílí na financování víceoborových tříd.

Podrobný rozpis všech rozvojových programů je uveden v **příloze v tabulce 6.1.6**. Výdaje na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem 2017.

6.2 Neinvestiční výdaje na školy a školská zařízení zřizované obcemi nebo svazky obcí

Krajský úřad v přenesené působnosti v roce 2016 rozepisoval a poskytoval přímo právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které zřizují obce Libereckého kraje, finanční prostředky na přímé výdaje na vzdělávání (§ 160 odst. 1 písm. c). Při rozpisu byla použita stejná metodika jako při rozpisu rozpočtu pro právní subjekty zřizované krajem (viz kapitola 6.1.1).

V působnosti Libereckého kraje bylo od 1. 1. 2017 financováno 349 právních subjektů zřizovaných obcemi. Svazkem obcí není v Libereckém kraji zřizován žádný školský subjekt.

Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované obcemi na rok 2017 je uveden v **tabulce 6.2.1 v příloze**.

Počty zaměstnanců, rozpočtované mzdové prostředky a neinvestiční výdaje celkem za školy a školská zařízení zřizované obcemi v Libereckém kraji jsou uvedeny v **tabulce 6.2.2 v příloze**.

Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných obcemi v Libereckém kraji jsou uvedeny v **tabulce 6.2.3 v příloze**. Podrobněji se rozpočtovanými průměrnými platy zabývá kapitola 6.4.

Výdaje přidělené na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované obcemi Libereckého kraje jsou uvedeny v **tabulce 6.2.4 v příloze**. Objem finančních prostředků na rozvojové programy pro obecní školy a školská zařízení se zvýšil o 5 mil. Kč oproti roku 2016. Z celkové částky necelých 86 mil. Kč činí největší část (57,6 mil. Kč) rozvojový program ÚZ 33 052 Zvýšení platů pedagogických pracovníků a nepedagogických zaměstnanců regionálního školství, který je následovaný druhou nejvyšší částkou (16,9 mil. Kč) určenou na ÚZ 33 073 Zvýšení platů nepedagogických zaměstnanců RgŠ. Dalším významným programem je rozvojový program s ÚZ 33 457 Asistent pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním, který byl dotován částkou 7,8 mil. Kč.

6.3 Finanční prostředky poskytované ze státního rozpočtu na činnost škol a školských zařízení, které nezřizuje stát, kraj, obec, svazek obcí nebo registrovaná církev nebo náboženská společnost, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem

Ke dni 31. 12. 2017 bylo v působnosti Libereckého kraje zapsáno do školského rejstříku celkem 32 právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které nejsou zřizovány státem, krajem, obcí, dobrovolným svazkem obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství (dále jen „svazek obcí“), nebo registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (dále jen „soukromé školy a školská zařízení“).

Soukromým školám a školským zařízením jsou dotace poskytovány podle zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). V roce 2017 byly z MŠMT pro soukromé školství poskytnuty finanční prostředky pod účelovým znakem 33 155 v celkové výši 163.259.684 Kč.

V roce 2017 byly soukromým školám a školským zařízením zaslány v souladu se zákonem finanční prostředky na dotace v celkové výši 163.256.452 Kč, které byly v rámci finančního vypořádání vyúčtovány dle podmínek stanovených ministerstvem.

Součástí poskytnuté dotace jsou také finanční prostředky ve výši 1.876.546 Kč na podpůrná opatření určená žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), která byla zavedena s platností od 1. září 2016 novelou zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona), ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 6.3.1 Výše dotací roku 2017 podle jednotlivých druhů škol a školských zařízení

v Kč

Druh školy	Poskytnuté dotace v roce 2017
Mateřské školy	15 673 193
Základní školy	30 488 172
Gymnázium, střední školy	91 240 786
Školní stravování	25 854 301
Celkem	163 256 452

Zdroj: OŠMTS KÚLK

Kromě výše uvedených dotací byly soukromým školám a školským zařízením zaslány ze státního rozpočtu další účelové dotace v celkové výši 1.687.925 Kč, které byly také v rámci finančního vypořádání vyúčtovány.

6.4 Přímé výdaje na vzdělávání

Největší objem finančních prostředků ze státního rozpočtu spravovaných MŠMT směřuje do oblasti regionálního školství. Ve vztahu ke krajům jsou tímto resortem poskytovány finanční prostředky na tzv. přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení zřizované obcemi a svazky obcí a kraji, neinvestiční dotace soukromému a církevnímu školství. Přímé náklady jsou rozepisovány prostřednictvím republikových normativů krajským úřadům, tyto je dále rozepisují na základě svých krajských normativů školám a školským zařízením zřizovaným krajem a obcemi. Pokud se školy zapojí do vyhlášených programů a grantů mohou získat další finanční prostředky z účelových dotací MŠMT, z rozpočtu Libereckého kraje, z jiných ministerstev a v neposlední řadě i z Evropské unie.

V roce 2017 poskytoval Krajský úřad Libereckého kraje finanční prostředky na:

- přímé výdaje v souladu s § 160 a § 161 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů (ze státního rozpočtu pro školy a školská zařízení zřizované územními samosprávnými celky),
- dotace pro školy a školská zařízení, které nezřizuje kraj, stát, obec, svazek obcí, registrovaná církev nebo náboženská společnost v souladu s § 162 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů,
- účelové dotace a rozvojové programy v souladu s § 163 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů (ze státního rozpočtu pro výše uvedené příjemce),
- provozní prostředky (z rozpočtu zřizovatele) pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem.

Prostředky státního rozpočtu poskytované prostřednictvím Krajského úřadu Libereckého kraje školám a školským zařízením lze dle účelu použití rozdělit na:

- přímé výdaje pro školy a školská zařízení zřizované územními samosprávnými celky,
- výdaje pro školy a školská zařízení, které nezřizuje kraj, stát, obec, svazek obcí, registrovaná církev nebo náboženská společnost (soukromé školy),
- účelové dotace pro školy a školská zařízení všech zřizovatelů.

Normativní rozpis přímých výdajů se odvíjí od počtu dětí, žáků a studentů příslušné věkové kategorie, který vstupuje do vzdělávací soustavy v daném kraji. Oproti roku 2016 zaznamenal Liberecký kraj meziroční nárůst výkonů o 0,73 %, tj. o 495 výkonů, přestože k nárůstu došlo pouze ve věkové kategorii 6 - 14 let, a to o 2,7 %, tedy o 1.063 výkonů. Ostatní věkové kategorie zaznamenaly meziroční úbytek. Zejména věková kategorie 19 – 21 let vykazuje úbytek o 25,80 %, ve věkové kategorii 15 – 18 let došlo k poklesu o 1,67 % (-213 výkonů), o 1,81 % poklesla i věková kategorie 3 – 5 let (-274 výkonů). Tato skutečnost ovlivňuje možnosti rozpisu přímých výdajů zejména v těch oblastech, které nejsou „nositel“ výkonu, zejména tedy školské služby, poradenské služby, základní umělecké vzdělávání, zájmové vzdělávání, jiné než denní formy středního vzdělávání. Tyto aktivity musí být financovány z částky určené pro děti, žáky a studenty příslušné věkové kategorie.

Libereckému kraji byly z úrovně MŠMT na rok 2017 rozepsány závazné a orientační ukazatele na financování přímých nákladů – **účelový znak 33 353** - v následujících objemech:

Tabulka 6.4.1 Rozpočet přímých výdajů na rok 2017

Závazné ukazatele v tis. Kč			Orientační ukazatele v tis. Kč			Závazný ukazatel
NIV celkem	z toho:		z toho:			
	platy	OON	odvody pojistné	odvody FKSP	ONIV	počet zaměstnanců
3.940.490	2.822.522	27.080	968.865	56.450	65.573	9.184,9

Zdroj: OŠMTS KÚ LK, rozpočet NIV 2017

Do tohoto rozpisu rozpočtu byly započteny i finanční prostředky na financování podpůrných opatření, která školská poradenská zařízení přiznala od září do prosince 2016, a nároky z nich vyplývající mají dopad do rozpočtu roku 2017.

V porovnání s rokem 2016 je ze strany MŠMT navýšen Libereckému kraji rozpočet přímých NIV o 310.115.495 Kč, z toho prostředky na platy o 219.743.104 Kč.

Prostředky na ONIV jsou nižší o 363.852 Kč. Důvodem je snížení republikových normativů ve všech věkových kategoriích kromě kategorie KZÚV o cca 1,8 % z titulu převodu plošné podpory společného vzdělávání na individuální podporu pomocí podpůrných opatření.

Limit počtu zaměstnanců byl navýšen o 45,40 úvazků.

V přidělených finančních prostředcích MŠMT zohlednilo:

- plné pokrytí nárůstu výkonů ve školním roce 2016/2017 (v Libereckém kraji nárůst v kategorii 6 – 14 let +1.063 výkonů, ostatní věkové kategorie pokles, celkový nárůst 495 výkonů),
- dopad novely nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů, účinné od 1. 9. 2016, která zabezpečuje nárůst tarifních platů pedagogů v průměru o 6 % a nepedagogických zaměstnanců průměrně o 4 %,
- dopad novely nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů, která od data své účinnosti 1. 9. 2016 snižuje rozsah přímé pedagogické činnosti ředitelek a ředitelů mateřských škol a málotřídních základních škol,
- zvýšení procentní sazby tvorby FKSP z 1,5 % na 2 % od 1. 1. 2017 v důsledku novely vyhlášky č. 114/2002 Sb., o FKSP, ve znění pozdějších předpisů.

Vzhledem k tomu, že k 1. 1. 2017 v souladu s novelou vyhl. č. 114/2002 Sb., o FKSP, ve znění pozdějších předpisů, došlo k dalšímu zvýšení procentní sazby tvorby FKSP z 1,5 % na 2 %, bylo nutno ve všech věkových kategoriích navýšit odpovídajícím způsobem objem pro základní příděl do FKSP. Od 1. 9. 2016 nabyla účinnosti novela § 16 školského zákona. Očekávaný pozvolný náběh financování podpůrných opatření řešilo MŠMT v roce 2016 plošnou podporou bez ohledu na skutečnost v jednotlivých krajích. Novela § 161 odst. 6 školského zákona umožňuje od 1. 1. 2017 v průběhu celého roku upravovat rozpočty přímých NIV jednotlivých krajů podle skutečně vykázaných údajů o přiznaných podpůrných opatřeních. Od 1. 1. 2017 se tedy plošná podpora společného vzdělávání převádí na podporu cílenou – podle skutečných potřeb jednotlivých krajů. Proto byly upraveny – sníženy – republikové normativy roku 2017 o částky, o které byly v roce 2016 naopak navýšeny.

Ukazateli vypovídajícími o meziročním vývoji rozpočtu je vedle úrovně průměrného měsíčního platu na 1 zaměstnance i objem ONIV na 1 financovaný výkon.

Názorně je v tabulce 6.4.2 zachycen trend vývoje průměru připadajícího z hodnoty mzdových prostředků na 1 zaměstnance ve školství. Výše průměrného platu je zkrácena jednoduchostí použitého výpočtu, který zahrnuje pouze prostředky přímých výdajů ÚZ 33 353. Vývoj dlouhodobě vykazuje rostoucí tendenci.

Tabulka 6.4.2 Meziroční vývoj průměrného platu na 1 zaměstnance – přímé výdaje

Rok	2015	2016	2017
Mzdové prostředky celkem v Kč	2 452 261 000	2 630 893 000	2 884 858 636
Limit počtu zaměstnanců	8 986,50	9 139,50	9 184,90
Průměrný měsíční plat na 1 zaměstnance	22 740	23 988	26 174

Zdroj: OŠMTS KÚ LK, rozpočet NIV 2017

Rozpočet ostatních neinvestičních výdajů (ONIV) na rok 2017 byl z úrovně MŠMT rozepsán podle republikových normativů, které vycházejí z výše stanovené v roce předchozím.

Republikový normativ ostatní neinvestiční výdaje (ONIV) byl proti roku 2016 snížen průměrně o 1,8 % ve všech věkových kategoriích kromě kategorie KZÚV (krajská zařízení ústavní výchovy) z titulu převodu plošné podpory společného vzdělávání na individuální podporu pomocí podpůrných opatření (dopad novely § 16 školského zákona). Jeho hodnoty je v jednotlivých věkových kategoriích vrátilo na hodnoty roku 2015.

V závěru roku byly pro posílení ONIV využity i nevyčerpané zákonné odvody a FKSP v rámci možnosti převodu mezi orientačními ukazateli rozpočtu NIV.

Tabulka 6.4.3 Meziroční vývoj objemu ONIV přidělených na 1 financovaný výkon

Rok	2015	2016	2017
ONIV přímé včetně náhrad za nemoc	64 107 000	65 937 000	69 533 979
Počet výkonů financovaných rep. norm.	67 430,25	67 793,25	68 287,75
Průměrné ONIV na 1 výkon	951	973	1 018

Zdroj: OŠMTS KÚ LK, rozpočet NIV 2017

Rozpočet přímých výdajů pro školy a školská zařízení bez ohledu na zřizovatele byl rozepsán pomocí údajů ze statistických výkonových výkazů na školní rok 2016/2017 a krajských normativů, které byly stanoveny tak, aby pokryly veškeré aktivity škol a školských zařízení související s výchovou a vzděláváním. Následně byly zohledněny oprávněné nadnormativní potřeby škol a školských zařízení – např. výrazné zvýšení výkonů proti statistickým výkazům, přidělení finančních prostředků na odstupné, navýšení limitu počtu zaměstnanců a mzdových prostředků na asistenty pedagoga, na nepedagogické zaměstnance ve školních sklářských hutích a v samostatných školních jídelnách, atd.

Právníkové osoby, které považovaly rozpis rozpočtu za nepostačující, projednaly své připomínky a návrhy na odstranění disparit s příslušnou obcí s rozšířenou působností nebo přímo s krajským úřadem (podle zřizovatele). Dohodovacích řízení se zúčastnilo 5 právnických osob zřízených obcemi a 5 právnických osob zřízených Libereckým krajem.

Uspokojeno (alespoň částečně) bylo 5 požadavků. Nejčastějším důvodem byl nedostatek mzdových prostředků způsobený úbytkem výkonů ve školním roce 2016/2017, nebo naopak nárůst výkonů oproti zahajovacímu výkazu, a specifické problémy škol.

Legislativní změna, která vstoupila v platnost v roce 2016 a která zásadním způsobem zasáhla do financování v oblasti přímých výdajů i v roce 2017, byla již zmíněná vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, účinná od 1. 9. 2016. Vyhláška upravuje zařazení dítěte, žáka, studenta se speciálními vzdělávacími potřebami do příslušného stupně podpůrného opatření (1. – 5. st.). V příloze vyhlášky je stanovena normovaná finanční náročnost konkrétních podpůrných opatření ve 2. – 5. stupni. Tím došlo ke sjednocení financování speciálních vzdělávacích potřeb v oblasti mzdové i v oblasti speciálních učebních a kompenzačních pomůcek napříč všemi kraji.

V průběhu celého roku 2017 docházelo v měsíčních intervalech ke snížení normativního rozpisu promítnutím počtu rediagnostikovaných dětí, žáků a studentů a k následnému zvýšení normativního rozpisu rozpočtu promítnutím vykázaných podpůrných opatření. Z důvodu rediagnostiky dětí, žáků a studentů se normativní rozpis snižoval o součet součinů průměrné výše příplatku na postižení dle druhu a stupně postižení a odpovídajícího počtu jednotek výkonu. Na druhé straně se vlivem skutečně vykázaných podpůrných opatření rozpočet zvyšoval o součet součinů normované finanční náročnosti podpůrných opatření. Z následující tabulky je zřejmé výše bilance obou popsanych kroků v našem kraji.

Tabulka 6.4.4 Úpravy rozpisu rozpočtu - podpůrná opatření za měsíce roku 2017

Kč/úvazky

Druh	NIV	Mzdové prostředky	ONIV	Zaměstnanci
Rozpis rozpočtu	-2 099 494	0	-55 251	-4,90
Rozpis rozpočtu	22 919 763	0	164 650	54,50
Plošná úprava	9 888 255	7 069 201	274 142	22,90
Úprava leden	87 838	0	87 838	0,00
Úprava únor	6 128 218	4 266 496	325 784	14,20
Úprava březen	8 735 784	6 081 668	464 716	19,90
Úprava duben	4 946 776	3 447 347	258 384	11,00
Úprava květen	1 715 807	1 153 417	147 160	3,70
Úprava červen	-1 246 038	-949 829	45 730	-2,90
Úprava červenec	-499 610	-365 484	-2 552	-1,10
Úprava srpen	13 800 784	9 386 011	1 035 809	32,50
Úprava září	6 984 755	4 583 465	751 243	15,70
Úprava říjen	2 878 061	1 790 593	442 854	5,90
Úprava listopad	-1 645 024	-1 269 741	81 824	-4,00
Úprava listopad 2	86 121	63 324	0	0,20
Celkem	72 681 996	35 256 468	4 022 331	168

Zdroj: OŠMTS KÚ LK, rozpočet NIV 2017

Celkový přehled přímých výdajů (podle § 161 školského zákona) **a účelových dotací** (podle § 163 školského zákona) poskytnutých ze státního rozpočtu školám a školským zařízením prostřednictvím Libereckého kraje v roce 2017 je uveden v **tabulce 6.4.5 v příloze**. Dotace ze státního rozpočtu poskytnuté na rok 2017 školám a školským zařízením všech zřizovatelů. Celkové přímé výdaje na vzdělávání přepočtené na 1 dítě, resp. žáka v mateřských, základních a středních školách v letech 2015, 2016 a 2017 jsou vyčísleny v následující tabulce. Je třeba připomenout, že do předkládaných hodnot nejsou započteny rozvojové programy zejména na navýšení tarifních platů vč. příslušenství, které výrazným způsobem zvýšily skutečné průměrné neinvestiční výdaje na 1 dítě, žáka.

Tabulka 6.4.6 Přímé výdaje na vzdělávání na 1 dítě, resp. žáka v mateřských, základních a středních školách v letech 2015, 2016, 2017

Druh školy / školského zařízení	Celkové neinvestiční výdaje přímé na 1 dítě, žáka v Kč		
	2015	2016	2017
Mateřská škola	37 587	40 409	44 679
Základní škola	37 376	39 976	43 905
Střední škola (vč. SOU)	49 335	53 549	59 364

Zdroj: OŠMTS KÚ LK, rozpočet NIV 2017

Seznam použitých zkratk

Zkratka	Celý název
CERMAT	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
CNC	číslicové řízení počítačem
ČMKOS	Českomoravský odborový svaz
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
DD	dětský domov
DDM	dům dětí a mládeže
DDÚ	dětský diagnostický ústav
DM	domov mládeže
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ LK	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje z roku 2012
DZ ČR	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky z roku 2011
ECVET	Evropský systém pro přenos kreditů v odborném vzdělávání
EDUCA	veletrh vzdělávání a pracovních příležitostí
EQAVET	národní referenční body pro zajišťování kvality
EQF	Evropský rámec kvalifikací
ESF	Evropský sociální fond
EURES	mezinárodní síť pro mobilitu pracovních sil
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FI LK	Fond investic Libereckého kraje
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
ICT	informační a komunikační technologie
IROP	Integrovaný regionální operační program
IT	informační technologie
IVP	individuální vzdělávací plán
KAP	krajský akční plán
KKOV	klasifikace kmenových oborů vzdělání
KON	konzervatoř
KSPN	krajská síť podpory nadání
KŠKP	krajský školský koordinátor prevence
KZÚV	krajská zařízení ústavní výchovy
LMP	lehké mentální postižení
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIV	neinvestiční výdaje
NT	náhradní termín
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
OON	ostatní osobní náklady
OPPP	ostatní platby za provedenou práci
ORP	obce s rozšířenou působností
OŠMTS KÚ LK	odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje
P-KAP	projekt Podpora krajského akčního plánování

PO	podpůrná opatření
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PS	přípravný stupeň
PT	přípravná třída
RgŠ	regionální školství
RVP ZV	rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
ŘT	řádný termín
SOU	střední odborné učiliště
SPC	speciálně pedagogické centrum
SPV	středisko praktického vyučování
SŠ	střední škola
SVČ	středisko volného času
SVP	speciální vzdělávací potřeby
SPU	specifické poruchy učení
ŠD	školní družina
ŠJ	školní jídelna
ŠD	školní družina
ŠK	školní klub
ŠPZ	školské poradenské zařízení
ŠMP	školní metodik prevence
ŠVP	školní vzdělávací program
ŠZ	Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
VOŠ	vyšší odborná škola
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

Seznam tabulek a grafů v příloze

Tabulka 2.1.2	Věkové složení dětí v mateřských školách ve školním roce 2017/2018
Tabulka 2.2.2	Počty tříd a žáků v základních školách členění podle obcí s rozšířenou působností
Tabulka 2.2.5	Počty tříd a žáků v základních školách v jednotlivých ročnících školní docházky podle ORP
Tabulka 2.2.11	Přehled speciálních tříd při MŠ a ZŠ, přípravných tříd ZŠ a přípravných stupňů ZŠ speciální ve školním roce 2015/2016 až 2017/2018
Graf 2.3.3	Počty žáků nově přijatých v jednotlivých kategoriích oborů vzdělání ve všech formách vzdělávání
Graf 2.3.4	Absolventi středního vzdělávání dle dosaženého vzdělání ve všech formách studia
Tabulka 2.6.1	Přehled základních uměleckých škol a odloučených pracovišť
Tabulka 2.6.2	Počty zapsaných účastníků a kapacity základních uměleckých škol
Tabulka 2.7.1	Přehled středisek volného času
Tabulka 2.7.4	Počty účastníků a oddělení zájmového vzdělávání a v členění podle ORP
Tabulka 5.3.1	Přehled medailistů Libereckého kraje na ZOH 2018
Tabulka 5.5.1	Seznam žáků oceněných za výsledky v soutěžích v roce 2017/2018
Tabulka 6.1.1	Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem
Tabulka 6.1.2	Počty zaměstnanců a rozpočtované mzdové prostředky za školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem
Tabulka 6.1.3	Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných Libereckým krajem
Tabulka 6.1.4	Příspěvek na provozní neinvestiční výdaje poskytovaný školám a školským zařízením zřizovaným Libereckým krajem 2017
Tabulka 6.1.5	Přehled vybraných akcí financovaných z rozpočtu Libereckého kraje 2017
Tabulka 6.1.6	Výdaje na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované Libereckým krajem 2017
Tabulka 6.2.1	Rozpis závazných ukazatelů přímých výdajů pro školy a školská zařízení zřizované obcemi v Libereckém kraji
Tabulka 6.2.2	Počty zaměstnanců, rozpočtované mzdové prostředky a neinvestiční výdaje celkem za školy a školská zařízení zřizované obcemi v Libereckém kraji
Tabulka 6.2.3	Průměrné platy zaměstnanců škol a školských zařízení zřizovaných obcemi v Libereckém kraji
Tabulka 6.2.4	Výdaje na rozvojové programy pro školy a školská zařízení zřizované obcemi Libereckého kraje
Tabulka 6.4.5	Dotace ze státního rozpočtu poskytnuté na rok 2017 školám a školským zařízením všech zřizovatelů